ALANKARACHANDRODAYAM

OR

SREE MAKHAVRAJA CHARITRA

BY POET

IMMANENI SARABHALINGAM NAIDU.

CORRECTED BY

CHALLAPILLA VENKATA SASTRULU GARU,

SATAVADHANI.

AND PUBLISHED BY

IMMANENI VEERESALINGAM,

THE POET'S SON.

1st EDITION 1000 COPIES.

PRINTED AT

SRI BHYRAVA MACHINE PRESS,

MASULIPATAM.

1906.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖధ్వజ చరిత్రము అనునామాంతరముగల

అలంకారచంద్రోదయము.

ఇయ్యది

శ్రీ మదిమ్మానేని శరభలింగ కవివరునిచే

రచియింపఁబడి

శతావధానులగు చెళ్లపిళ్ల వేంకట శాస్త్రులవారిచే

పరిష్కరింపఁబడి

ప్రకృతికవివరుని పుత్రుఁడగు

వీరేశలింగముచే

శ్రీ భైరవ ముద్రాలయమున

ముద్రింపించిప్రకటింపఁబడియె

మొదటికూర్పు 1000 కాపీలు.

దీనివెల రు 0-6-0

1906.

ఉపోద్ఘాతము.

ఈ గ్రంథము ఇమ్మానేని శరభలింగకవివరుఁడు తనకు సుమారు ముప్పది సంవత్సరముల వయస్సున (అనఁగా నిప్పటికి ముప్పదిమూఁడు సంవత్సరముల క్రిందట) రచియించెను. ఈయన పూర్వులందఱును మంచిమంచి యుద్యోగములు చేసి యశము నార్జించినవారు. ఇప్పటికిని ఈయన వంశపువారు సబ్ జడ్జీ యుద్యోగము మొదలైన గౌరవపదవులనందియున్నవారు. ఈయనయు నుద్యోగమువలననే కుటుంబపోషణము నొనర్చికొనియెను. ఇయ్యనఘుఁడు చతుర్థులలో నొకశాఖయై వన్నెకెక్కిన (ఆది) వెలమకొలమునఁ బొడమినవాఁడు. ఈయన నిమిత్తమాత్ర శూద్రజన్ముఁడని వర్తనమే విశదీకరించును. చిన్నతనమునుండియు విద్యాసక్తిమైఁ బోటువడి తుదకుఁ గాశికిం జని యచట సంస్కృతభాషఁ జక్కఁగా నభ్యసించుటట్లుండ యోగశాస్త్రమున మిగులఁ గృషిచేసి యయ్యది యనుభవమ్మునకుం గూడ దెచ్చికొని తరించిన యీసత్తముని నెవ్వరేనియుఁ బ్రశంసింపక తప్పదు. ఇతఁడు సంస్కృతాంధ్రములలో నిరాఘాటమైన కవితాధార కలవాఁడనుటకుఁ గబ్బమే సాక్షి. కల్పనావిషయములోఁ దఱుచు నితరకవుల ననుసరించెను. అందులో మను వసుచరిత్రములయం దెక్కుడాదరమని తత్తదనుసరణమునుబట్టి యూహింప నయ్యెడిని. అనేకులా కృతిరత్నముల నాధారముగాఁ జేసికొనినవారలు కలరు. వారును మఱియొకరి కృతుల ననుసరించినవారే కదా? ఇట్లనాదిగాఁ గవులందఱకిని బూర్వులయనుసరణమున్నదియె. అందుచేతనే కవికర్ణరసాయనమున "చం॥ హృదయగతిన్ బురాతనకవీశ్వరులేగనివీధి లేదునేఁ। దదనుగతిన్ రచించు కృతి తాత్త్వికులన్ గరగించకుండునే। మదగజరాజముల్ చనినమార్గమునన్ గడునింపునింపవే। మదగజరాజయానమదమంథరబంధురయానమానముల్॥" అని చెప్పియున్నాఁడు. ఇక్కవి ప్రయోగవిషయమునఁ గవిత్రయేతరులఁగూడ మన్నించెనని నిరుపాధిక నణ ప్రాస మొదలగుకొన్ని ప్రయోగములు సూచించుచున్నవి. లేఖనప్రమాదములు తప్ప నీపుస్తకమునఁ దప్పులు లేవు. ఇయ్యనఘుఁడు బ్రాహ్మణద్వేషము లేక యుండుటట్లుండఁ బైపెచ్చు వారలయందపారభక్తిగలవాఁడనుటకుఁ బీఠికలోని ౧౧వ సీసపద్యమును ఆశ్వాసాంతగద్యములును నిదర్శనములు. ఈ గ్రంథమును బ్రకృతకవివరుని ప్రథమపుత్రుఁడగు వీరేశలింగముగారు నాకుఁ జూపిరి. నేనామూలాగ్రముగఁ జూచి సంతసించి ముద్రణమునకై పురికొల్పితిని. ఈ కవి యిప్పటికి 3 సంవత్సరములకుపూర్వము (అనగా క్రీ॥ శ॥ 1903 సం॥ మే నెల 23 వ తేదీ వఱకును) జీవించియున్నవాఁడు. ఇందెక్కడనేని లోపములున్నచో సంస్కర్తవిగా నూహించి మన్నింప విద్వద్వర్యులు ప్రార్థింపఁబడుచున్నారు.

11-12-06.
మచిలీపట్టణము.

ఇట్లు శతావధాని,
చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి.

శుద్ధపత్రిక,

పే	ప	త	ఒ
1	8	జ్వల	జ్జ్వల
1	14	చలుఁగన్	చలుగన్
3	16	కాశీ	ఁగాశీ
3	28	ముఖులంస్తో	ముఖులన్ స్తో
8	27	రజిత	రజత
9	5	గరుడుని	గరుడారి
9	26	పురి	పుర
10	1	గానాయొనర్పం	గానొనర్పం
10	1	నలంకార	యలంకార
10	17	తే॥ గీ॥	ఆ॥ వె॥
11	9	పసపాడిగ	పసపాడఁగ
11	13	జిలుగు	జిలుఁగు
13	23	భావుడగు	భావుఁడగు
13	25	ఝాడై	ఝాఁడై
15	1	బలుకు	పలుకు
15	7	గ్రొమ్మెఱుం	ఁగ్రొమ్మెఱుం
16	10	చుబరి	చుఁబరి
16	17	బొదల।బొదల	బొదలఁ।బొదల
16	20	నిలుడ	నిలుఁడ
17	10	డెలసి	డెలిసి
21	4	నిర్వఘ్న	నిర్విఘ్న
22	10	పొందపొంద	పొందఁబొంద
22	27	భ్రామ్యత్సకా	భ్రామ్యచ్ఛకా
23	19	ధరణీశుడ	ధరణీశుఁడ
25	2	గదసెన్	కదిసెన్
25	3	కదసి	కదిసి
25	7	ప్రాఫుల్లా	బ్రాఫుల్లా
27	24	కనుల	గనుల
28	2	మరుం	మఱుం
29	24	మంపరు	మంపఱు
30	2	కమఠం	ఁగమఠం
31	12	గంధపలి	గంధఫలి
33	5	అట్ల...నెడ	అంత
35	15	ప్రోడలై	ఁబ్రోడలై
36	1	కదసి	కదిసి
36	26	దుందుస్పర	ధ్ధరిస్బర
37	28	సూవె	ఁజూవె
38	19	దీప్య	దీవ్య
39	1	స్ఫుర	స్స్ఫుర
39	15	పున	ఁబున
42	26	సౌహార్ద్రి	సౌహార్ద
48	1	జూచు।పలుక	జూచుఁ।బలుక
48	1	చిలుక	ఁజిలుక
49	5	నూరు	నూఱు
49	11	వెలుఁగులచె	వెలుఁగులచే
49	11	దొలిగి	దొలఁగి
50	7	నులియ।	నులియఁ।
50	8	చివురు	జివురు
51	7	మల్లన	మల్లెన
51	8	గోత్రిలి	గోత్రివి
52	15	మఱలి	మరలి
52	20	గొల్తమిక	గొల్తమిఁక
53	18	శౌరాగ్ని	శౌర్యాగ్ని
55	11	లబదరి	లఁబదరి
56	16	భవుడు	భవుఁడు
57	3	నిడియించి	విడియించి
57	12	రందరు	రందఱు
57	20	నాగ్రిక	నాఁగ్రిక
59	9	డెల్పగ	డెల్పఁగ
61	15	బొల్పుతో	పొల్పుతో
61	17	తేత	తేఁత
1	25	చోదమి	చోఁదమి
61	28	నిల్పె	నిల్చె
62	14	వేదంద	వేదండ
62	17	మరీచిసద్గీచీ సద్రుచిరంబై	మరీచిరుచిరంబై

AUTHOR'S BRIEF AUTOBIOGRAPHY.

ఉ॥ హూణశకంబునందు శశియుక్ బయి దిగ్గజ సింధుయామినీ।
శానుల నిల్ప నెన్నఁదగు సంఖ్యగలట్టి * సమంబునం దిమా।
నేని కులంబునందున జనించితి మామక చర్యసంగ్రహం।
బాని వచించువాఁడ శరభాఖ్యుఁడఁ గావఁగదే పరాత్పరా॥

ఉత్పలమాలిక.

పావనమైన యావెలమ వంశమునన్ జనియించి కాశికన్।
దేవసమానుఁడైన గురునిన్ గని సంస్కృతభాష శాస్త్రముల్।
శ్రీవెలయంగఁ దచ్చరణచింతనఁ జేయుచు నెప్పుడింటిపై।
భావముఁ జొన్పకాస్థమెయిఁబాసము సేయుచు యోగివర్యులన్।
సేవయొనర్చుచుండ ననుఁ జిన్నటనాఁటనె వీడియుంటఁగ।
న్నో వివిధప్రదేశములకున్ గబురంపుచున్న బంధుగుల్।
తావరమున్ దుదిన్ దెలసి దానినిజంబు నెఱుంగఁ గొందరన్।
ద్రోవకు సాయముంగొని ననుంగన మామక పత్నితోడఁగా।
శీవరపత్తనమ్మునకుఁ జెచ్చెరఁ జేరి గురున్ స్వదేశమున్।
బోవఁగఁ జెప్పి సంపుఁడని పొక్కుచుఁ బ్రార్థనసేయ భార్యని।
ట్లీవిధి వీడియుంట తగునేయని నాకువచించియింటికిన్।
బోవఁగఁ జేసె నంత పరమున్ గురువర్యుని వీడలేక యొ।
న్లేవిడి కొంతకాలమున కింటికివచ్చితి నంత పాపపుం।
దోర్వికుఁ దార్చు సంసృతినిఁదోగి తదర్థమొకింత హూణవి।
ద్యావిధి సంతరించి జఠరానలమార్చుచు సర్వదా మహా।
దేవ! త్వదంకితంబులుగఁ దెల్గున సంస్కృతభాషఁ గబ్బము।
ల్కేవల మోక్షకాంక్షమెయి లీలరచించుచు యోగశాస్త్రపుం।
ద్రోవల నభ్యసించుచు జనుఃఫలముల్ గనినాఁడ నింతకుం।
దైవమ! నన్నిఁకేవిధమునన్ గడతేర్చఁగనున్నవాఁడవో॥

* క్రీ॥ శ॥ 1841 సం॥

సీ॥ తిరిగినాఁడను బుణ్యతీర్థమ్ములందుఁ బ్రాజ్ఞతగల్గినట్టిపండితులతోడ।
రచియించినాఁడ మేల్గ్రంథమ్ములను బండితులు మెచ్చునట్లు పేర్మిలుచుకొరకు।
ధర్మార్థకామముల్ దనివితీరఁగఁ గంటిఁ గొమరులఁ గాంచితిఁ గులము నిలుపఁ।
బదిమందియును మంచివాఁడీతఁడన మరియాదగాఁ గాలమ్ము నపనయించి।
గీ॥ తినినిఁకెల్లైన లోపమేదియును లేదు। వార్ధకంబబ్బె దేహమస్వస్థమయ్యెఁ।
గలుగఁజేయుము నాకిప్డు గరుణతోడ। మోక్షమనియెడు పురుషార్థమును మహాత్మ॥

ఈపైపద్యములు శ్రీమాతండ్రిగారు క్రీ॥ శ॥ 1903 సం॥ మే నెల 23 వ తేదీ సాయంత్రమిఁక నొకజామునకుఁ గైవల్యప్రాప్తులగుదురనఁగా రచించిరి. వీనిలో వారివర్తనము సంగ్రహముగా నుడువఁబడి యున్నది. ఈ అలంకారచంద్రోదయము గాక వారిచే దీనిపీఠికలోని 29వ వచనములో నుదహరింపఁబడిన 1సంపన్నరాజయోగము, 2శివగీతశశికళ, 3గీతగౌరీశము, 4చిత్రకేతూపాఖ్యానము, 5ముముక్షుజనాహ్లాదము, 6కవిజనహృద్యము, 7లక్షణప్రకాశిని, 8భవరోగభిషగ్వరము, 9మోక్షకామినీస్వయంవరములను సంస్కృతాంధ్ర గ్రంధములు కలవు. కానియిందు నాలవదియగు చిత్రకేతూపాఖ్యానము వారు బాపట్లతాలూకాకచ్చేరిలో పనిచేయుచుఁ గారణాంతరముచే మఱియొక గ్రామములో నివసించియుండునపుడు శిథిలమైపోయినది. తిరిగి వారు దానిని వ్రాయుటకెందుచేతనో పూనుకొనలేదు. ఇదితప్ప తక్కిన పుస్తకములను గ్రమముగాముద్రింపించుచున్నాఁడను.

20-12-06.
మచిలీపట్నము.

ఇట్లు విధేయుఁడు
ఇమ్మానేని వీరేశలింగం.

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖధ్వజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీమించంగ నశేషలోకములు సృష్టింపన్ దగన్ ధాతయై।
ప్రేమన్ బాలనసేయఁ గేశవుఁడునై విశ్వప్రణాశక్రియన్।
భీమాకారముఁదాల్చి సర్వమును సంప్రీతిన్ వెసన్ దానెయౌ।
స్వామిన్ మోక్షమయున్ మహామహిము భాస్వత్సంవిదున్ గొల్చెదన్॥ ౧॥

మ॥ చెలువారన్ జిరభూతులిచ్చుటకునై శ్రీమానినీరత్నమై।
తెలియన్ విద్యలకెల్లనునికియగు వాగ్దేవీజగన్మాతయై।
యిలధీవృత్తికిశక్తియౌ గిరిజయై యింపొందసర్వంబును।
జ్వలమూలంబునుఁదానెయౌ ప్రకృతిశశ్వత్ప్రక్రియన్ గొల్చెదన్॥ ౨॥

చ॥ ఒకచెలిఁ జేర్మిమైనొడలనొక్కచెలిన్ జడలంధరించియం।
దొకసతిఁగన్నుఁబింగిమతియొక్కతెమక్కువతోడఁగూడుచుం।
టకుమకుటీకృతాహిపఫణాచ్ఛటపెంచెరచీరగాననం।
గుకలనఁదేలుశంభుఁడొసఁగున్ బరమేప్సితతత్త్వశీలమున్॥ ౩॥

శా॥ శ్రీలోలాక్షివసుంధరారమణిగా శ్రీవత్సమూహించియౌ।
నాలేయంచలుఁగన్ ద్వదీయకుచయుగ్మాంచన్మృగీనాభికా।
శ్రీలక్ష్మంబిదిజూచితేయనుచులక్ష్మిన్ గాఁగిఁటన్ జేర్చుసం।
శీలాత్ముండగువిష్ణుదేవునిమదిన్ సేవించిభావించెదన్॥ ౪॥

మ॥ అతులాంగద్యుతికోమలాతపముగా నాత్మీయపీఠాంబుజాం।
చితమౌకర్ణికఁ బూర్వపర్వతలసచ్ఛృంగంబుగాఁ బద్మినీ।
సతితోఁ బొల్పగు బాలసూర్యుఁడన భాషాయుక్తుఁడై యొప్పన।
చ్చతురాస్యుండఖిలైకవాంఛితములన్ సంధానమున్ జేయుతన్॥ ౫।

చ॥ చెలువుఁడు నామరూపములచే శివుఁడొంటనుఁ దాను సర్వమం।
గళ యగుచున్ బ్రియానుగుణగా వునఁదద్వపురైక్యమూనిత।
ద్గళమున నున్న చేదుదొలఁగన్ దనచక్కెరమోవిపానకం।
బులఁదనియించు శైలసుత బ్రోచుత నన్ను నిరంతరంబుగన్॥ ౬॥

చ॥ మనసిజుఁ గన్నతల్లి వరమౌ నిజనావళికల్పవల్లి మే।
ల్గానములపాలవెల్లి సదకుంఠయశోజితమల్లి యిందిరా।
వనజముఖీమతల్లి శుభవైఖరులన్ విలసిల్లి సంతతం।
బునుషున మోక్షలక్ష్మి నలెఁ బొంగి వసించు మదాత్మ నెప్పుడున్॥ ౭॥

చ॥ కరయుగకంకణధ్వనులు కల్పితతాళరవంబులై తగన్।
సురుచిరకర్ణదేశసుమశోభితబంభరనాదముల్ శ్రుతి।
స్వరములఁ బోలఁ బాండుతరపద్మమునందు వసించి వీణ సుం।
దరముగ మీటు వాణి శుభదాయిని భారతి నెంతు నాత్మలోన్॥ ౮॥

సీ॥ ఘనకటస్థలగళత్కలితదానజలాశ జరియించు బంభరషండ విదిత।
కాకలీనాదంబు కర్ణోత్సవముగాఁగఁ బాటకై వడిమించి ప్రబలుచుండఁ।
దనకు మ్రొక్కెడి భక్తజనమస్తకోత్కర్షకర్షణడిండిమోత్కంఠమైన।
ధ్వానంబు తాళనాదంబుకైవడి నొప్ప ధీరుఁడై విను విఘ్నదేవు మతియు॥
గీ॥ నాగభూషణుఁడయ్యు వినాయకుఁడయి। గరిమ ద్విరదాస్యుఁడయ్యు నేకరదుఁడగుచు।
మహిని వెనకయ్యయయ్యుఁ గుమారపూర్వ।జన్ముఁడగు లంబగర్భుని సంస్మరింతు॥ ౯॥

మ॥ వటవృక్షోత్కటమూలవాసు మునిహృద్వ్యాప్త్యేకబోధాకరుం।
బటుచిన్ముద్రధరున్ బరాత్పరు మహాప్రఖ్యాతశీలున్ శివున్।
నిటలాక్షున్ సుభగప్రచారుఁడగు వానిన్ దక్షిణామూర్తి వి।
స్ఫుటమన్మానసవీధిఁ గొల్తు సతతంబు న్వాంఛితంబొప్పఁగన్॥ ౧౦॥

సీ॥ వైకుంఠమునకుశ్రీనివాసుదేవుఁడు నేతకైలాసమునకుఁదాఘనుఁడుశివుఁడు।
సత్యలోకమునకుజలజసంభవుఁడాధ్యుఁడమరావతికిభర్తహరిహయుండు।
భూలోకమునకుఁదాభూపతినాథుండుపాతాళమునకహిపతియుమేటి।
గ్రహసంఘములకెల్లగ్రహపతియధిపుండురాత్రులకెల్లరేరాజురాజు॥
తే॥ గీ॥ గానివిప్రులులోకసంతానములకు।నెల్లరకుఁబూజ్యులధికులునిష్టఫలులు।
వరతపోధనులత్యంతనిరతశుచులు।గానభూసురకోటులఘనతఁగొలుతు॥ ౧౧॥

చ॥ పరమగురు౯ మహామహిముభాసితతత్త్వవిలోలుసత్పదు౯।
వరదునిఋష్యమూకగిరివాసుశివాత్మకయోగధారణు౯।
చిరతరచిద్విలాసపరచింతనునిర్విషయు౯ నిరంజను౯।
నిరుపమురామజోగియతిని౯ మతిలోనుతియింతువేడ్కతో౯॥ ౧౨॥

శా॥ శ్రీపంచాక్షరిబోధఁజేసిసుమతి౯ జిన్మార్గతత్త్వంబుని।
ర్లేపానందముగాఁగఁజూపినగురు౯ శ్రీముల్గువంశోద్భవు౯।
పాపోత్పాతవిమోచను౯ వరదుసుబ్రహ్మణ్యసన్నాముని౯।
రూపింప౯ హృదయాంబుజంబునమహారూఢిం బ్రశంసించెద౯॥ ౧౩॥

కం॥ ఘనసంస్కృతవిద్యాగురు।గనదాత్మజ్ఞానపూర్ణుఁగరుణోపేతు౯।
వినయితననంతరామా।ర్యనికాశీవాసుయతినినొప్పఁగఁదలఁతు౯॥ ౧౪॥

తే॥ గీ। తెనుఁగువిద్యనుజెప్పినఘనునిఁజదలు।పాకశ్రీవేంకటాచలపతినినతులుఁ।
బరమభూదేవకులజునపారపుణ్యుఁ।గొలుతుగ్రంథాదినాడిమగురునిమదిని॥ ౧౫॥

తే॥ గీ॥ ప్రేమమద్బాల్యమందునఁబ్రియమెలర్పఁ।దారకంబునుదెల్పినధన్యమాన్యుఁ।
బాపినేన్వంశవననిధిభవ్యసోము।నాదినారాయణునిఁగొల్తునమితభక్తి॥ ౧౬॥

చ॥ తనరఁబితృవ్యనందనునుదారునివేంకటరంగనామస।
ద్ఘనునురులక్షణైకవరకావ్యముఁగూర్మినిబాల్యమందుసా।
ధనముగబోధఁజేసిమనుధన్యునిమాన్యమహాత్ముశ్రీనిధి౯।
మనమునఁగొల్తుభక్తిసుకుమారునిధారుణిగారవంబుగ౯॥ ౧౭॥

శా॥ నీరేజాక్షసమానుఁడైవరతపోనిష్ఠాగరిష్ఠాత్మత।
స్త్రీరామాయణకావ్యరూపమునవాణి౯ క్షోణికింబోణిమిం।
పారందెచ్చినవాంమలూరుతనయు౯ వ్యాసు౯ మయూరాహ్వయు౯।
జోరు౯ భారవిఁగాళిదాసముఖులంస్తోత్రంబుఁగావించెద౯॥ ౧౮॥

గీ॥ భారతంబు నాంధ్రభాషగ నొనరించి। వినుతిగనిన సత్కవిత్రయమును।
పెద్దనార్యసోము భీముని శ్రీనాథు। శంకరాఖ్యమదిని సంస్మరింతు॥ ౧౯॥

తే॥ గీ॥ అజ్ఞులను చును గుకవుల నన గనేల। నెవ్వనికి బూర్వకృతఫల మెంత గలుగు।
నంతవిద్య యె వానికి నబ్బు ధాత్రి। భవునికన్నను సర్వజ్ఞపతి గలండె॥ ౨౦॥

చ॥ ఘనరసపూరనవ్యపదకల్పితకావ్యము మూర్ఖరాజికి।
న్మనసున నింపుఁ జేయునె సుమానవకోటికిఁ గాక కామినీ।
ఘనతరయౌవనాతిశయకాంతివిలాసము బాలుచిత్తము।
న్ననయము మెచ్చుఁ జేయునె రసాత్మునికిన్ దగుఁ గాక భూస్థలిన్॥ ౨౧॥

కం॥ అనియిష్టదైవనతి కవి। జననుతియు నొనర్చి రసలసద్బంధురవా।
గనుబంధ మొక ప్రబంధం। బను సంధింపన్దలంచి యా సమయమునన్॥ ౨౨॥

వ॥ 'ఇట్లు కృతకృత్యుండనై సహచరులగు కతిపయ పండితోత్తములచే నాకలంకారకవిత్వంబుఁ జేయ సమర్థతావిశేషంబు లేదని యప్పుడప్పుడచ్చటచ్చటఁ బ్రశంసావిధంబులు గలిగిన నే నిరంతర మోక్షాపేక్షకుఁడనగుటం జేసి భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య ప్రదర్శనంబగు కవిత్వంబె కవిత్వంబు గాని తదితరంబులు వ్యర్థంబులని మానసంబునం దలంచుచు నారేయి నిశీథసమయంబున విజనస్థలంబున నాసీనుండనై చిత్తత్త్వప్రబోధ్యంబగు ప్రజ్ఞానబ్రహ్మావలోకనంబు సేయుచుఁ జిదాకాశమధ్యంబున వెలిం గడివెలుంగుం జేరి బయలు బయలం గలపి మనోమారుతంబు లనేకంబుఁ గావించి నిశ్చలత్వం బాచరించి కనుచూపుమేరగోచరంబైన హృదయాకాశంబున ధీవిలక్షణుండనై జీవన్ముక్తి సుఖంబనుభవించుచుండ నంతఁ బూర్వరాత్రంబగుటయు నపరరాత్రంబున సుఖనిద్రితుండనై తదాలాపజనితస్వప్నకలితుండనైన మామకమనోప్రత్యక్షంబున నిట్టిదట్టిదని వర్ణింప నలవిగాని త్రిమూర్త్యాత్మకంబగు నొక్క దివ్యతేజంబు గానంబడియె. నది కేవలశివమయంబై తోఁచె నట్టి కేలకే నా తేజంబును మౌనజపనిర్వృత్తిధ్యానంబులు గావింప గంగాజటాజూటుండును ద్రినేత్రుండును శశిశేఖరుండును ఖట్వాంగ ఖడ్గ పాశాంకుశ డమరుకత్రిశూల చాప బాణ భిండివాల గదా శక్తి ముసల తోమర భుశుండి ముద్గర పట్టిస పరిఘ శతఘ్ని చక్రాద్యాయుధధరుండును నాగేంద్రహారుండును నాగేంద్రకుండలుండును నాగచర్మాంబరధరుండును వృషభవాహనుండును విషగళుండును పాండురచ్ఛాయామండితుండును భస్మ రుద్రాక్ష దామాలంకారుండును బరమతేజోవిరాజమానుండును యోగపట్టాభిరాముండును నగు శ్రీదక్షిణామూర్తి శివరామయోగి గురువిభుండు తానుత్రి

మూర్త్యాత్మకపరమపురుషుండైనను మదుపాసనా దైవరూపంబున సాక్షాత్కరించిన నేఁ
బునఃపునఃప్రణామంబు లాచరించుచు నిట్లనిస్తుతియించితి॥ ౨౩॥

ముక్తపదగ్రస్తము॥ అనేకజన్మానుష్ఠితాకామకర్మోపాసనాసమాసాదితేశ్వర
ప్రసాదలబ్ధదర్శనచరణారవింద, అరవిందాసనముఖవినుతశివజీవైక్యనిష్ఠాగరిష్ఠ, గరిష్ఠ
తపఃప్రభూయిష్ఠజనాగోచర, గోచరితసకలతత్త్వస్వరూప, స్వరూపసమాలోకితసకలచరా
చరసృష్టిస్థితిసంహారతిరోధానానుగ్రహ, అనుగ్రహాపేక్షువిద్వజ్జనమానసాంభోజభ్రమర,
భ్రమరగుహాంతర్లక్ష్యమాణ నీలతోయదమధ్యస్థతటిల్లతాభాస్వర సుషుమ్నాంతరావచ్ఛి
న్నానావృతచిత్తప్రభాకార, ప్రభాకారనిజచిత్ప్రభావిదారితభక్తజనాజ్ఞానతామస, తా
మసజనాగోచరచిద్విలాసపరిగృహీతగురుశరీర, శరీరభృచ్చిత్తపాకాభివ్యక్తానాహతప్ర
ణవనాదాత్మక, నాదాత్మకానుసంధేయనిష్ఠయోగిజనసులభ, సులభప్రసాద, ప్రసాదితా
శేషమంగళామానస, మానసాధ్యాతభవచ్చరణశ్రీమదిమ్మానేనిశరభలింగానుగ్రహోద్ధాసా
దితశ్రీరామజోగిగురుస్వరూప, దక్షిణామూర్తే, నమస్తే, నమస్తే, నమః॥ ౨౪॥

శ్లో॥ శర్వాయముక్తినిలయాయమహేశ్వరాయ। గౌరీశ్వరాయపరమాయనిరీశ్వరాయ।
సర్వేశ్వరాయవితతాయవిలక్షణాయ। భక్తౌఘకల్పతరవేగురవేనమస్తే॥ ౨౫॥

గణాగోచరసమగీతిసంయుతసర్వలఘుసీసము.

పరవరపురహరగరధరసుఖకరమురహరశరశివపరమపురుష।
సురుచిరమృగధరనరసురవరఖరహరనిజజనదరహరణసతత।
గుణగణకవిమునిజనజినపశుపతి, స్మరహరగజముఖజనకగిరిశ।
ఘనభవభయహరధనపతిసఖభవ, స్థిరతరవరపుర, యురగధరణ॥

తే॥ గీ॥ సకలజగదవనవరణసమరసహృద। యకరిదనుజహరణక్షణ, నికరకరణ।
శశిధరణవరద విశదశమదమముఖ। విమలసుగుణసముదయయుతమఘహరణ॥ ౨౬॥

మాణవకవృత్తము॥ ఏణధరామోక్షకరా। ప్రాణపదామారహరా।
బాణసుపర్వారినుతా। శోణజటాజూటయుతా॥ ౨౭॥

సీ॥ బ్రహ్మాండములమించిభస్మంబునొనరించిగరళంబుభూమికిఁగదిసినపుడు।
లోకజాలంబులుచీకాకునొందంగఁద్రిపురరాక్షసులువర్తించినపుడు।
సకలబృందారకుల్సంక్షోభమందంగనలజలంధరుఁడిలవెలసినపుడు।
నిఖిలభూతంబులనిర్మూలముగఁజేయుప్రళయముర్వికిఁబర్వఁబ్రబలినపుడు॥

తే॥ గీ॥ ధీరుఁడైదాఁవెనెవ్వఁడపారమహిమ। నాశమొనరించెనెవ్వఁడునవ్వుతోడ।
గెలిచెనెవ్వఁడునిత్యుఁడైనిలిచెనెవ్వఁ। డట్టిసర్వేశునినుఁగొల్తునఘవినాశ॥ ౨౮॥

వ॥ అనియివ్విధంబునస్తుతియించిననాయందంతఃకరుణావిశేషంబుచేఁదనభక్తపరాధీనత్వంబుప్రకటంబునొందనిజాకారంబుగలింగదేహంబునహృదయలోచనగోచరుండైనిరామయబ్రహ్మజ్ఞానాంశాసాహతంబునందుద్భవించిహృదయాకాశంబునకెక్కి బ్రహ్మాండంబుభేదించుచుఁబ్రణవాకారనాదంబునదిశలుపిక్కటిల్లనిట్లనియె, నీవునియ్యద్వైతవిజ్ఞానవీక్షణంబుచే నెల్లసమయంబులననుదృష్టించుచుజీవన్ముక్తిసుఖంబనుభవించుచునుండఁబ్రారబ్ధలబ్ధావసానసమయంబునఘటాకాశంబుమహాకాశంబునందుమిళితంబైనచందంబునవందంబుగనాయందువిదేహకైవల్యంబునొందెదు సందియంబించుకైనలేదిప్పుడునీవువేటపాళెంబనుపురంబుననుండుటంజేసి యేతత్పురాధినాథుండనగుమదంకితంబుగమార్కండేయపురాణోక్తంబైనశ్రీమన్నారాయణాంశసంభవుండగుమఖబ్రహ్మనిచరిత్రంబునలంకారచంద్రోదయంబనునామాంకితంబుగఁబ్రబంధంబొనర్పుమమున్నునీవుసంస్కృతంబునసంపన్నరాజయోగంబనుయోగశాస్త్రంబును, శివగీతశశికళయనుగానకావ్యంబును, గీతగౌరీశంబనుయక్షగానవినోదాష్టపదియును, నాంధ్రంబునఁజిత్రకేతూపాఖ్యానంబనుపురాణరత్నాకరంబును, ముముక్షుజనాహ్లాదంబనువేదాంతశాస్త్రంబును, కవిజనహృద్యంబనుబంధకవితాప్రబంధంబును, లక్షణప్రకాశిని యనుఛందోవిషయవాక్యగ్రంథంబును, గేవలబాల్యంబునభవరోగభిషగ్వరంబనువచనకావ్యంబును, మోక్షకామినీస్వయంవరంబనునాటకంబును, రచించితివివానినేఁబరమాదరణంబునఁగైకొంటినిప్పుడిదియునువిష్ణులీలాభివర్ణనంబుగావున॥ ౨౯॥

కం॥ సంతానసప్తకములోఁ। జింతితఫలదమయికీర్తిఁజెలఁగిజగద్వి।
శ్రాంతమగుఁగానఁగూర్పుమ। నంతచమత్కృతిగఁగృతిమదంకితనియతిన్॥ ౩౦॥

వ॥ అనియివ్విధంబునసెలవొసంగిక్షణమాత్రంబునకఖిలైక్యంబగుస్వపదంబునొందినగొంతతడవునకేనానిద్రాసమాధియందుమేల్కనిమదభీష్టార్థంబుసిద్ధించెననిపరమానందకందళితహృదయారవిందుండనై మొదలమద్వంశప్రకారంబభివర్ణించెద॥ ౩౧

సీ॥ కల్పాదివిష్ణుండుసునపయోనిధిశేషతల్పశయనుఁడైనతనినిహరికి।
నాభీకమలమందునలువబుట్టఁగనతనిౙెనుకనుదయించిరివరమతులు।
భద్రపద్మలునాగభద్రయశులువారివంశంబునందునవరుసఁబుట్టె।
నాదెనపద్మనాఖ్యాదులువీరిలోఁబ్రథమపుత్రునికులప్రభవమైన।
గురుతరపువ్వాడగోత్రంబునందునఁబరమేమ్మనేన్వంశవరుఁడునమిత॥

తే॥ గీ॥ దానగుణభాసితుండు సమ్మాననీయ। వైభవోల్లాస శుభకరవర్తనుండు।
గోనసార్యుండు శివభక్తిగురుఁడనంగ। యశమునొందెను జగమందు విశదముగను॥ ౩౨॥

చ॥ అతనికిఁ బాపనాహ్వయమహామహిముండు నుదారసత్యవా।
గ్వ్రితపవనాత్మజాగ్రజుఁడ వార్యసముద్భవశౌర్యసూర్యసం।
హృతకితవాహితప్రితతిహృత్కుహరాంచదఖర్వగర్వగా।
ఢతమతమస్సమాజుఁడు దృఢప్రతిభుండు జనించె ధీరుఁడై॥ ౩౩॥

ఉ॥ శ్రీకరుఁడిమ్మనేనికులశేఖరుఁడుం సుగుణాన్వితుండును।
శ్లోకుఁడశేషదీనజనసుస్థిరపాలనదక్షుఁడార్యపూ।
జాకరుఁడీశ్వరార్చనలసన్మతిశాశ్వతభక్తియుక్తుఁడి।
చ్ఛాకనడిందిరాలయుఁడు శాంతిఘనుండగు బాపనయ్యకున్॥ ౩౪॥

శా॥ శ్రీవీరేశ్వరలింగసత్పురుషుఁడున్ శ్రీయాదినారాయణా।
ఖ్యావిర్భావుఁడుఁ గోటిలింగపతియున్ హర్షాత్ములీమూరుతే।
జోవంతుల్ సుగుణాన్వితుల్ వితరణాస్తోకప్రసిద్ధుల్ సుతుల్।
కీవింగల్గిరి సాధుచిత్తకవిగోష్ఠీప్రీతచేతస్కులై॥ ౩౫॥

వ॥ వెండియు వారెట్టివారననందుఁ బ్రథమపుత్రుండు॥ ౩౬॥

సీ॥ భవుని వైఖరి పద్మభవుని వైఖరి భవ్యభూతిచే శేముషీభాతిచేత।
చంద్రుకైవడి హరిశ్చంద్రుకైవడి కళాయుక్తిచే వరసత్యసూక్తిచేత।
నింద్రుపోలిక భూధరేంద్రుపోలిక భోగపూర్తిచే ధైర్యవిస్ఫూర్తిచేత।
మిత్రుచాడ్పునఁ జైత్రమిత్రుచాడ్పున భూరిదీప్తిచే లలితరూపాప్తిచేత॥
తే॥ గీ॥ నలరి పొగడొందె నిజహృదయారవింద। కందళితభక్తి నందితనందివాహ।
నందనుఁడు భూసురారాధనప్రియుండు। నమరవీరేశలింగాఖ్యుఁ డవనియందు॥ ౩౭॥

వ॥ ద్వితీయనందనుండు॥ ౩౮॥

సీ॥ శారదాభ్రశతారతారకాశరకాండకాండజాసనకాండఘనయశుండు।
రమణీయనలరాజరాజరాజకుమారమారసన్నిభసుకుమారమూర్తి॥
రమ్యచింతారత్నరత్నాకరభమిత్రమిత్రజద్యోద్రుమామితవితీర్ణి।
జ్వలితదావజ్వాలజాలాంబురుహబంధుబంధుప్రతాపశోభావిభాసి॥
తే॥ గీ॥ జగతిఁ బొగడొందె నగణితసుగుణభగణ। సదృశహీరలలాటికాసంపరిష్కృ।
తాఖిలాశాంగనాలలాటాళి బుధవిధేయ సుభగుండు నాదినారాయణుండు॥ ౩౯॥

వ॥ తృతీయాత్మజుండు॥ ౪౦॥

సీ॥ తనదానమహిమసంతతమర్థిజనపుత్త్రపౌత్త్రాన్వయావనప్రౌఢి నెసఁగఁ।
దనచేతిహేతిదృప్తవిపక్షవక్షఃకవాటపాటనపాటవంబు నెఱపఁ।
దనధైర్యగరిమమందరధరాధరవరస్థిరవిస్ఫురణతోడఁ జెలిమి సేయఁ।
దనవాగ్విలాసంబు ఘనసుధారసఝరీపృథుమాధురీసాధురీతి నెసఁగఁ॥
గీ॥ దనవిమలసన్నిధానంబు తతమనీషి।జనమునకు సన్నిధానమై మనఁగ సకల।
తీర్థయాత్త్రాపరిష్కృతదేహయష్టి।కోటిలింగాఖ్యుఁడుజ్జ్వలగుణవరుండు॥ ౪౧॥

ఆ॥ గీ॥ అందుఁ బ్రథమపుత్త్రుఁడైనట్టి వీరేశ।లింగమహితయశు నిరంగదమల।
భక్తిపరుని దానభాస్వరువరలీల।లెన్నఁ దరమె భువిని నెవరికైన॥ ౪౨॥

వ॥ అదియెట్లన్న॥ ౪౩॥

ఉ॥ తత్త్రితయంబునం దమితధార్మికతావిభవప్రసిద్ధచా।
రిత్రుఁడు వీరయాఖ్యుఁడలశ్రీనిధులాదెయకోటయాహ్వయుల్।
పాత్త్రతఁ దమ్ములై తనద్విబాహువులున్బలెఁ జేర్మిమై మనన్।
ధాత్త్రినిఁ గీర్తిఁ బొందె శుభదస్థితి సర్వదిగీశవేద్యుఁడై॥ ౪౪॥

వ॥ మఱియు నవ్వీరేశలింగమనాయకుండు, సదవనాస్పదదయారసహృదయుండును, సుమహితసమస్తార్థిజనకుముదప్రమదకరసకలకకుబంతరనిరంతరవిశ్రాంతవిశ్రాణనహిమకరోదయసముజ్జృంభితశుంభద్యశఃకలశార్ణవనటద్విశాలసుగుణకల్లోలవిలంఘితావధికుధరరోధఃప్రఘాణుండును, తనూధృతవినూతనకనత్కనకదుకూలాంచలావధీరితచంచలావితానుండును, త్రిపురభేదనభేదనోద్యమసముద్యత్త్రోపాటోపమహాకాలఫాలానలాభీలజ్వాలామాలికోపమప్రతాపతపనధారితసమదారిప్రమదాకుచలికుచనిచితచకచకద్రుచిరముక్తాహారతారకావారకచనిచయరుచితిమిరవదనవిధుస్మితచంద్రికావిలాసుండును, నిఖిలాశ్రితజనవనవసంతాయమానానూనదానలక్ష్మీనివాసుండును నగు నాసద్గుణభాసురుండద్దంకి, కోట దేవరాయపల్లి, గూహారు, సంగంబు, మొదలుగాఁగల నేకపురవరంబులఁ దహశీలుదారునామకోద్యోగంబుఁ జేసి, యాధికసుకృతవంతుండును, దిగంతరాక్రాంతయశఃపరిపూరితుండును నై వర్తిలె నెట్లన్న॥ ౪౫॥

సీ॥ తతదివ్యచంద్రికాధవళాంశుకముఁ గట్టి గగనగంగాకంచుకంబుఁ దొడిగి।
హిమశైలరజితశైలములను పాలిండ్లపైఁ దారకాహారపటలి మెఱయ।
నమరశాఖిసుమాళియవతంసముగఁ గ్రాలవీణాశ్రుతి నినల్వరాణివాడఁ।
గలశాంబునిధితరంగమృదంగనిస్స్వనంబలర మహానటుండాటఁ గఱప॥

తే॥ గీ॥ ఘనశరద్ఘనమనుతిరస్కరణిమించి। చంద్రవదనంబువోఁ బలాస్యంబొనర్చఁ।
బరఁగవీరేశలింగధీవరునికీర్తి। కాంతబ్రహ్మాండభవనరంగంబునందు॥ ౪౬॥

సీ॥ ఉరమందుఁ బూనకచరమాంగమునఁ బూనుకమఠనాథుని పొందుఁ గనఁగ నేల।
యురుమదోన్మత్తతఁ బఱఁగి మే నెఱుఁగని దిగ్గజంబుల పొందు దివురు టేల।
కుటిలభుజంగుఁ డైచటులవృత్తిఁ జరించు గరుడునితోడ సఖ్యం బదేల।
గ్రావపూరితమయి కడు జడత్వంబునఁ గదలని గిరుల సాంగత్య మేల।
తే॥ గీ॥ యనుచుఁ గూర్మహరిద్విరదాహినాథ। పర్వతంబుల కూటముల్ వరుస విడిచి।
సరసవీరేశలింగధీవరుని భుజము। నందు వసియించె సుఖముగ నవనికాంత॥ ౪౭॥

సీ॥ శ్రీకరార్యస్తుతాస్తోకధర్మైకశోభాకరుండు విభావిభాకరుండు।
చండబాహార్జితాఖండసద్వైభవాఖండలుండు జితారిమండలుండు।
శేషాహిభాషావిశేషానుకారిసంభాషణుండు రుదయాభూషణుండు।
బంధురక్షణకళాబంధురప్రతిభాధురంధరుండు వితీర్ణికంధరుండు।
తే॥ గీ। దుష్టరిపుభీతికరవనదుర్గసహిత। మహితవిలసపరల్ పురిమందిరుండు।
సుందరుండు మహాధైర్యమందరుండు। దివ్యవీరేశలింగసుధీవరుండు॥ ౪౮॥

తే॥ గీ॥ అట్టివీరేశలింగార్యుఁ డాదెమాంబ। యనెడు సాధ్విని బెండిలియైఘనుండు।
శరభలింగాఖ్యుననుఁ గాంచె సద్గురూప। దేశు శివభక్తువరచిదాకాశమతిని॥ ౪౯॥

వ॥ ఇట్టి నేను,। ౫౦॥

షష్ఠ్యంతములు

కం॥ శ్రీరామజోగిసద్గురు। ధీరసునామునకు దేవదేవునకు భవో।
ద్ధారకునకు దాతునకు। న్నారాయణసఖ్యునకును న్యాయపథునకున్॥ ౫౧॥

కం॥ ధీరునకు సకలనిగమా। ధారునకు నిరంతరాత్యుదారునకు నిరా।
కారునకు భక్తజనమం। దారునకు ననాద్యఖండితశరీరునకున్॥ ౫౨॥

కం॥ రంభాకుచకుంభపరీ। రంభానందద్విపక్షరాణ్నుతశౌర్యా।
రంభునకున్ శుంభజ్జయ। సంభాసితనిజభుజాసిసంరంభునకున్॥ ౫౩॥

కం॥ నగపతివరచాపునకున్। నగధరసద్బాణునకును నగజేశునకున్।
మృగచర్మాంబరధరునకు। మృగయాపురివర్యునకును మృగధరణునకున్॥ ౫౪॥

వ॥ సమర్పితంబుగా నాయొనర్పంబూనిన నలంకారచంద్రోదయంబను మహా
ప్రబంధంబునకుం గథావిధానంబెట్టిదనిన మున్ను మార్కండేయుండు క్రోష్టియనుశిష్యు
నకెఱింగించిన తెఱంగునందిరంబుగ జైమిని మహామునికింబక్షులిట్లనియె॥ ౧౫॥

కథాప్రారంభము.

సీ॥ ఏవీట సౌధాగ్రసౌవర్ణకలశంబులబ్జకోశంబులౌ నమరధునికి।
నేవీట సతులతనూవిలాసంబులు ప్రార్థనీయంబులౌ నచ్చరలకు।
నేవీట మణిదీపికావిభావిభవమభావంబౌ నర్చువిభావరులకు।
నేవీటఁ జంద్రశాలావితానస్థహారములు తారావళీభ్రాంతినొసఁగు॥
తే॥ గీ॥ తుంగతరరోహణాచలశృంగతులిత। గురురుచిరరత్నశోభితగోపురంబు।
చెలఁగునైశ్వర్యసుషమావిశేషహసిత। సురపురంబు ప్రతిష్ఠానపురవరంబు॥ ౧౬॥
చ॥ ధరనొకరాజశేఖరునితానకమైతగు వెండికొండవి।
స్ఫురణమెంతయంచవధిభూధరరాజమనేకరాజశే।
ఖరులకుమన్కియైబహుళకాంచనసంపదఁదాల్చియప్పురిన్।
స్థిరముగనిల్చెనాఁగనకశృంగసమున్నతవప్రమొప్పగున్॥ ౧౭॥
కం॥ అన్నగరికోటకొమ్మల। కెన్నఁగఁగల్యాణసహితపృథుమణివరశా।
గోన్నతిగలుగుటయరుదే। సన్నుతవిష్ణుపదసేవసతతముదొరకన్॥ ౧౮॥
తే॥ గీ॥ కలశభవుఁడుతన్నుఁగడునల్కవెండియుఁ। ద్రావునేమొయనుచుఁదల్లడిల్లి।
యబ్ధిఖేయమగుచునప్పురిడాగెనో। యననగడ్తపనరునద్భుతముగ॥ ౧౯॥
కం॥ పాతాళభువనపన్నగ। జాతముతక్షేయతోయజాతమృణాళ।
వ్రాతములఁగాంచినిజకాం। తాతనులతలనుచుఁబెనుచుఁదతమోహమునన్॥ ౨౦॥
ఉ॥ మేలిపసిండిమువ్వగమిమించుపతాకలుచిత్రరత్నపాం।
చాలికలబ్జరాగకలశద్యుతులుంగలచంద్రశాలికా।
జాలమువొల్చుపట్టణఁపుసంపదఁగన్గొననిల్చునిర్జర।
స్త్రీలనభస్స్థలిచ్ఛిఖరదివ్యవిమానవితానమోయనన్॥ ౨౧॥
చ॥ అరుణగభస్తిమున్నహరహంబునునంబరవీధినేగఁగాఁ।
బురవరభర్మహర్మ్యచయముల్గమనంబునకడ్డమైనచోఁ।
దురఁగములన్మరల్చిధృతితోనగరోత్తరయామ్యపార్శ్వస।
త్సరణులఁదేరనూరుఁడువెసన్గడపన్జనుచుండునెప్పుడున్॥ ౨౨॥

కం॥ నెచ్చెలులభంగినిచ్చలు।వచ్చుచుఁబోవుచు నెయుండువాతాయనముల్।
సొచ్చుచుఁదరుణులనఖరుచి।మెచ్చుచుఁదారకలువీటిమేడలఁద్రోవన్‌ఁ ౧౩॥

చ॥ అలగ్రహరాజు తేజమిసుమంతయుఁగన్పడకుండ నెప్పుడున్।
గలఁచఁగఁగోరి కేతువుపగంగొనివిష్ణుపదంబుముట్టియుం।
పలరన నేకరూపములనర్కునిఁగప్పిననంబురంబునం।
దలరుసురత్న సౌధశిఖరాళినటత్స్ఫుటకేతుజాతముల్॥ ౧౪॥

కం॥ చందురుడందులమేడల।సందులఁజనుచుండి కావ్యసంగీతకళల్।
సుందరులవలనవినితాఁ।జెందెఁగళానిధియనం బ్రసిద్ధిధరిత్రిన్॥ ౧౫॥

చ॥ లలితజలోర్ధ్వయంత్రఝరులంబసపాడిగధూపధూమకుం।
తలములఁగేతుహస్తకలనన్నగరేందిరవిప్పిసొమ్ములం।
దళియలనుంచెఁబ్రోవులుగనాఁబొలుపౌనవరత్నరాసుల।
న్విలసిలుకాంచనాంచితవణిగ్విపణీరమణీయహట్టముల్॥ ౧౬॥

చ॥ జిలుగుకడానివన్నియలఁజెన్నగునున్నతసౌధవీథివే।
డ్కలశశికాంతజాలములడగ్గరిసారెకుఁదొంగిచూచుక।
న్నెలముఖలక్ష్మికిన్ సురధునీవికచాబ్జములోఁడెఁగానిచో।
లలినవిదుర్యశంబళికులచ్ఛలనన్వహియింప నేటికిన్॥ ౧౭॥

కం॥ శ్రుతిముఖ్యసకలవిద్యల।గ్రతుసద్వ్రతజపతపఃపరంపరనచటన్।
శతధృతిసృజియించెనరా।కృతులుగనఁదనరుదురుపురిన్ విప్రవరుల్॥ ౧౮॥

కం॥ మారులువరరూపమునఁగు।మారులుదోశ్శక్తి, భూతిమహిమంబునఁగా।
మారులు, దానమునరవికు।మారులు, వఱలుదురురాకుమారులువీటన్॥ ౧౯॥

కం॥ ఆర్యనుతులగుచునచటన।హార్యసమానధనరాసులార్జింపుచున।
య్యార్యాపతిహితసములుమ।హార్యులుదనరుదురకుంఠితౌదార్యములన్॥ ౨౦॥

కం॥ హలరేఖలులక్ష్మీకర।విలసనములుబహులభద్రవిభ్రమగతులుం।
గలిగిహరిచరణసదృశత।నలరుదురలఘుబలమొప్పనప్పురిశూద్రుల్॥ ౨౧॥

తే॥ గీ॥ బలవదుత్తుంగరూపవైభవమతిస్థి।రాభరణలీలతతగండశోభితరుచి।
శ్రితఘనాళిసదావనశ్రీయుఁగలిగి।పొలుచుభూభృన్నిభంబులప్పురినిభములు॥ ౨౨॥

చం॥ స్థిరతరరాజమార్గహితసేవకులంబునకెల్లఁగల్లగా ।
హరిణములాదిదుర్గములనాయతసత్కరణాప్తినుండిస ।
త్త్వరచితసారయోగగతివాయుజయంబొనఁగూడవీటిలో ।
నరయుననంతవర్ణకములైహరులైబహుతన్ బ్రవర్తిలున్॥ ౨౩॥

కం॥ ఘనచక్రఘటనసంపదఁ । దనరిప్రభాతంబులట్లధరణీశులరీ ।
తినివిలసిల్లుఁబురవరం । బునఁగాంచనరత్నదీప్తములగురథంబుల్॥ ౨౪॥

సీ॥ సంగీతనృత్యకౌశలము మెచ్చుటఁబలెగాయన్నటీకైశికములునిమిరి ।
దంపతీప్రణయవాదములుదీర్పఁబలెవేకువలసౌధగవాక్షకోటిదూఱి ।
స్వపథశ్రమంపునీర్వట్టుచేఁబలెరతిశ్రాంతాంగనాస్యఘర్మజలమాని ।
సాంకవమృగమదచంద్రసౌరభములుగైకొనంగఁబలెనంగళ్లమెలఁగి॥
తే॥ గీ॥ పురతురంగమగమనచాతురికినోడి । వింతసిగ్గునఁదనయొక్కరింతవడిగ ।
నడనమిననంగజడనగునడకలడర । నందొలయుచుండుమలయమందానిలుండు॥ ౨౫॥

సీ॥ అమితరసప్రౌఢినలరెడిసరసులనెనయుటవలనఁబద్మినులనంగ ।
లలితబంధవిశేషములమహాభోగులఁదనుపుటవలనభోగినులనంగ ।
ఘనతరాగములఁబెంపెనసిపల్లవలాభగరిమఁదాల్చుటఁగలకంఠులనఁగ ।
తజ్జ్ఞులువినుతింపఁదగువెలలందుచుమనుటచేసురుచిరమణులనంగఁ ।
తే॥ గీ॥ ప్రబలితతమంజులాస్యవిభ్రమసమృద్ధు । లలరఁబ్రీతిభరతరహాస్యములనువలఁతు ।
లగుచురంభాదులజయించుసొగసునఁబురి । వఱలుచుందురువారసుందరులుబళిరె॥ ౨౬॥

సీ॥ రమణియెత్తులకేమిరతికల్పచయమిమ్మువలదందునిడుదురేవచ్చినపుడ ।
వెలయనీపుష్పాప్తివేళఁదెల్పుముతావులంటిచూచినఁదోఁచునదుగనేలఁ ।
దిలకింపుమెలతామరలదండనొసఁగుమనెనరొప్పఁగావలసిననుగొనుము ।
విలువఁజేకొనియెదనలరుబంతులనిమ్మనుచుబంతులిప్పుడుడంటిసనుగందు॥
తే॥ గీ॥ ననుచునర్మోక్తిరచనలననుచువేడ్కఁ । దమ్మునలరమ్మమేటిచైదమ్ములఁగని ।
సరసతలుచూపువిటులకుపరములిడుచుఁ । బుష్పలావికలుందురప్పురమునందు॥ ౨౭॥

మ॥ సురసాంచద్ఘనపుష్పపూరితములైసాంపొందిదృష్టాండజో ।
త్కరసంచారపటుత్వముల్గలిగిరంగద్భృంగసంగీతము ।
ల్వఱలన్ సారససౌరభానిలసదాభంగాగమంబుల్దగన్ ।
బురినుద్యానములున్ సరోవరములున్ బొల్చున్ సమత్వంబునన్॥ ౨౮॥

శా॥ ఏతాదృక్షమహనీయసంపదలపుట్టిల్లైశుభస్థానమై।
క్ష్మాతలస్వీనవరత్నకీలితవతంసంబైనయాపోరిలువి।
ఖ్యాతిం జెందఁగ నేలుచుండుగుణరత్నాంభోధిశస్త్రంజయుం।
డాతండాతతశాతహేతిపవికృత్తారాతివీరాద్రియై॥ ౨౯॥

సీ॥ తనయశోనల్పకల్పనగాటవికిఁబయోభృత్పథంబొకపరభృతముగాఁగ।
దనప్రతాపమహాజ్వలనకీలములకర్కబింబంబువిస్ఫులింగంబుగాఁగ।
దనజయలక్ష్మినితంబినికఖిలదిగ్వలభులువిహారణస్థలులుగాఁగ।
దననిరంతరదానధారానదికిసాగరములుగర్భజలాశయములుగాఁగ।
తే॥ గీ॥ తనవినిర్మలచరితసుధాసరోంత।రమునకజ్జభవాండభాండములుపుండ।
రీకముకులాళిగాఁగవర్తిలుధనుర్వి।ధానమృత్యుంజయుండుశస్త్రంజయుండు। ౩౦॥

వ॥ మఱియునీసమస్తప్రశస్తనిస్తులామేయసుగుణవిస్తారుండగుశస్త్రంజయుండు నిఖిలాశావిలాసినీకర్ణమండితమండనాయమానకుండలీకృతకీర్తిలతాక్రాంతవిశ్రాణనపల్లవసల్లలితోల్లాససకలభూతదయాకుసుమగుళుచ్ఛుండును, నిరంకుశప్రతిభాప్రభావిభాసితుండును, కదనక్షోణీసదనసమదహృదయవైరివీరవారప్రహారప్రకారప్రచారావార్యధైర్యశౌర్యవీర్యధుర్యుండును బ్రచండాఖండకోదండవిద్యాషండప్రశాండప్రజ్ఞానధురంధరుండును,ధీరోదాత్తఘనధరాధరుండును, నయి తనకప్రతిష్ఠానపురవరంబురాజధానిగారాజిలరాజరాజునుంబోలెఁదేజోవిరాజమానుండై సకలకువలయంబవక్రవిక్రమంబుననేకచక్రంబుగఁబరిపాలింపుచుండె॥ ౩౧॥

కం॥ ఆరాజశిఖామణికిఁగు।మారుండుకుమారసదృశమానితవీరో।
దారుఁడుమఖవ్రజాఖ్య।క్ష్మారమణుండలరుచుండుసద్గుణనిధియై॥ ౩౨॥

సీ॥ సరసిజాక్షుఁడువోలెసిరితోడనలరిభర్గునిభంగినార్యానుకూలుఁడగుచు।
గంధర్వరీతిఁజక్కనిరూపుఁదాల్చియబ్జునిమాడ్కిఁగుసకళాపూర్ణుఁడగుచు।
పరమేష్ఠిగతిమంజుభాషాఢ్యుఁడైసరిత్పతిపోల్కినిమ్నస్వభావుడగుచు।
సూర్యునిపగిదిఁదేజోమహత్త్వముఁగాంచిఘనునికైవడిదానకలితుఁడగుచు॥
తే॥ గీ॥ నాగమార్థజ్ఞుడైవివిధాస్త్రశస్త్ర।వేదియైదండనీతిప్రవీణుఁడగుచు
నమరుసమధికభోగమహావిభవశ।చీవిభుండుమఖవ్రజభూవిభుండు॥ ౩౩॥

ఉ॥ ఆవిభుమోము సొంపుఁగని యద్భుతమందుచు క్షీణుఁడయ్యెఁదాఁ।
జావకనైల్యమొందితగఁ జంద్రుఁడు దూరపదంబుఁ జెందఁగన్।
భావజుఁడింతయున్వినుచు భంగము నొందిన మామఁ దేర్చవే।
భూవరుఁ జేరియందమునఁ బోలకనంగత నొందెనిద్ధరన్॥ ౨౮॥

వ॥ మఱియు నతండు నారాయణాంశసంభూతుండగుటం జేసి వినీతుండును సమప్రజ్ఞా సమేతుండునుంగావున జనకు ననుజ్ఞ యౌవరాజ్యాభిషిక్తుండై, నల, నృగ, సగర, భగీరథ, దుందుమార, సుహోత్ర, మాంధాతృ, శ్రీరామాదులకరణి ధరణీభరణదక్షుండై, దీనాలాపంబులు శరణాగతశాత్రవముఖంబులయంద, వక్రిభావంబు లధిజ్యశరాసనంబులయంద, దృఢబంధంబులు సురతంబులయంద, కుటిలనటనంబులు వేశ్యాజనంబులయంద, సదాపత్ప్రాప్తి చేమొఱవెట్టుట తరుణీమంజీరంబులయంద, మదాంధత్వంబు నందిరుఁగుట కరిఘటలయంద, పరుషదండంబువలనఁ జక్రిప్రకంపంబులు వాడము టకులాలకృత్యంబులయంద, సమస్తవస్తుసంపదలం దోఁచుట లీలాదర్పణంబులయంద, పాంసులాత్వంబవనియంద, చెన్నొందుచుండెఁ, దనధర్మంబునకభావంబును, దనదానంబునక ప్రమాణతయుఁ, దనక్రోధంబునకస్థిరత్వంబును, దనవిక్రమంబునకసహ్యతయు, దనయశంబునకతివ్యాసంగవ్యాప్తియుఁ, దనగుణంబులకత్యాశాపరివృత్తియుఁ, దనలేమికి లేమియుందవులంజేసి యఖండసామ్రాజ్యధుర్యుండై, మహావీరుండయ్యు ముబరలోకకథాభీరుండై, కామార్థపరుండయ్యు నువిమలధర్మప్రధానుండై, యనేకపరిజనపరివృతుండయ్యు ననేకధనుస్సహాయుండై, భూమండలంబున నెల్లెడ నిరంతరపయోధారాసారంబులు జలధరంబులందుం బోలె ధేనువులందును, ననంతకళ్యాణాలంకరణంబులు జనశరీరంబులందునుం బోలె గృహంబులయందును, సంపూర్ణఫలవిలాసంబులారామంబులందుం బోలె సస్యంబులందును, నపరిమితామోదంబులు సక్రిచ్ఛందనాదులందుం బోలె సకలప్రాణిచయంబునందుం గలిగి విలసిల్లు ధర్మపరిశీలనంబున ప్రజాపాలనంబుఁ గావింపుచుండ॥ ౨౯॥

మత్తకోకిల॥ అంతభూరమణీధృతాభినవారుణాంశుకరూపసం
క్రాంతపల్లవకాంతిదంతురకాననాంతమనంతమో।
హాంతరంగవధూనితాంతదృగంతకాంతలతాంతసం।
భ్రాంతిభృంగలతానిశాంతము బల్వసంతము భాసిలెన్॥ ౩౦॥

చ॥ శ్రుతిహితవాక్యముల్ బలుకుచుఙ్ ద్విజపాళి సెలంగఁ గేళిప ।
ర్వతశుభవేదులందుఁ బ్రసవర్తుదినాత్మవివాహవేళను ।
న్నతలతికామహీజమిథునంబులపైనిత శేతరంబుదా ।
రతనిడుముత్తియంపుఁదలఁబ్రాలనజాలకరాజిరాజిలెన్ ॥ ౭౭॥

చ॥ ఎలయుచుఁ దేఁటిమొత్తఁపుమొయిల్వొయిఁ గప్పిరవంబొనర్పఁగో ।
యిలలను వానకోయిలలు హెచ్చఁగ నచ్చఁపుఁబూవుఁదేనెసో ।
నలుగురియన్వనానిలమునంగొమరొప్పఁ జలించెఁ గొమ్మెఱుం ।
గులగతిఁ దియ్యమావియెలగున్నలఁ గెందలిరాకుజొంపముల్ ॥ ౭౮॥

మ॥ వనరాశ్యుద్గతఫేనముల్ వనరమావజ్రప్రభారమ్యమం ।
డనరోచుల్ మధుపప్రతానమధుపానప్రక్రియాశాప్యసా ।
త్రనికాయంబులు చైత్రరాత్రిముఖనిర్యత్తారకల్ వల్లికా ।
వనితాంచద్దరహాసముల్ సితసుమవ్రాతంబులొప్పెన్ వనిన్ ॥ ౭౯॥

చ॥ చివురుఁగటారులుఙ్ విరులసింగిణులుం దలిరాకుబాకులు ।
న్నవదళిశింజినుల్ సుమపరాగమునన్మెఱుఁ గెక్కఁజేసి మా ।
ధవుఁడనుఁగైనమారునకుఁ దానొనఁగూర్చినయస్త్రశాలల ।
ట్ల విరళలీలనొప్పె వనిసంచితమంజునికుంజపుంజముల్ ॥ ౮౦॥

చ॥ కొలఁకులఁ దేలి తేలి తొవగుంపులకంపులసోలిసోలి మా ।
కులపయిఁ ద్రాలి వ్రాలి సుమగుచ్ఛసుగంధముఁ గ్రోలి క్రోలి తీ ।
వలగమిఁ గ్రాలి క్రాలి తరుపఙ్క్తులనీడలఁ దాళి తాళి మే ।
ల్నిలుకడనీచె నామనివనీతలశీతలవాతపోతముల్ ॥ ౮౧।

కం॥ అలినీకుటుంబినులకుఙ్ । లలినీరఁపుబొమ్మరిండ్లలతికాపాంచా ।
లులనవపుష్పోద్గమవే । శలవనరమ తేనెవిందులను గావించెన్ ॥ ౮౨॥

కం॥ వసుపతి తానగుటను నల । వసుపతిమైత్రికిఁ దదాశవలెవనవిభా ।
వసుఁడుత్తరంపుఁద్రోవను । మసలెన్ దనమిత్రభావమహిమ దలిర్పన్ ॥ ౮౩॥

తే॥ గీ॥ విరహితతిమీదదండెత్తుమరునివిజయ । కాహళులభంగి మొరసెఁబికవ్రజంబు ।
లమరెఁ గోరకములుఁ గింశుకములుఁ గాన । నస్థలీస్త్రీలకెంపులనత్తులనఁగ ॥ ౮౪॥

సీ॥ నవరసామోదంబు సవరించె నెయ్యది తరులయందును ఘనతరులయందు।
సుమనోవికాసంబు సమకూర్చె నెయ్యది శ్యామలందును నవశ్యామలందు।
మధుపరాగసమృద్ధి మననిచ్చె నెయ్యది తమ్ములందును లతాంతమ్ములందు।
లలితకుంకుమపత్రకలన మెయ్యది నించెఁ గొమ్మలం దెలమావికొమ్మలందు।
తే॥ గీ॥ నట్టిసురభికి సురభివిఖ్యాతిగలుగు। టరిదియే సత్ఫలములు ద్విజావళులకు।
బాలగణికలకు నవీనపల్లవాప్తి। లలిఁ బ్రసవయుక్తి వంధ్యాదులకు నొసంగ॥ ౫౪॥

లయవిభాతి.

తళతళని మెఱుఁగలరె నలరులను గలికలను జలజల నివఱదలుగ బలుమధువు వారెన్।
గిఁకిలని కలికిచిలుకలపలుకులులి సెనలబలములలికులములను గలయఁ బొలుపారెన్।
ఫలరసములులిచి లతికలకొనలఁ బొలిచెఁ గలగలమనుచు బరిణతఁపుదళము లిలరాలెన్।
జెలువులకుఁ జెలులకును వలపులెద వెలసెఁ గలకలరుతులఁ గొలకులను నెలకొనియె నంచల్॥

సీ॥ తరులలోఁ దీవపందిరులలో విరులమంజరులలో మకరందఝరులఁ గ్రోలి।
గములై తనర్చుపూగములపైఁ దగిపరాగములు బైకొని సురాగముల మించి।
చెలువొందుగుజ్జుమావులయందుఁ దలిరుఁ గ్రోవులయందునన లతావులఁ బెనంగి।
స్ఫుటములై కలితనిష్కుటములై శ్రితపుష్పపుటములై ఘునవనీతటములరసి।
తే॥ గీ॥ తమిని మొగపెంటిపిల్లతండములుఁ గలసి। గలశిరంబులఁ బూదె నిగప్పికొనఁగఁ।
గొనగరులు విప్పి యపుడు ఝుమ్మనుచుఁ బొవల। బొటలరొదలిడి కొదమతుమ్మెదలు మెదలు॥

మ॥ కలితాశోకలతాంతదీపరుచిరంగత్కుంజగేహంబులోఁ।
గలకంఠీతతి రాగవీక్షణము సోకన్ దార్పఁగా దక్షిణా।
నిలుఁడల్లల్లనఁ దావులంటుకొనుచో నీరంధ్రమాధ్వీరస।
చ్ఛలఘూర్ణోద్గములై వడంకిరి లవాసంతీలతాబాలికల్॥ ౫౫

మ॥ ఘనరంగంబులపైఁ దమాలవృతినేపథ్యంబులో పల్లవిక।
స్వనగీతంబులతో మరున్నటుఁడు లాస్యప్రౌఢి నేర్పంజిగు।
ళ్ళను కేల్ద్రిప్పుచు వల్లిపాత్రములగుం పాడన్వసంతప్రభుం।
డనుకంపామతి మెచ్చి యిచ్చెఁ గుసుమప్రాంచన్మణీభూషలన్॥ ౫౬

లయగ్రాహి.

చందనమహీగుహములందుఁ బెనగొన్న గురువిందనునదీవియలపందిరులలోఁ బెం।
పొందివిరవాజిపువుగందవడిలేచిచనుమందమలయానిలునిఁ జెందుపెనుతావిన్।
గ్రందుకొనిఘుమ్మురనుచుఁదనరుపూబొదలసంగులమెలంగిబలుచందములచేమా।
కందసుమబృందమకరందరసబిందువులవిందులుగఁ గ్రోలెనుమిళిందతతులెల్లన్ ॥౧౦౦॥

సీ॥ మునుమాపు నులివిచ్చుబొండుమల్లెలు సోగక్రొమ్ముడి నెరతావిఁ గ్రుమ్మరింప।
నునుజిగురాకుపాన్పులవిరిపరుపుల నెసఁగు నేలకి పొదరిండ్లఁ జొచ్చి।
మధురసీధురసాత్తమదమాంద్యమునఁ బునఃపునరుపగూహనంబునమిటారి।
వలిచన్నుఁగవలురంబుననాటనఁటులకపురంపుఁబొడిఁజిమ్ముకమ్మతెమ్మె॥
తే॥ గీ॥ రలునితాంతోపరతిపరిశ్రమసముద్ధ।కమ్రగల్లతలస్వేదకణికలార్పఁ।
బతులయెడఁగూర్కుసతులు రేపకడఁ దెలిసి।రలఘునిష్కుటశుకపికకలకలముల॥ ౧౦౧॥

వ॥ ఇట్లు సకలజగదామోదకరవిలాసభాసురంబులగు వసంతవాసరంబులు జరుగుచుండ నఖండసౌందర్యధుర్యతామకరధ్వజుండగు మఖధ్వజుండు పుడమిం బాలించుచుండె॥

కం॥ అనిమార్కండేయమహా।మునిక్రోష్టికిఁ జెప్పినట్లు ముదమునఁ బక్షు।
ల్వినుపించిననపుడా జై।మినియవ్వలికథనుఁ బేర్మి మెయినడుగుటయున్॥ ౧౦౩॥

చ॥ సురగిరిధీరధీరచితశోభితదివ్యకళాప్రసంగసం।
గరజయశూరసూరిజనకల్పకపాదపపాదపావనా।
చరచరమార్గసారగురుసన్మయచిన్మయసాక్షిభాస్వరా।
స్వరపరిభావభావభవసంహరసంహితసంహతిస్తుతా॥ ౧౦౪॥

కం॥ ప్రేమాస్పదవరకామాకామాంతకయంతకాంతకాకాంతియశో।
ధామాధామవిజితరిపు।భీమాభీమబలయోధభీమస్తోమా॥ ౧౦౫॥

పంచచామరము.

మలీమసప్రణాశభాసమానితాత్తధీరసా।
విలాసమానసప్రకాశవిశ్వకృద్దయారసా।
కలాదసత్కళాకలాపకావ్యకంజఖంజనా।
పలాశభంజనప్రతాపభక్తచిత్తరంజనా॥ ౧౦౬॥

మాలినీ.

నిరుపమగుణజాలానిర్మలానందలోలా।
సురుచిరశుభలీలాశోభితాత్మైకహేలా।
స్మరహరవరఖేలాసంవిదామేయశీలా।
సురమునిపరిపాలాశూలిసృష్ట్యాదిమూలా॥ ౧౦౭॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిమ్మానేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
ణపూజావిధేయదిగంతరాక్రాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపౌత్రవీరే
శలింగనాయకపుత్రశ్రీమద్గౌరీరమణచరణారవిందామందమకరంద
పానతుందిలేందిందిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి
గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన
యలంకారచంద్రోదయంబను
మహాప్రబంధంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖధ్వజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీరమ్యగుణాభరణా। నారాయణబాణవరణనతజనవిస్తా।
రారాధితనిత్యదయాంకూరామృగయాపురీశ గురుగుణవేశా॥ ౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుముమునుమృకండాత్మజుండు। క్రోష్టికెఱింగించినట్లుసద్గోష్ఠినమరు।
జైమినికినెమ్మనముగడుసంతసిల్లఁ। బక్షిరాజంబులిట్లుచెప్పందొడంగె॥ ౨॥

వ। అంతనొక్కనాఁడుమఖధ్వజుండుపురోహితామాత్యబంధుమిత్రాదిపరిజనసమేతుండైజనకుసన్నిధానంబుననిండోలగంబునఁగొలువైయుండుసమయంబున॥ ౩॥

సీ॥ ఉదయించురవిమించునదలించుజగిమించునొడలితోముడిచినజడలతోడ।
సరసీరుహాముఁగేరుకరమునమీరుదండంబుతోనూర్ధ్వపుండ్రంబుతోడ।
బంగారుజిగిసారుపొంగారుకుండలద్యుతులతోశ్రుతివాక్యతతులతోడఁ।
దెలిజందెములపొందికలఁజెందునక్షమాలికలతోనరుణశాటికలతోడ॥
తే॥ గీ॥ సలలితామలజలకమండలువుతోడ। డంబుమీఱినకృష్ణాజినంబుతోడఁ।
దనరనరుదెంచెగాలవమునివరేణ్యుఁ। డశ్వరత్నంబొకటివెంటనరుగుదేర॥ ౪॥

శా॥ ఆరీతింజనుదెంచియమ్మునివరుండస్తోకచామీకర।
స్ఫారోదారకవాటగారుడరుచివ్యాకీర్ణరాణ్మందిర।
ద్వారంబున్నతరోహణాద్రికటకోదంచన్మహాగహ్వరా।
కారంబుద్ధతనీరమున్ గడచిరాఁగాఁబార్శ్వభాగంబునన్॥ ౫॥

సీ॥ కరదీప్తికనకకంకణకలక్వణముతోఁ రమణీమణులుచామరములువీవఁ।
జరఠనూపురములసాలభంజికలట్లుశరణాగతనతారివరులుదోఁప।
సామంతభూషామణీమయూఖములుసంధ్యారుణాతపములనవఘళింప।
వివిధవేదాగమవిదులగువిద్వజ్జనులుశ్రుతిస్మృత్యర్థములను దెలుప॥
తే॥ గీ॥ హారకుండలమకుటకేయూరకటక।మణులుదీపింపఁగులశైలమధ్యమేరు।
వనఁగసభికులనడుమసింహాసనస్థుఁ।డగుచుఁగొలువున్నశత్రుంజయనృపుఁగనియె॥ ౬॥

కం॥ కనుఁగొనిఘనమగుముంగిటఁ।గనదిందూపలనిబద్ధకక్ష్యాంతరసీ।
మనుబ్రతిబింబితమైనిజ।తనురుచిదనరమునియవనిధవుదరికరిగెన్॥ ౭॥

కం॥ వచ్చినమునిఁగనియెదురుగ।వచ్చిప్రణామంబొనర్చవరభక్తినయం।
బచ్చుపడనర్ఘ్యపాద్యము।లిచ్చిసుఖాసీనుఁజేసినృపవరుఁడనియెన్॥ ౮॥

ఉ॥ ఓమునినాథభూరిసుకృతోదయమీసుతశిష్యకోటికిన్।
సేమమె? వహ్నులున్ క్రతువిశేషములున్వెలసిల్లునే? ఫల।
స్తోమముతోడనాశ్రమవసుంధరభూరుహవన్యశాలిగో।
ధూమములుండునే? వ్రతవిధుల్దగునే? విగతాంతరాయతన్॥ ౯॥

కం॥ మీరుమహాత్ములరధికుల।రారయమీదర్శనముశుభాస్పదముగదా।
మీరాకవలనఁబావన।మైరాజిలెమన్నివాసమమలచరిత్రా॥ ౧౦॥

కం॥ అనివినుతించినజనపతి।కనియెమునీంద్రుండుభూవరాగ్రణియుష్మ।
ద్ఘనధర్మపాలనంబున।ననిశముసకలంబుభద్రమయ్యెడుననినన్॥ ౧౧॥

ఉ॥ మానవనాథుఁడిట్లనియెమౌనివరేణ్యభవన్మనోరథం।
బేనొనఁగూర్తుమీరిచటికేమికతంబుననేగుదెంచినా।
రానతియిండుశీఘ్రముగనన్నఁదురంగవతంసమున్మహీ।
జానికిఁజేతఁజూపిమునిసత్తముఁడిట్లనిపల్కెవెండియున్॥ ౧౨॥

మ॥ వినుముర్వీవరయజ్ఞమేనొకటిఁగావింపంగదీక్షింపుచోఁ।
దనుజుల్కొందరుసింహసూకరమృగాదవ్యాఘ్రరూపంబులన్।
ఘనమాయాగతివచ్చిహెచ్చిమఖవిఘ్నంబాచరింపందదా।
హననోద్యుక్తుఁడనయ్యుమత్తపమువమ్మౌనంచులోనెంచుచున్॥ ౧౩॥

కం॥ కొండొకవెరవుహింపుచు । నుండఁగ మఖశాలికాంతరోజ్జ్వలహోమా।
ఖండంబగుకుండములో । నుండి మహోద్దండతేజ మొక్కహయంబున్॥ ౧౪॥

తే॥ గీ॥ యజ్ఞపురుషుండు గొనివచ్చి యాతఁడనియె । నోయి మునివర్య యీతురగోత్తమంబు ।
నలమఖవ్రజునకొసంగుమతఁడు నీదు । సవము నిర్విఘ్నముగఁ జేయఁజాలు నెలమి॥ ౧౫॥

వ॥ మఱియు నీయుత్తమాశ్వం బధికబలసంపన్నం బేకరాత్రింబునం జతుస్సముద్రముద్రితవసుంధరావలయంబునం గ్రుమ్మరివచ్చు నితరలోకగమనంబును గగనయానంబునుం గలిగియాహవజయంబొనఁగూర్చునదియునుం గాక గరుడునియంశంబునం బ్రభవించినయీతురంగరత్నంబు నీమఖవ్రజుండు దక్క నితరులెక్కంజాలరతండు దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనార్థంబునకై తజ్జనకతపోమహిమంబునం జేసి శ్రీమన్నారాయణుండే తద్రూపంబున నవతరించినమహామహుండును, సర్వభూతాంతర్వ్యాప్తుండుఁ గావున వాసుదేవుండును, సచ్చిద్రూపుండుఁ గావున బ్రహ్మాధురంధరుండును, మఖవ్రజసంరక్షకుండుఁ గావున మఖవ్రజనాముందునై వెలుంగుచున్న వాఁడమ్మహాత్ముండు భవన్మఖరక్షణంబుఁ గావింపనోపుఁ గావున నవ్విధంబాచరింపుమని యెఱింగించి యయ్యగ్నిభట్టారకుండంతర్హితుండగుటయు సవిస్మయహర్షంబుతో నీయశ్వరత్నంబుఁ దోడ్కొని భవత్సముఖంబునకరుదెంచితిం గావున, నరేంద్రా? నీనందనుండిక్కార్యనిర్వహణంబు సేయుటకై జన్మించిన శ్రీమన్నారాయణుండు గాని కేవలనరమాత్రుండు గాఁడస్మదీయమఖరక్షణంబునను దివ్యతేజానలగ్గగునని పలికిన నా శత్రుంజయభూభుజుండట్ల కాకయని యత్యంతసంతుష్టాంతరంగుండై నిజనందనుం దిలకించి నీవీమునివర్యునియభీప్సితంబుఁ దీర్చుటయవశ్యకర్తవ్యంబు గావున॥ ౧౬॥

కం॥ మున్నల విశ్వామిత్రుని । జన్నము రక్షించు రామచంద్రుని గతి నీ।
జన్నంబుఁ గాచి సుజనో । ద్యన్నుతిఁ గైకొనుము శోభితనయా తనయా॥ ౧౭॥

ఉ॥ వీరు మహాత్ములార్యులు వివేకవరిష్ఠులు సత్తపోనిధుల్ ।
కారుణికోత్తముల్ మునులుఁ గావున వీరలయజ్ఞరక్షకై ।
ధీరత నేగి దానవులఁ దీవ్రశరంబుల గెల్చి విక్రమో ।
దారతఁ జెందిదీవెనల నందిరయమ్మున రమ్ము నాపుడున్॥ ౧౮॥

కం॥ మునిఁ దొలుత ననిచి పిమ్మట । జననాయకనందనుండు జనకాజ్ఞనుఁ గై ।
కొని పల్లెయని యపుడ । మ్ముని యాశ్రమమునకు నరుగ ముదితహృదయుఁడై॥ ౧౯॥

సీ॥ పసఁగుల్కు పసిఁడిక్రొమ్మిసిమి పాగ ధరించి డంబు మీఱిన కత్తళంబుఁ దొడిగి।
కౌను నజిలుఁగు చెంగావి కాసె బిగించి కళుకు బంగరు నూరె మొలఘుటించి।
కురువింద చూడమై కొఱలు కేడెము పచ్చపఱుజు వాలును గటిపై నమర్చి।
దుగదొనల్ భుజములఁ దగిలించి నిగనిగ న్నీలంపు సింగిణి కేలఁ బూని।
తే॥ గీ॥ చరణముల గండపెండెరఁపు రుచి గప్పఁ। గరతలంబున వీరకంకణము మెఱయ।
వీరరసమిట్లు మూర్తిభవించె ననఁగ। నమరెఁ గమనోద్యమమునఁ దేజము తలిర్ప॥ ౨౦॥

సీ॥ హురుమంజి పనుల పక్కెర పైని సొంపార పారసీకపుఁ బట్టు పల్లమమర।
జిగిపెంపు రతనంపు మొగపట్టె మెఱుఁగొప్ప గొప్పతళ్కుల పాగ గొనబు మీఱ।
దుగవంక నకలంకమగు నంకవన్నెలు పన్నెలు గుల్కు మువ్వసరులెసఁగ।
శిరమునఁ బీలికుంచె తురాయి పొలుపొంద పొందళ్కు పాదనూపురములడర।
తే॥ గీ॥ ఖడ్గ ఖేటక తూణ శార్ఙ్గముల నుభయ। పార్శ్వముల నొక్క సాహిణి బన్ని యనుప।
మునివరానీత ధవళాశ్వము నరేంద్రుఁ। డెక్కె నుచ్చైశ్శ్రవము నెక్కు నింద్రుపగిది॥ ౨౧॥

కం॥ వందిజనం బందందన। మందగతిన్మ్రోయ రాజమార్గంబున నా।
నందముతో ముందర భట। బృందము తనుఁ గొలువ నగరు వెలువడి యంతన్॥ ౨౨॥

చం॥ క్షితిపతి మెల్లనన్ దఱటు చేసిన నత్తురగోత్తమంబతి।
ద్రుతగతినై చలచ్చపలరూపునఁ జాపవిముక్తమార్గణా।
కృతి నడువీధిఁ బర్వెడు ఖగేంద్రము రీతి మరుత్తరశ్చర।
త్సిత ఘనఖండమట్లు బఱచెన్ ఖురజోరరజోవృతాధ్వమై॥ ౨౩॥

పంచచామరం॥ ఘుళంఘుళాయమానకంఠఘంటికావిరావమై।
ఝుళంఝుళంనినాదపాదసక్తనూపురాద్యమై।
ధళద్ధళత్క్రకాటికాగ్రధాతకేసరాఘుమై।
హళాహళిన్ సమీరవేగమత్తురంగమేఁగఁగన్॥ ౨౪॥

కం॥ ప్లుతవల్గితరేచితధో। రితకాస్కందితముల నెడుపృథుగతులసమం।
చితచతురతనయ్యశ్వము। నతిదూరముఁ బఱపి నెమ్మి నరుగుచు నెదుటన్॥ ౨౫॥

మ॥ అచలాభర్తగనెన్ మునిప్రకరదత్తానర్ఘదేవార్ఘ్యతో।
యచిరాసేచనలబ్ధపుణ్యఫలశంకాపాదిశుంభత్ఫల।
ప్రచురానమ్రనవామ్రక్రమవిటపభ్రామ్యత్సుకానీకస।
ద్వచనాళీప్రకటీకృతార్థనిగమాంతం బాశ్రమోపాంతమున్॥ ౨౬॥

శా॥ అంతేవాసికృతాగమాంతపఠనం బారబ్ధదేవార్చనా।
త్యంతోద్గీర్ణసహస్రనామక మునిత్యాజ్యాదిహోమక్రియా।
సంతుష్టోజ్వలనంబు శీఘ్రఫలితశ్యామాక నీవారసం।
క్రాంతం బైక నుపట్టె గాలవమునీంద్రస్థానమా క్షోణికిన్ ॥ ౨౭॥

మ॥ అలరెన్ గెంజివురాకుపెన్జడలతో నాదీర్ఘశాఖాభుజాం।
చలచంచత్కలికాక్షమాలికలతో సారంగగానాగమం।
బులతోఁ బొప్పడిబూదెతోఁ దరువరంబుల్ మౌనిసత్రమాట్క్రమం।
జలుపాధోలవవర్ధితంబులగుటన్ దాద్రూప్యమున్ దాల్చెనా॥ ౨౮॥

కం॥ చుంబితశుకశిశుకబిడా।లంబుతరక్షువ్రజోపలాలితసారం।
గం బావృతభుజగమయూ।రంబగుచుం దదాశ్రమంబు రాజిలె నరుదై॥ ౨౯॥

సీ॥ హరిణశాబములు జిహ్వాపల్లవములచే మునికుమారుల పదంబులు స్పృశింపఁ।
గ్రతుశాలికావినిర్గతహోమధూమము భ్రాంతిఁ గనిమయూరంబు లాడ।
స్నానవాయస్థానములఁ వనభూతబల్యర్థముక్తాన్నకబళములు బ్రాఁగి మెసవ।
స్థండిలన్యస్తకాషాయంపుమడతల నెతిదుప్పిపిల్లలు నిదురఁ బోవ।
తే॥ గీ॥ ఫలసమిత్కుశకుసుమాదిభరితమనుప।మాంబుపూరితపద్మాకరంబు నగుచుఁ।
దనరి నతఁ డాశ్రమముఁ జొచ్చె ధరణివిభుఁడు।సంభ్రమాశ్చర్యములు మదిసందడింప॥ ౩౦॥

కం॥ క్రమ్మఁగనుంగొని యెనుజన।పాలుం డనపాయనియమపరిణతమేధున్।
పాలితసాధుసుబోధున్। గాలవమునినాథు సామగానసనాథున్॥ ౩౧॥

చం॥ కని తురగంబు డిగ్గి కుతుకంబున నద్ధరణీశుఁ డత్తపో।
ధనునకుఁ దత్సమీపగతతాపసకోటికి భక్తియుక్తిఁ వం।
దన మొనరింప స్వస్తివచనంబులఁ దీవెనలిచ్చి యంచితా।
సన మొసఁగన్ వసించి విలసద్వినయంబున వారికిట్లనున్॥ ౩౨॥

ఉ॥ మీరు మహానుభావులరు మీమహిమంబు లగణ్యముల్ తపః।
పారగులార లోకనుతపావనభవ్యచరిత్రులార మీ।
భూరికృపాకటాక్షపరిపూర్ణత గల్గుటచే భవత్పదాం।
భోరుహసన్నిధానముఁ బొందితి ధన్యుఁడ నైతి నెంతయున్॥ ౩౩॥

ఉ॥ నావుడురాకుమారువచనంబులకమ్మునిసంతసించుచున్।
దావచియించెనిమ్మఖదినంబులుసర్వమఖక్రియార్హముల్।
గావునసర్వతోముఖమఖండఫలప్రదమాచరించెదన్।
క్ష్మావర? నీవుతత్క్రతువుఁగావుమువిఘ్నమువొందకుండఁగన్॥ ౩౪॥

కం॥ అనినియమించినజనవర। తనయుండటుగాచియుండఁదత్క్రతువిధిక।
మ్మునివరుఁడుదీక్షఁగైకొని। ఘనులగుఋత్విజులఁగూడిగావించుతఱిన్॥ ౩౫॥

చం॥ ఒకఁడుమృగేంద్రరూపమునవొక్కఁడుబెబ్బులిరూపుఁదాల్చి వే।
ఱొకఁడురుభల్లుకంబుగతినొక్కఁడుభీకరసూకరాకృతిన్।
ప్రకటమహాస్వనంబులడరంగనరాళకరాళదీర్ఘదం।
ష్ట్రికలెసఁగన్ దదాశ్రమముఁజేరిరిక్రూరసురారులొక్కటన్॥ ౩౬॥

శా॥ ఆరీతిన్ జనుదేరఋత్విజులుశాలాభ్యంతరాగ్నిక్రియా।
ప్రారంభంబులుమానిభీతిమెయిఁగంపంబొందనధ్వర్యుఁడా।
హారావంబులొనర్పఁగావెఱవకుండంచున్ రణోద్యుక్తుఁడై।
యారాజన్యకుమారుఁడయ్యెడనవార్యంబైనశౌర్యంబునన్॥ ౩౭॥

చం॥ తురగమునెక్కిచాపమునఁదూపులనేర్పునఁగూర్చిధైర్యవి।
స్ఫురదురులక్ష్యలాఘవవిశుద్ధులెసంగఁదొలంగకామహా।
సురకుహనావిడంబమతిసూక్ష్మజవమ్మునవమ్ముగాఁగని।
ష్ఠురశరజాలముల్బఱపుచున్ గవిసెన్ గొనయంబుమ్రోయఁగన్॥ ౩౮॥

శా॥ క్ష్వేళాఘూర్ణితదిక్తటంబుకుహనాసింహంబుజంభారిదం।
భోళిస్పర్ధినఖాంకురంబులఁగరంబున్నగ్గఁగావించుచున్।
వ్యాలోలద్రసనారుణాగ్రవివృతాస్యంబైమహీజానిపైఁ।
గీలాడించినజంత్రమట్లుఱకలంఘించెన్బలోదగ్రతన్॥ ౩౯॥

ఉ॥ కింకదలిర్పనట్లుగమకించినసింగఁపురక్కసున్మహా।
హుంకృతిమీరఁగేడెమునవొడ్డుచుదక్షిణపాణిచేతన।
భ్రంకషధాళధళ్యరుచిరాజిధురీణకృపాణమెత్తియే।
ణాంకకులుండతండుదునుమాడెఁబ్రమత్తతదుత్తమాంగమున్॥ ౪౦॥

కం॥ గొబ్బునఁ గ్రేళ్ళుఱుకుచు మెయి। గబ్బునకున్మాఁగుదంశగణ మొలయంగా।
నబ్బురపుబొబ్బరింతల। బెబ్బులి పోలదిండిదండివిభుపైఁ గదసెన్॥ ౯౧॥

చం॥ కదసినవారువంబుఁ బెడగా నుతికించి మఖవ్రజప్రభుం।
డొదవినరోషవిస్ఫురణ నొక్కవడిన్ సెలవింట నిష్ఠుర।
ప్రదరముఁ గూర్చి యేసెను దరంబదరన్ భిదురంబు దాఁకిన।
ట్లైదవిదళించి పోభయకృదీక్షణ మా కపటంపుఁ గ్రోల్పులిన్॥ ౯౨॥

కం॥ భల్లూకరాక్షసుఁడు నుపరి। ఫుల్లారుణనయనుఁడగుచు భోజనరాభూ.
వల్లభుఁ డొకభల్లమునం। దొల్లిఁటియట్ల సెవినిర్జితునిఁ గావించెన్॥ ౯౩॥

మ॥ శరకుంతక్షురికాదిసాధనవిశేషప్రౌఢి నిట్లానిశా।
చరదోర్దర్పమడంచి మానులు సురల్సంతుష్టులై మెచ్చన।
ధ్వరము న్సాంగముగాఁగఁ బ్రోచి ముదితస్వాంతంబుతో నుండ భూ।
వరుతో మార్కొనె సూకరాసురుఁడు దుర్వ్యాపారమేపారఁగన్॥ ౯౪॥

సీ॥ ఘుర్ఘురధ్వనులీన ఘోషించి సటలుబ్బఁ గొమ్ములనవ్వంబుఁ గ్రుమ్మి క్రుమ్మి।
వేటుకొలందికి వెసనందకందినట్ల పరివేటొండెడ కరిగియరిగి।
కుఱంగట నుండి కన్నొత్తఁగించి దవ్వగాఁ దొలఁగి యొక్కొక్కచోట నిలిచినిలిచి।
బిరబిరఁ బరువెత్తి పెనఁగి పైకొని డాసి బెదరి పెన్బొదలలో నొదిగియొదిగి।
తే॥ గీ॥ గట్టుపుట్టయనక యిట్టట్టుఁ ద్రిప్పలఁ। బెట్టి బెట్టిదంపుముట్టెచిప్ప।
మట్టిబిట్టు జిమ్మి గుట్టు నన్నృపుపట్టిఁ। బట్టి చలముఁ బట్టి కొట్టఁ దలఁచి॥ ౯౫॥

లయగ్రాహి.

వంచనగతిన్మృగులఁ జంచలమతిన్ బొదలఁ గంచెలను దూఱి సముదంచితరవంబున్।
మించి యొనరించి కడుఁ బొంచి మెయిఁ బెంచి జడిపించి మఱపించి యలయించి బలుఠీవిన్।
జించితరుసంచయముఁ గుంచితముగాఁ గఁ బఱపించి సడలించి పెకలించి బహుదూరం।
బెంచి మఱలించి బురణించి కనుపించి కిఱరించి కుదియించి గమనించి కిటి మించెన్॥ ౯౬॥

కం॥ దానవదగ్రగుఁడగు కిటి। దానవుఁడుగ్రుఁడయి జవని దానవరగతిన్।
దానవలీలఁ గవిసె డెం। దానవసుమతీధవుండుఁ దలఁకక కదఁకన్॥ ౯౭॥

కం॥ పటుదంష్ట్రానిహతాశ్మచ్ఛటననలకణంబులొలుకఁ జను దంచెదునన।
క్కిటి దైత్యుమేనఁ దూపా। క్కిటి మిక్కుటమగుచుఁ బ్రక్కగాడఁగ నేసెన్॥ ౯౮॥

కం॥ ఆయమ్ముత్రివళిగతియై।యాయమ్మున నాటిపాటి తాస్థికమై బ।
ల్గాయమ్మెమ్మనర్పనొచ్చిన।కాయమ్మున నెత్తురొలుకఁగ డువడిఁ బఱచెన్॥ ౪౯।

చం॥ బరువడిఁ బర్వఁ దోడ నెనృపప్రవరుండునుఁ గూడ ముట్టిభూ।
ధరవనదుర్గసాగరనదంబుల నేకములుత్తరించిత।
ద్గురుహయమేసహాయముగ దూరమునం జనికాంచెఁ జుంబితాం।
బరశిఖరోల్లసన్మణిసమాజము రోహణశైలరాజమున్॥ ౫౦॥

సీ॥ తతశిఖామరకతద్యుతులదూర్వాంకురశంక మేయఁగ నెలజింక గదురఁ।
గటకగారుడములఁ గన్గొని భీతి మైరవిరథభుజగరజ్జువులు జార।
నమితేంద్రనీలగండములకిభభ్రాంతి నురుదరీసుప్తోద్ధహరులు దుముక।
ఘనవజ్రశృంగాటకములు గంగాఝరులనుచు దేవర్షులు మునుఁగఁ దొడరఁ॥
తే॥ గీ॥ ప్రకటితాధిత్యకాపుష్పరాగములకు।సురుచిరాగమసుమపరిచ్యుతమరంద।
బిందుతృష్ణమిళిందముల్ ప్రగందుచున్న।యన్నగము విన్ననువు మెచ్చెనవనివిభుఁడు॥

చం॥ పవిధారం దెగినట్టిచట్టుపలు పైపై రాయిడింజిందునైం।
దవబింబామృతబిందురాజిఁ బునరుత్పన్నంబులై యుత్కట।
చ్ఛవులంగార్కొనె నోయనంగ గిరిపార్శ్వచ్ఛన్ననీరంధ్రభవే।
ణువనంబుల్ శుకవర్ణపర్ణతతులం దోఁచెన్ నృపాగ్రంబునన్॥ ౫౨॥

ఉ॥ రంగదహార్యశృంగనలరాగవిభాగతరాగయైవియ।
ద్గంగతరంగపంక్తి దవుదవ్వులమింటననంతదీప్తియ।
య్యెంగురుచిత్రలీలగగనేందిరదాల్చినయింగిలీకపున్।
రంగుతెఱంగునం గడుహొరంగగుచీరచెరంగులోయనన్॥ ౫౩॥

తే॥ గీ॥ తరణికిరణోష్మఁ గరఁగియిధ్మములఁ దొరఁగి।వజ్రఫలకమ్ములంటి జవ్వాదివలచు।
తీవెయిండులు కాననదేవతాళి।కేళికాశాలికలభంగి గిరిఁ జెలంగె॥ ౫౪॥

కం॥ సల్లకిపల్లవములు దిన।నెల్లెడఁ దుండములు సాచు నిభముల రొదభీ।
తిల్లుతెలిజల్లిమెకముల।జల్లులు రెల్లుల్లసిల్లు చాడ్పునఁ దోఁచెన్॥ ౫౫॥

సీ॥ పైదట్టముగ ప్రవాలుపరువంపుఁ జంపకప్రసవాళులనఁగ భర్మమయతటులు।
తటులందు వెదురుముత్యముల నెత్తములాడు చెంచుగుబ్బెతలదీపించు పొదలు।
పొదలపైఁ బొదలునంబుదములు గర్జింపఁ దొలిమొల్కలెత్తు వైదూర్యమణులు।
వైదూర్యమణుల తేవలకులుక్కిమింటఁ గట్టనితోరణంబులై చనుశుకములు॥

తే॥గీ॥ శుకములకుబింబికాఫలస్ఫూర్తిఁదెలుపు। పొలుపుగలవాతెఱలవేలుపుంజెలులునుఁ।
గలిగివిలసిల్లునమ్మహాచలముపజ్జ।ధరణిపతివెంటరాఁగిటిదానవుండు॥ ౫౬॥

ఉ॥ చీకురువాయిచిమ్మిటలుజీబనిమ్రోయఁగగబ్బిడాయిపె।
స్సోఁకలగబ్బులుబ్బమునుముంగిఁటమర్కటకీటనిర్మితం।
బైకనుపట్టుమగ్గములనంటినపాఁపపొరల్చలింపఁగాఁ।
జీకువలన్ననోయనుచుఁజెన్నగునొక్కగుహాంతరాళముల్॥ ౫౭॥

ఉ॥ తూకొనినన్మహీపతియుఁదోడనెతద్గుహఁజొచ్చిడాయఁగా।
నాకిటిదానవుండునిబిడాంజనపుంజములంజయించుపెం।
జీకటిలోనడాగివెతచేతనదృశ్యతనొందెఁబిమ్మటన్।
రాకొమరుండుధైర్యమడరంజనియెన్గవిలోననొంటిగన్॥ ౫౮॥

కం॥ క్రౌంచవివరంబువెలువడు।నంచపగిదిఁదన్మహాగుహాచరమద్వా।
రాంచలమునిజసితాశ్వము।దంచితగతిఁగడచినడువనధిపునకెదుటన్॥ ౫౯॥

సీ॥ ఏలాలతాజాలడోలాకలితకీరబాలాస్ఫుటాలాపలాలితంబు।
మందారమాకందబృందామితమరందసందోహనందితేందిందిరంబు।
ఝిల్లీకుచోల్లీఢమల్లీలసద్గుచ్ఛవల్లీమతల్లీపరివేల్లితంబు।
పారావతనటన్మయూరాతతకిశోరవారామితారవోద్గిరణంబు॥
తే॥ గీ॥ మానితానూనపికకాకలీనినాద।లీనకాననదేవతాగానజాయ।
మానసూనప్రియాళుప్రతానలీన।పీనరుచిరైనయొకకానకాననయ్యె॥ ౬౦॥

సీ॥ మాతులుంగలవంగమందారజంబీరచందనపిచుమందసాలతాల।
కురువకభల్లాతకోవిదారకదంబకరవీరఖర్జూరకనకపనస।
బదరీవకుళనాగభంటాకిపున్నాగకదళీప్రియాళుమాకందకుంద।
మాధవీతక్కోలమరువకహింతాలవంజుళశింశుపావటమధూక।
తే॥ గీ॥ కుటజమోరటభండీలకులకకిలిమి।కాంచనాహ్వయకాండేక్షుకారవల్లి।
నారికేళాదిభూరుహవారములను।కనులపండువనొందెడికాననంబు॥ ౬౧॥

వ॥ అట్లుపొడచూపినవనప్రాంతంబవనీకాంతుండుడాయనచ్చెంతలననంతహసంతికావాసంతికాక్రాంతవకులతర్వంతరనిరంతరదంతురలతాంతనిష్క్రాంతఘుమఘుమాయమానసుగంధబంధురగంధవాహకిశోరవిహారంబులును, హారమౌక్తికవ్రాతంబుల

చెన్నునఁ జెన్నలరు క్రొన్నిగ్గు మొగ్గల నెలకొన్న పొన్నగున్నలమిన్నలము క్రొన్ననలసన్నపుప్పొడులయొప్పునఁ గుప్పతెప్పలైయనఁటి పొరలనుప్పతిల్లు కప్పురంపుదుమారమ్ములముసుంగుపడు నీరంబులును, నీరంధ్రతతమతమాలద్రుమసముదయతమోవిమోచనసమర్థద్యుమణికిరణాయమానంబులగు నశోకానోకహకుసుమగుచ్ఛంబులవలన జలజలనఁ జిలుకు నలరుబలుదేనెసోనలకు వానకోయిలల చెలువునఁ గలయ మెలఁగు నలికులంబుల కలఝుంకారంబులకనుసారంబులగు సమీరపూరితవేణురంధ్రనిర్గతనిస్వనంబులునుం గలిగి వివిధతరులతాజాలంబునకాలవాలంబును, మధురఫలసముదయంబునకుదయంబును, సుగంధకుసుమప్రకరంబునకాకరంబును, శృంగారలతాభవనంబులకుఁ గులభవనంబును, శుకపికప్రముఖసకలశకుంతవారంబునకాధారంబునుఁ, గెంపుసొంపులనింపారు చివురుజొంపంపుఁబట్టులకు విడిమట్టును, గంబురాపచ్చికస్తురితట్టుపునుంగులతావులకుఁ దావును, చలువనెలదాలచెలువులకు నెలవును, మావిమోకలతీవికిదీవియు, తలిరాకులతేటకుమూటయునై నీటలరి, ముగుదపగిది నవవయోవిలాసంబునం జెలఁగి, ఋతుస్నాతరీతి నాతతహరిద్రాంకంబులందనరి, బాలింతపోలిక లాలితప్రసవసంపదం బొనరి, యింద్రజాలంబుచందంబున విచ్చుమొగ్గల నెసఁగి, శుభవస్తుప్రభవవిభవాభిరామంబగు నయ్యారామంబారామపట్టాభిషేకసమయంబునుంబోలెఁ బ్రశోభితభూమిజాశేషశాఖామృగకాండంబై, కాండంబునుంబోలె నూత్నపత్రసుందరంబై, దరంబునుంబోలె బహులార్జునప్రభామహిమంబై, హిమంబునుంబోలె నసహమానఖగరాజోదయంబై, రాజోదయంబునుంబోలె సంభరితసారంగంబై, సారంగంబునుంబోలె నధిగతమహీభృత్సన్నిధానంబై, నిధానంబునుంబోలెఁ గనకరత్నాగ్రజన్మంబై, యగ్రజన్మసముదాయంబునుంబోలె గాయత్రీజపాసక్తాలోకంబై, లోకంబునుంబోలె వర్ధమానసకలప్రాణిచయానందకంబై, నందకంబునుంబోలె మాధవాలంకృతంబై, మన్మథావేష్టితంబయ్యును నీలకంఠసమన్వితంబై, దేవవల్లభవిరాజితంబయ్యును బహుళపలాశోదంచితంబై, వితతకీచకసంవృతంబయ్యును సంతతానిలడింభకసంచారంబై, పూతనారమ్యంబయ్యునుఁ గృష్ణసారప్రకాశమానంబై, కుంభజాతస్ఫురితంబయ్యును విజృంభితమహావీరద్రుపదంబై, గంధర్వసేవితంబయ్యును గంధర్వసేవితంబై, లలితోత్కలికాకలితదివ్యమహిళాగణంబయ్యును లలితోత్కలికాకలితదివ్యమహిళాగణంబై, సుమధురసాలాన్వితంబయ్యును సుమధురసాలాన్వితంబై, వానప్రస్థనివాసంబయ్యును వానప్రస్థనివాసంబై, ప్రకాశింపుచుండఁ దదీయమధ్యప్రదేశంబునందురగంబు నడుపుచుం జనుచుండె నాసమయంబున॥

ఉ. ౨।

సీ॥ పూచిననునుఁజిన్నిపొన్నగున్నలచేతవిరిసినమొల్లపందిరులచేత।
పండితేనియలొల్కుపనసమ్రాకులచేతననిచినసంపంగికొనలచేత।
మకరందములుజిందువకులపంక్తులచేతభుగభుగవలచుపొప్పొదులచేత।
పొరలఁగప్పురములొప్పననంటిగమిచేతపన్నీటివలదతుంపరలచేత॥
తే॥ గీ॥ మించునొకకేళివనగమ్మతెమ్మెరలువీవ।సురుచిరానంతరత్నమందిరమువెంత।
సంతసముగూడఁబుష్పవృక్షములనీడ।నళులుశ్రుతులీననునుఁగునెచ్చెలులలోన॥ ౨౩॥

సీ॥ చన్నిచ్చుహరిణులసగముగ్రోలుకిశోరనివహంబులునుజెంతనిదురఁబోవ।
నలఘుమూర్ఛనలచొప్పాలించునునుఁగుబిత్తరులుచిత్తరువులయందంబునొంద।
తానున్నచంద్రకాంతపువేదిగరఁగిపాదాలక్తకములంటిజాలువార।
రాగసంగతిఁజొక్కుసోఁగకన్గవనీటులరమోడ్పువమ్ములతెలుఁగుఁజూప॥
తే॥ గీ॥ మించుచెలువూనివీణవాయించుదాని।దానికిలలోనిచెలులెనరానిదాని।
దానినడకలదానిఁగడానిబొమ్మ।వానియొకమానినినిధరాజానిగనియె॥ ౨౪॥

కం॥ అతఁడటుగనితతశంపా।లతయోధృతజీవకనకలతయోవనదే।
వతయోయనియరుదందుచు।లతికాన్వృతిమాటునకుదొలఁగిమదిలోనన్॥ ౨౫॥

వ॥ తానువిష్ణ్వంశసంభవుండగుటంజేసియిట్లనివితర్కించె॥ ౨౬॥

సీ॥ ఈపద్మపాణిఁబెండ్లాడఁగూర్పఁజాలినపురుషోత్తమునిదేనూభోగగరిమ।
యీయార్యనెమ్మేననెనసినరాజశేఖరునిదేనూవెభాసురవిభూతి।
యీహంసయానతోనెనఁగుప్రజాధినాయకునిదేనూచిరసుకృతమహిమ।
యీనవపద్మినితోననురక్తినొందినయినునిదేనూవెఘనతపంబు॥
తే॥ గీ॥ గనివినియెఱుంగమిమ్ముజ్జగములనున్న।నరగరుడసిద్ధసాధ్యకిన్నరసురాహి।
రాజకన్యకలందునీరాజవదన।కెనయగుమిటారినిదియెమారునికటారి॥ ౨౭॥

ఉ॥ మించులమించులన్మఱియుమేల్మిపసిండియుఁజంద్రుసారము।
జ్ఞాంచితసౌరభంబునివియన్నియునొక్కటమేళవించియా।
కాంచనగర్భుఁడాత్మమతికౌశలమందరుమెచ్చదీనిని।
ర్మించెనొకాకయిట్లునెఱిమించునెయీమెయిచాయయెయ్యెడన్॥ ౨౮॥

కం॥ ఈరమణిచరణసంగతిఁ।గోరిపునర్భవతఁగాంచిగోరులనఁగఁబెం।
పారెనటుఁగాకయుండినఁ।దారకలేరీతిసత్పదస్థితినమరున్॥

కం॥ తదుపరిపదవిజితమగుట।నొదిగొంవగు వారిఁ జేరియుఁనుఁ దాఁ బేలై।
యిదియనృతమేనికమశం।బదిముడుచుట యేలభీతినఖిలాంగంబుల్॥ ౨౦॥

కం॥ కలమోదరములుఘనసే।తులసత్ క్షేత్రమునఁదపముఁదొలిఁ జేసిగదా।
చెలిజంఘులకెనవోలెను।ఫలసిద్ధిచెలంగను న్నెవరశాలులకున్॥ ౨౧॥

తే॥ గీ॥ కరికరంబులమానంబుకదళిజిగియు।కరభముల సౌకుమార్యమీకలికి తొడలు।
నైకొనఁగమలినతయుద్రుక్కఠినతయును।జిన్నతనమునునవియొజఁ జెందుచుండె॥

ఉ॥ ఆకమలాసనుండుదనుజాపహృతంబగు నే మొ వెండియున్।
శ్రీకమనీయమైనధరణీవలయంబనితన్ని జాంకమీ।
స్త్రీకటిచక్రసీమగస్పృజించిమఱింగునడాచెఁగాక ర।
త్నాకరమేఖలాంకవిపులాకృతియైయదియేల పొల్పగున్॥ ౨౩॥

కం॥ ఉన్నదియొ లేదొయనఁదగు।కన్నియ నెన్నడుము విన్నగాఁ బోలును గా।
కున్నను రోమావళి రా।హున్నతనీలరుచులచట నుండఁగ నేలా॥ ౨౪॥

చం॥ తృణమగువిల్లి దేటికనియిక్షుశరాసనుడించి వేణికా।
గుణయుతమైనయీకుసుమకోమలికోమలగాత్రవల్లిసిం।
గిణిగనొనర్చికొన్మరుఁడు కేలనుఁ బట్టఁదదంగుళీనిక।
ర్షణభవరేఖలొప్పెనన రాజిలు బిత్తరమైనముత్తరుల్॥ ౨౫॥

కం॥ ఘనజఘనంబనుపులినం।బునఁబొడమిన పొన్నగున్న పూవనఁదగు మా।
సిని నాభియారుతద్వా।సనకైయరుదెంచునళులచాల్గాను న్నే॥ ౨౬॥

సీ॥ నాభీనదమునుండినడుమనుమింటిపైఁగవగూడియెగయుచక్రంబులేమొ।
స్ఫురదురోలావణ్యసరసిజనించినమొనచూపు పొందమ్మి మొగడలేమొ।
నవవయోలక్ష్మియీయువిద పొందూనికానుక యిడ్డరత్నకందుకములేమొ
వరతనూశృంగారవనములోవిహరించుమనసిజకుంభికుంభంబులేమొ॥

తే॥ గీ॥ ప్రకటరోమావళీలతాగ్రప్రభూత।సరసవిలసితసుమగుళుచ్ఛంబులేమొ।
తిన్ననయిసిబ్బెములవన్నెఁజెన్నుమిగిలి।యెన్నఁదగియున్న చెలిగబ్బిచన్ను లేమొ॥

మ॥ తతముక్తామణిహారనిర్ఝరపయోధారల్ స్తనస్వర్ణప।
ర్వతభాగంబులఁబుట్టి కాంచనరుచిన్వ్యాపించి పెన్సోగలా।
లతలానీలతనూనచొక్కమగు కేల్గావేనిబాలాంగుళీ।
గతచంచన్నఖపుంజఁపుంజివురు మొగ్గల్పుట్టనందేటికిన్॥ ౨౮॥

కం॥ కుందనఁపుందళుకందము। క్రిందుపడం దనరుసుందరీకంధరమా।
చందనఁపుందెలు పొందుచుఁ। జిందము పొందూనుఁజర్చ సేయందరమే॥ ౭౯॥

సీ॥ తమలో శ్రవణభూషణములుదోఁచుటఁగపోలములు క్రొమ్మించుటద్దములుగావె।
ఘుమ్మని నెఱితావిఁ గ్రుమ్మరించుట మోమునవ్య ఫుల్లారవిందంబుగాదె।
లలిసువర్ణంపుఁగమ్మలసొంపుఁగనుటచేఁగర్ణముల్ శ్రీవర్ణకములుగావె।
మొనచూపు చూపుతూపులఁ జిమ్ముచుంట వంగిచెలంగుబొమలు సింగిణులుగావె॥
తే॥గీ॥ విబుధసంవేద్యమహిమమై వెలయుచుంట। లలనమృదువాక్ప్రతతిసుధాలహరిగాదె।
యీజగన్మోహినినిస్సృజియించినపుడు। ధృతిదరలకున్నె మతిశతధృతికి నైన॥ ౮౦॥

తే॥ గీ॥ వదనముకురంపుబరణిలో మదనుఁడనుప। పల్లవమువోలె వెలికిఁగన్పట్టుచున్న।
రదనవరహీరమాలికతుదఁదనర్చు। నాయకంబనఁగెమ్మోవి నారికౌనరు॥ ౮౧॥

కం॥ నలినమనుశంకనళులీ। లలనావదనంబుఁగ్రమ్మిలావణ్యరసా।
వళిఁ గ్రోలకుండుటకునై। నలువటగంధఫలినిలిపెనా నాసదగున్॥ ౮౨॥

కం॥ దరహాసచంద్రికాభ్రమఁ। దరుణీమణివిమలముఖసుధాకరబింబాం।
తరమునఁ ద్రావాలుచకోరక। వరయుగమనఁగన్నుఁదోయివలనొప్పారున్॥ ౮౩॥

ఉ॥ మంగళలీలఫాలతటమండితమండననీలరత్నరా।
జింగికురించివక్త్రసరసీరుహసౌరభవీచికాచర।
ద్భృంగములోయనంగవినుతింగొనుచుంగొనబామెఱుంగులం।
బొంగిచెలంగునుంగరఁపుముంగురులంగనకుంగనుంగొనన్॥ ౮౪॥

తే॥ గీ॥ మౌళిమాణిక్యరుచిరటీన్మంజులంబు। రుచిరనవరత్నసీమంతశోభితంబు।
నైనయీమోహనాంగిసోయగఁపునీల। కచముఘనవిభ్రమస్ఫూర్తిఁగాంచుటరుదె॥

సీ॥ ఉరుకచ్ఛపవిలాసముపరిపాటములందువరనీలరుచికచస్ఫురణయందు।
పద్మరేఖాస్ఫూర్తిపాణులందునుమహాపద్మసారూప్యంబువదనమందు।
శంఖవైభవమురాజత్కంఠతటియందుమకరవిభ్రమముజంఘికలయందు।
గురుముకుందాసక్తిసరసచిత్తమునందుఁదగుకుందలీలదంతములయందుఁ।
గీ॥ గలిగివిలసిల్లునట్లుఁగాఁగమలభవుఁడు। నవనిధులనొక్కయెడఁగూర్చియువిదరూప।
ముగస్సృజించెనయారెయీముద్దుగుమ్మ। మనసుఁగొనువాని రాజరాజనఁగవలదె॥ ౮౫॥

కం॥ అనియిట్లుమదినివిస్మయ। మెనయఁగనయ్యన్నమిన్న నెన్నుచుపరియం।
జనితద్రూపాతిశయం। బునకానందాబ్ధిఁదేలిమునుఁగుచునుండెన్॥ ౮౬॥

కం॥ అనిమార్కండేయమహా। మునిక్రోష్టికిం జెప్పినట్లుముదమునం బత్తు।
ల్వినుపించినవపుడాశై। మినియవ్వలికథనుం బేర్మి మెయినడుగుటయున్॥ [illegible]

చం॥ పరమపవిత్రగాత్రపురభంజనకుంజరకోణపాంతకా।
గరళగళాకళానిధిసుకల్పితగోళకమాళిపాళిస।
త్కరకరుణాలవాలగిరికార్ముకధార్మికమానవావనా।
నిరుపమసత్యనిత్యవరనిశ్చలతామహితప్రవర్తితా॥ [illegible]

కం॥ బ్రధ్నాబ్జవహ్నిలోచన। బుధ్నప్రజ్ఞాననిపుణబుద్ధీశసఖా।
గృధ్నామరరక్షయహి। ర్బుధ్నజగత్సృష్టివృత్తిబుధ్నసులక్ష్యా॥ [illegible]

కందగర్భితమణిగణనికరవృత్తము॥

సురనరవరశివసురుచిర, వరణా। వరగుణహరిశరవసుపతిశరణా।
స్మరహరభవహరసమరస, నిరతా। నిరుపమపురహరనిజసుఖమహితా। [illegible]

పృథ్వీవృత్తము॥ ముదాకరసదామరప్రకరమోక్షకృల్లక్షణా।
సదాశివహృదంతరప్రవణసచ్చిదామోదదా।
విదారణసుదారుణప్రతిభవిక్రమాశుక్రమా।
నదీపతిసుదీపితప్రథితనందితానారతా॥ [illegible]

మాలిని॥

సకలసుగుణజాలాసంవిదామేయలీలా। ప్రకటనిరతహేలాపార్వతీచిత్తలోలా।
సుకరసుజనపాలాశోభితాత్మైకఖేలా। నికటభజనశాలానిర్మలామోదశీలా॥ [illegible]

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిమ్మానేన్యన్వయపయఃపారావార రాకాసుధాకరానవరత దేవబ్రాహ్మ
ణపూజావిధేయదిగంతరాక్రాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపౌత్రవీరే
శలింగనాయకపుత్రశ్రీమద్గౌరీరమణచరణారవిందామందమకరంద
పానతుందిలేందిందిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి
గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన
యలంకారచంద్రోదయంబను
మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయే నమః.

శ్రీ మఖధ్వజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

తృతీయాశ్వాసము.

క౦॥ శ్రీరంజితసచ్చిత్సుఖ। కారణసత్కారణవరణకరుణారసహృ।
త్పూరణవారణకోణప। మారణమృగయాపురీశమంజులకోశా॥ ౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుముమునుమృకండాత్మజుండు। క్రోష్టికి తెఱంగించినట్లుసద్గోష్ఠినమరు।
జైమినికినెమ్మనముకడుసంతసిల్లఁ। బక్షిరాజంబులిట్లుచెప్పందొడంగె॥ ౨॥
వ॥ అట్లమ్మఖధ్వజభూభుజుండాసుందరీతిలకంబుఁదిలకించునెడ॥ ౩॥

చం॥ పదములనానియూరువులఁబాటినితంబమునాటినాభికన్।
బొదలివళిత్రయంబెనసిముద్దిడినిద్దపుటూరుహత్తిపై।
నుదుటుగనన్నయున్నతపయోధరయుగ్మమునాక్రమించెన।
మ్మృదవతిఁజూచుతన్నృపకుమారునిమోహనదృష్టిజాలముల్॥ ౪॥

వ॥ ఇవ్విధంబునజవ్వనులనడుమనివ్వటిలునవ్వారిజాక్షి నీక్షించుచు జలధరతిరస్కరణిపెలువడునిండుచందురునిచందంబునలతావరణంబుఁగడచియక్కందర్పశతసుందరుండాసుందరీబృందంబుముందరనిలుచునవసరంబున॥ ౫॥

సీ॥ ప్రకటాస్యచంద్రచంద్రికవోలె మొలకనవ్వొలుకువానిముదంబుఁగులుకువాని।
బలుసోయగమునఁగల్వలతేనివలతేనిమించువానికడానిమించువాని।
హరినీలనీలాభనలరారుమీసంపులీలవానిపసిండిచేలవాని।
నరవిందములకువిందగుకన్నుఁగవతళ్కులొలయువానిసుకాంతివెలయువాని॥

తే॥ గీ॥ హారకేయూరకటకకోటీరకుండ। లాగ్రిమాణిక్యధాగధగ్యములవాని।
నప్పుడమితేనిహర్షలోలాంతరంగ। లగుచుఁగనిలేచినిలిచిరయ్యబ్జముఖులు॥ ౬॥

కం॥ కలయ వెలుఁగొందు రుచిఁ జా। క్కలమధ్యమునందు నిందుకళ వోలె మరు।
ల్లలనారత్నంబనఁగుం। జెలువలలో నుండి వింత చెలువము దోఁపన్॥ ౭॥

చం॥ తమకమునబ్బురంబు సుముదంబు నెదన్ గదియంగ నేత్రప।
ద్మములు ప్రఫుల్లముల్ సలలితంబులునై చలదృఙ్మిళిందసం।
ఘములను గ్రుమ్మరింపఁగుచకందుకముల్ పులకింపఁగాంచెఁ బ్రే।
మమలరనద్ధరావరకుమారుని నవ్యరమాకుమారునిన్॥ ౮॥

మ॥ తొలుకార్మించులసంచులై కువలయస్తోమైకదామంబులై।
బెళుకుం జేడిసమీలలీలలయి దీప్తిన్ ఖంజనాప్తంబులై।
తెలినెత్తమ్ములతమ్ములై తళుకులై దీవ్యచ్చకోరాళికా।
ళులునై యొప్పఁగఁ గప్పెనప్పుడు నృపాలుం బాలికాదృక్తతుల్॥ ౯॥

ఉ॥ వేలుపువాలుగంటి బొమవింటి విలోలదృగాశుగాళి భూ।
పాలు విశాలవక్షమునఁ బర్వఁగ నయ్యెద నెంచి యించువి।
ల్దాలుపుదంటవింటఁ బదిలంబుగఁ దుమ్మెదనారి మ్రోయఁ బ్రో।
యాలిపయింగడంగి కుసుమాస్త్రము లేయఁ దొడంగె నేపునన్॥ ౧౦॥

ఉ॥ కోరికలూరు నెమ్మెయిగఁ గుర్వొదుచున్ గడకంటఁ దారకల్।
చేరి పరిభ్రమించు నసుఁ జెక్కులఁ జెమ్మట గ్రమ్ము నెమ్మినో।
య్యారపుఁ జూపు లజ్జ బెరయన్ మగుడున్ వలపూని క్రమ్మఱ।
న్నారెకు వెల్వడున్ నృపతినందనుఁ జూచు నెడన్ బడంతికిన్॥ ౧౧॥

కం॥ ఈరీతిఁ గాంచి దివిష। న్నారీతిలకంబు రాజనందను నవశ్రం।
గారాకారమునకు నిం। పారఁగ డు న్మెచ్చి చొక్కి యాత్మగతమునన్॥ ౧౨॥

సీ॥ తనకాంతి దరహాసమున నిల్పి భూవరుండగుచు వర్తించు సుధాంశుఁడొక్కొ।
తనదు పద్మాంబకత్వము నుగన్నులఁ దాల్చి సాంగుఁడై మొనయు ననంగుఁడొక్కొ।
తన సౌరభము వక్త్రమున నించి నిజవిలాసముఁ జూపవచ్చు వసంతుఁడొక్కొ।
తనహరిడింభకత్వము మధ్యమునఁ బూని యవనికి దిగిన జయంతుఁడొక్కొ॥
తే॥ గీ॥ గాక యుండిన నీభువనైకమోహ। నాకృతియు నీశుభాంగక సౌకుమార్య।
మీయతులదివ్యతేజ మీమృదులశీల। మొనరుచుండునె యొందు నింకొకని యందు। ౧౩॥

చం॥ నరసురసిద్ధచారణఫణాధరఖేచరయక్షసాధ్యకి।
న్నరులకుమారులన్ జగమునన్బొడఁగానమెవీనిమేనివి।
స్ఫురణములోశతాంశమునుఁబోలఁగఁజాలుదురేమరుండుమ।
త్సరిచరుఁడైమెలంగఁడెయితండకటాననుచెట్టవట్టినన్॥ ౧౪॥

మ॥ కరితుండంబులు బాహుదండములు శ్రీకారంబులౌకర్ణముల్।
కురువిందాకృతిమోవికీవినుసుఁజెక్కుల్చంద్రఖండంబులన్।
నిరసించున్ హరినీలముల్ నెఱికురుల్ నెమ్మేనుమేల్తైవెఁడియ।
ద్దిరయీశ్రేణివరింపఁగల్గునవలాదేసుమ్ముభాగ్యంబిలన్॥ ౧౫॥

సీ॥ అనిమిషత్వంబుధన్యతనొందఁగావీనిచెలువంబుఁగోరివీక్షింపవలదె।
విమలగాంధర్వంబువినుతికెక్కఁగవీనిపైనిగీతంబులుపాడవలదె।
కులుకుగుబ్బలసౌరుగొనబుమీరఁగవీనిదృఢపరీరంభమర్థింపవలదె।
కమ్మకెమ్మోవిచొక్కపుఁజవుల్దగవీనినునుఁజెక్కుఁగవముద్దుఁగొనఁగవలదె
తే॥ గీ॥ విలువఁదెలుపఁగరానియీతలిరుఁబ్రాయ। మొలసిఫలమందవీనితోఁగలసిమెలసి।
వలచివలపించితమిఁబెంచితలిరువిలుతు। కేళికలఁదేలిసుఖలీలఁగ్రాలవలదె॥ ౧౬॥

కం॥ అనియిటులూహింపఁగఁదన। యనుఁగుంజెలులందుప్రౌఢయైతగుకలవా।
ణినయమధురభాషలనిట్లనియెన్జతురతదలిర్పనవనీపతితోన్॥ ౧౭॥

ఉ॥ అయ్యమరేంద్రనందనునియందమునందగుదీవునీదువే।
రెయ్యదిమన్కియైనపురమెయ్యదియెవ్వరివాఁడవన్వయం।
బెయ్యదియిప్పుడెచ్చటికినేగుచునిచ్చటికేగుదెంచితో।
చయ్యనఁదెల్పుమింద్రహయసన్నిభవాహనలోకమోహనా॥ ౧౮॥

వ॥ అనియడిగికలవాణినిజవయస్యానుమతంబునరత్నపీఠంబొసంగిననందుసుఖాసీనుండైనృ
పసూనుండిట్లనియె॥ ౧౯॥

ఉ॥ ఏనుమఖప్రజాధిపుఁడనిందుకులుండగుశక్రజిన్మహీ।
జానిసుతుండనొక్కమునిజన్నముఁగావఁదలంచిమత్ప్రతి।
ష్ఠానపురంబువెల్వడిపెసన్జనుదెంచితదంతరాయకృ।
ద్దానవులన్వధించినఁబదంపడియందొకరుండుఘోణియై॥ ౨౦॥

కం॥ కదసిమదీయనిశాత।ప్రదరాహతికురికియిటకుఁబఱతెంచిగిరీం।
ద్రదరిన్గనుమొఱఁగిననే।వెదకుచునిటువచ్చినాఁడవినుమబ్జముఖీ॥ ౨౧॥

వ॥ అనిమఱియునద్దివిజకాంతారత్నంబునుద్దేశించియిట్లనియె॥ ౨౨॥

శా॥ శ్రీవాణీగిరిజాశచీరతులధాత్రినివ్వందుమబ్బోటుల।
నీద్వామాక్షియొకర్తుగామదికినెంతేసందియంబయ్యెడు।
స్వాభావంబేర్పడనాకుఁదెల్పుముశరత్పర్వేందుబింబాననా।
యీవిద్యుల్లతికాంగిజన్మకథనంబీబాలికానామముల్॥ ౨౩॥

కం॥ అనవుడురాకొమరునకి।ట్లనియెన్గలవాణికాననగునిదెమత్ప।
త్తనముకమలావిలాసం।బనుపేరనశేషసంపదావాసంబై॥ ౨౪॥

సీ॥ ఏవంకఁగనుఁగొనహేమమయోద్దీప్తసుందరతరములౌమందిరములె।
యేదారివీక్షింపనిభకుంభమౌక్తికతోరణాళిప్రభాపూరితములె।
యేచాయఁజూచిననినమండలావృతధ్వజచామరచ్ఛత్రవరణతతులె।
యేమూలఁబోడఁగన్నశ్రీమించుదీర్ఘికాప్రాకారగోపురప్రాంగణములె।
తే॥ గీ॥ యెందుఁబరికింపనందితానందవనము।లెటులఁదిలకింపనద్భుతభటనికాయ।
మేమిచెప్పుదుఁగమలాఖ్యనెసఁగునట్టి।పురమునందుననింద్రునిపురముఁబోలి॥ ౨౫॥

౨౬॥

వ॥ మఱియును॥

సీ॥ అచటిభూసురకోటియఖిలవిద్యాధాటిఁగమలజుమెచ్చనివిమలమతులు।
నచటిక్షత్రియజాతియతిశౌర్యవిఖ్యాతిఁబరశురామునినైనసరకుసేయు।
దచటికోమట్లలకాధినాథునకైనధనరాసులిచ్చెడిధన్యతములు।
నచటినాలవవారుసుచరిత్రగుణభూతిబ్రాహ్మణభక్తిచేఁబ్రబలువారు॥
తే॥ గీ॥ నచటివేశ్యాంగనల్మించునట్టినాట్య।మందురంభాదులనుఠీవినిందఁజేతు।
రచటిపొలములుసస్యోన్నతాప్తిఁజెలఁగు।నచటిసకలవస్తువులుననర్ఘమణులు॥ ౨౭॥

మ॥ కలఁడేతత్పురనేతయాతతసమాఖ్యాబాలికాకేళికా।
నిలయీభూతజగత్త్రయుండఖిలవిజ్ఞేతృస్తుతాత్మీయరా।
జ్వలసచ్ఛ్రీనిధివారితారిహిమతేజోఖండమార్తాండమం।
డలుడుండున్పురజిత్సమాహ్వయుఁడుగంధర్వాధినాథుండిలన్॥ ౨౮॥

చం॥ అతఁడుశుభాంగినాఁబరగునాత్మసఖీమణితోడఁబేర్మిమైఁ
నతులితభోగవైభవమునందుచునున్నొకనాఁడుకేళికాం।
చితవనులన్నదీపులినసీమలసత్కృతకాద్రికందరా।
యతనములన్మదంబునవిహారముసల్పుచునేగదవ్వులన్॥ ౨౯॥

సీ॥ లేమిఁబాపఁగనోపులేమపుట్టినయిల్లుపాఁపపానుపుతోనిపడకటిల్లు।
చేసిమ్రాకులనీనుపేరైనయెలదోటమైనాఁకుఁగాచినమరువుకోట।
వెలలేనిమానికంబులపెన్నిధానంబుబహుసుధాహారులపానసంబు।
హరిదిభంబులకేళికలరుకేళాకూళిజలధరావళిపానసదనపాళి॥

తే॥ గీ॥ పంటకలువకంటిగంటలయొడ్డాణ।మమితమకరమత్స్యకమఠకర్క।
టాదివాశ్చరములకాస్పదమగుచోటు।కలశజలధియెదుటఁగాననయ్యె॥ 30॥

కం॥ పాడఁగనితత్తీరంబునఁ।బుడమిపడంతుకపిఱుందుపోలికఁగన్ప।
ట్టెడునొకయున్నతపులినము।కడనిలిచియతండుచెలిపెఁగామినికెలమిన్॥ 3౧॥

మ॥ అమరశ్రేణులకోగిరంబునిజకన్యారత్నమున్నారిక।
య్యమరాధీశునకున్సితాశ్వగజముఖ్యంబుల్పయోదాళికు।
త్తమహాజీవనమిట్లొసంగుటఁజుమీదార్చైన్యశంబీసము।
ద్రమువిప్వక్చలదూర్మికానికరనిర్యత్ఫేనదంభంబునన్॥ 3౨॥

మ॥ చటులాంతర్జ్వలదౌర్వకీలములవెచ్చంద్రాఁగికూలంకషో।
త్కటదుగ్ధంబుగఁబొంగెనాగగనవాతక్షిప్తకల్లోలవి।
స్ఫుటవేగంబుననీపయోంబునిధినుబ్బున్మీగడల్మింటిచ।
క్కటికిన్జిడ్డైఱేఁగించువాసనలతోఁగంజేక్షురంగేక్షణా॥ 33॥

సీ॥ మథనవేళాభ్రమిమన్మందరత్వరఁబూనితెరలకున్నవివోలెఁదివుగుసుల్లు।
పైనున్నహరితల్పఫణిమేనిమడతలవడువుననిడుదలయ్యెడుకరుల్లు।
పరిభవించుతటినచ్చరలవిలోకనలోలతలనభ్యసించెనాబెళుకుమీలు।
తారలపొందుఁబొందఁగఁబోలెమిన్నందుకల్లోలధుతపయఃకణచయంబుఁ॥

తే॥ గీ॥ దనరతావకముఖచంద్రదర్శనప్ర।భూతకౌతూహలంబునఁబోలెనతివ।
తెరలియుప్పొంగెరవమునఁదేజరిల్లి।పాండురుచులెల్లకడఁజల్లిపాలవెల్లి॥ 3౪॥

కం॥ తమముడిపికువలయానం।దముసంధిలఁజేసిసత్పథక్రమణవిలా।
సముఁగనిసర్వజ్ఞవతం।సమయినరాజిందునూవెజనియించెఁజెలీ॥ 3౫॥

వ॥ అనిప్రియాంగనకెఱిఁగించుచునగ్గంధర్వవిభుండనతిదూరంబున। ౩౬॥

శా॥ ఆనందంబునఁగంఠదేశవినిబద్ధాన్యోన్యహస్తాబ్జులై।
నానారత్నవిభూషణప్రభలుసంధ్యారక్తిమంబూన్పనె।
న్మేనిగ్గుల్చపలాసితాంబుదములన్మేలంబులాడంగల।
క్ష్మీనారాయణులిర్వురున్విహరణక్రీడావినోదంబునన్। ౩౭॥

తే॥ గీ॥ మెలఁగుచుండఁగనబ్బురంబలరఁజూచి। తానుఁదనకూర్మిబోటియుఁదత్పదాబ్జ।
ములకుఁబ్రణమిల్లిభక్తినంజలులుఫాల।తలములఘటించివినుతించిరెలమినిట్లు॥ ౩౮॥

భుజంగప్రయాతము॥ నమస్సర్వలోకైకమాతాపితృభ్యాం।
నమశ్చంపకేందీవరాభాంగకాభ్యాం।
నమోదేవదేవాదిసంసేవితాభ్యాం।
నమోదివ్యరుగ్భ్యాంనమశ్శ్రీహరిభ్యాం॥ ౩౯॥

వ॥ అనిమఱియునయ్యాదినారాయణునుద్దేశించియిట్లనిరి॥ ౪౦

దండకం॥

శ్రీమజ్జగద్రక్షణాక్షీణదీక్షాభృదీక్షాసమంచత్కటాక్షా స్వపక్షామరక్షేమకృత్తా ర్క్ష్యదక్షా విపక్షోరురక్షోగణక్షోభకృద్విక్రమానీడజేంద్రక్రమా యిందిరాసుందరీహృన్న ళేందిందిరా మానిభాస్వన్మనోమందిరా బాహుపీఠాంగదామందరత్నీభవన్మందరాసుంద రాకార గోవింద దామోదరా చారుమందస్మితోద్యన్మరందావృతాస్యారవిందా ముకుం దా శతానందసంక్రందనాద్యర్చితాంఘ్రిద్వయా భక్తరాజీవరాజీవబంధూదయా మం డితాఖండలోద్దండవేదండశుండాభదోర్దండదీప్యద్గదాశంఖచక్రాసి శార్ఙ్గప్రభాహారి శౌరీ మురారీ హరీ మత్స్యకూర్మాద్యనంతావతారా శతారాబ్జతారా సుధారశ్మిమందార డిండీరహీరాదిరాజద్యశఃపూరకర్పూర కాండప్రపూర్ణత్రిలోకీకరండా మహాఖండవే ఖోండభాండప్రకాండాధివాసత్ప్రచండా ప్రచండోష్ణరుఙ్మండలీమధ్యవర్తీ హృషీకేశ సర్వేశ దేవేశ చిత్కేశ విశ్వేశ శశ్వత్ప్రభా శాశ్వతా మేయ విశ్వంభరా నీమ హత్త్వంబచింత్యంబవద్యంబఖండంబభేద్యంబసంగంబబోధ్యంబబాధ్యంబువాఙ్మాన సాగోచరంబవ్యయా భవ్యసేవ్యాగుణాతీత సర్వాత్మకా నీకచంబుల్మహామేసుముల్లోక నాథా సుధాభానుభానుల్ భవన్నేత్రముల్ శేషదృక్కర్ణతల్పాకను బ్భాగముల్నీకుఁగర్ణం బలంభోజనాభాకృశానుండునీమోమునారాయణాశారదాదేవినీజిహ్వ సౌవర్ణకాశేయ

ధారీభవత్ప్రాణమెన్నంజగత్ప్రాణమస్తోకవక్షస్స్ఫురత్కౌస్తుభా . సాగరంబుల్భవద్గర్భ
గోళంబులం భోజపత్రేక్షణా యంతరిక్షంబునీనాభికాక్రోడమీశా త్వదీయోరుపాదం
బులీభూతలంబచ్యుతా నీశరీరంబువిశ్వంబు భూతాంతరాత్మా సముద్రంబునందూర్మి
కాబుద్బుదశ్రేణిచందంబునం దేవతిర్యఙ్నరాదిప్రపంచంబు నీయందసర్గప్రవృద్ధ్యంతము
ల్గాంచుచుండు న్జగన్నాటకప్రక్రియాసూత్రధారీశిఖావంతుఁడిధ్మంబులందున్నమాడ్కిన్మ
నోబుద్ధిదేహేంద్రియాద్యేకసంద్రష్టవైప్రాణులందెల్లెడన్జీవసంజ్ఞన్బ్రవర్తింతువీవేకదా స
చ్చిదానందరూపా జితక్రోధమోహుల్సమస్తాగమార్థజ్ఞులధ్యాత్మనిత్యుల్వివిక్తస్థలాసీను
లాచారవంతు ల్మునుల్నిన్నువీక్షింతు రాదిత్యచంద్రాగ్నితారాతటిత్పఙ్క్తులెచ్చోటఁదేజం
బువాటింపగాఁజాల వెద్దాని ధీరుల్ప్రవేశించిభూయోభవప్రాప్తిలేకుండ రచ్చోటునీది
వ్యధామంబు నీతత్త్వమెవ్వారికైనం నిరూపింపశక్యంబుగాకుండు మేమేమివర్ణింపఁగానే
ర్తుముద్యద్దయాదృష్టినీక్షించి రక్షింపుమోభక్తచింతామణీ! దైవచూడామణీ వాసుదేవా
నమస్తే నమస్తే నమః॥ ౭౧॥

సీ॥ అనియిట్లులక్ష్మీసమన్వితుండగునాదినారాయణునిజగన్మాన్యచరితు।
నమరుగద్గదికతో హర్షాశ్రుపూరితనేత్రులైపులకితగాత్రులగుచుఁ।
బ్రస్తుతింపుచుపునర్వందనంబులొనర్చనతులగంధర్వదంపతులభక్తి।
పారవశ్యమునకపారకృపాస్వాంతుఁడైహరిభవదీప్సితార్థమెద్ది॥
తే॥ గీ॥ యనినవారలురమఁబోలునట్టిపుత్రి।నంగభవుఁబోలుపుత్రునిమ్మనుచువేఁడ।
నట్లయగుననివరమిచ్చియంబుజాక్షుఁ।డప్పుడంతర్హితుండయ్యెనతివతోడ॥ ౭౨॥

వ॥ అనంతరంబాపురజైత్రుండునుందనయింతియునత్యంతసంతోషితస్వాంతంబు
లతోమగుడనిజపురంబుంబ్రవేశించిసుఖంబుండిరంత॥ ౭౩॥

కం॥ జానగుతమినయ్యిరువురు।నానావిధమదనతంత్రనవ్యసుఖశ్రీ।
తోనిరవొందుచునుండం।గానవ్వేలుపువెలందిగర్భముఁదాల్చెన్॥ ౭౪॥

కం॥ నెలదప్పివింతచిన్నెల।నెలవగునెలఁతుకకునిండునెలవెన్నెలవ।
న్నెలగెలుచుచెలువుచెక్కుల।నెలకొననవిచంద్రశకలనియతిన్దనరెన్॥ ౭౫॥

మ॥ నవగర్భోదయవేళయన్‌తొలుకరిన్మందంబులైహంసయా।
నవిశేషంబులుడిందెనూర్పుగములన్వ్యాజంబునందూర్పగా।
డ్పువెసన్వీచెఁబయోధరంబులొగినుప్పొంగెన్వినీలంబులై।
నవకంబేర్పడెమించెఁజిట్టుములుసోనల్గాఁగురంగాక్షికిన్॥ ౭౬॥

కం॥ వళులవశేషిత రేఖా। వళులయ్యె న్నెఱుఁగుటారు ప్రకటంబయ్యె।
న్దలమయ్యె నుదరమింతికి। నలసటయును నిదురయు రుచియధికములయ్యెన్॥ ౪౭॥

తే॥ గీ॥ మున్ను కటికోడి సూక్ష్మమై యున్నకలికి। కౌను చూలింత తనము రాఘనతఁ గాంచి।
దాని నెదురించెఁ జితుఁడైన హీనబలుఁడు। బలము సమకూడు తఱి వైరి గెలుచుఁగాదె॥

చం॥ చల్లని తమ్మితూఁడ్లకిఁ బ్రియఁ జల్వవహించిన చేతుల న్విభు।
న్నెల్లనఁ గౌఁగలించు మను మ్రింగినకమ్మని నోరమోవిన।
ల్లలన వానుఁ గాంక్షితరతాదులకున్ మదిఁ గొంకి ప్రార్థనా।
భ్యుల్లసదుక్తియై యొబుసు వుచ్చుఁ బ్రియు న్జెలియప్డు గ్రీడలన్॥ ౪౯॥

చం॥ నెలలొగి నిల్లుఁ దొమ్మిదియు నిండఁగ నెమ్మదిఁ బుణ్యభామిను।
ల్బలు ముద మొందనొక్క శుభలగ్నమునన్దరలాక్షి గాంచెన।
క్కలువల శోనినిందిరను గాంచిన దుగ్ధపయోధివీచికా।
తిలకమురీతి వేల్పులు నుతింపఁగ మారుఁ గుమారికామణిన్॥ ౫౦॥

మ॥ వెలుఁగొందెన్దివిఁ దారకాగ్రహముల వ్వేళన్నరద్వేళను।
బలె సాంద్రంబుగ దేవదుందుభిరవవ్యాజైకగర్జాసము।
జ్జ్వలకల్పప్రసవప్రవర్ష మొదవెన్ సౌరభ్యయుఙ్మారుతం।
బులువీచెన్నటియించె నచ్చరలగుంపుల్సొంపు దీపింపఁగన్॥ ౫౧॥

తే॥ గీ॥ అపుడు పురజైత్రుఁడమితహర్షాంబురాశిఁ। దేలి పుత్రోత్సవ మొనర్చి ద్విజతతులకు।
రత్నకాంచనభూషాంబరములనొసఁగె। మంగళాశీర్వచోవిభ్రమంబులలర॥ ౫౨॥

తే॥ గీ॥ అఖిలజగదీశుఁడైన పద్మాయతాక్షు। వరమహిమ చేజనించుటవలన నక్క।
మారునకు ధీరత నునలంకారచంద్రుఁ। డనుచుఁ బేరిడెనతఁ డతిహర్షమెసఁగ॥ ౫౩॥

కం॥ కళలభ్యసించి చంద్రుని। కళభంగి మనోజ్ఞరూపకాంతిస్ఫురణ।
న్వెలయునిదియనుచు జనకుఁడు। కళావతియటంచుఁ బేరుకన్నియకొసఁగెన్॥ ౫౪॥

మ॥ పొలుపొన్దజ్జలకంబులార్చి జిలుఁగున్బొత్తిళ్లలోఁ జేర్చి తా।
ళ్ళ్రలరాగిల్లు పసిండిగిన్నియల నుగ్గుల్వోసి కన్దోయిఁగ।
జ్జలమున్గస్తురి ఫాలమందునిడుచున్జన్నిచ్చి యమ్ముద్దుపి।
ల్లల మేల్బంగరుతొట్టెలందునిచి జోలల్వాడిరాలీమణుల్॥ ౫౫॥

కం॥ ఇంతులిటులూడిగములు। శ్రాంతంబు నొనర్పరూపసంపన్నతచే।
నెంతయు బాలామణియం। తంతన్బాలేందురేఖయట్లుగ నెగడెన్॥ ౫౬॥

కం॥ చెలువలమంజులహస్తాంగుళులూఁతగ బాలకేలఁగొనుచునుజిలిమి।
వ్వలరతనపుఁగడియమ్ములు।సుళుసుళ్లననడుగులిడుచుఁగన్నియమెలఁగున్॥ ౧౭॥

తే॥ గీ॥ ముదితమేడలదాఁగుడుమూఁతలాడు। వేళనందలిభర్మపాంచాలులందుఁ।
దానొకటియైచెలంగనత్తరుణినచట। వెదకికొనలేకయున్నఁబోవుదురుచెలులు॥ ౧౮॥

చం॥ పలురతనాలతిన్నియలబాలికఖేలనలీలబొమ్మరి।
ల్లిలిపిప్రియంబులౌచవులనిండినగుజ్జనగూండ్లవిందులం।
బొలుపగువేడ్కతోనొసఁగిబొమ్మలపెండ్లియొనర్చివియ్యము।
ల్వెలఁదులతోడనందునొకవేళశుభావహలక్షణాంగియై॥ ౧౯॥

సీ॥ ధృతమనోరథబృందబృందారకమరాళగమనలుమందయానములునేర్ప।
విబుధేంద్రినుతవిద్యవిద్యాధరసుధారసానరలాస్యహితీబోధమొసఁగ।
ఘనజగన్మోహనగాంధర్వగాంధర్వకామినుల్సంగీతకళలుగఱప।
భవ్యగీత్యనుభావభావప్రభావాప్సరస్సతుల్నటనవిభ్రమముఁగూర్ప॥

తే॥ గీ॥ మునిపురంధ్రులునిగమార్థముఖ్యనియమ।ములనెఱింగింపనన్నింటవలఁతియగుచుఁ।
బలుకుముద్దియకుద్దియై వెలయుచుండుఁ।జిఱుతతనమునఁజెలులెన్నఁజెలువమిన్న॥

తే॥ గీ॥ బాలయౌవనవేళవిరాళినివియు।నేచకుండఁగనప్పటికిపుడెచెలిమిఁ।
బాలనముసేయుననవాటపాటలెల్ల।బక్షిశుకశారికలకునేర్పఁగఁదలఁపు॥ ౨౦॥

కం॥ బెళికెడుచూపులనమృతము।చిలికెడువచనములమిసిమిఁజెందిమొలకలై।
కులికెడులేఁజన్నులసిరి।లొలికెడునెలఁబ్రాయమప్పుడువిడనుఁదోఁచెన్ ౨౧॥

సీ॥ పాణిపాదాధరపల్లవంబులరక్తిపెనుపొందఁగలకంఠనినదమొసఁగఁ।
దోరంపుమెఱుఁగులఁదోర్లతల్గ్రాలనసాఁగనభినవోత్కలికసౌయ్యనఁదనర్చ।
సరసంపునెఱిగుబ్బవిరిగుత్తులిరవొందమందాక్షవృత్తసంపదలుప్రబల।
దరహాసరుచిమరందప్రసారఁజిలుకంగభ్రమరకంబులుసువిభ్రమముఁదాల్చ॥

తే॥ గీ॥ మృదులశుకవాగ్విలాసంబువొదలనతను।భాసురాంబకములుచలత్ప్రభలనొప్ప।
నతివతనువనుమనసిజోద్యానవనము।నందునవ్యవయోవసంతాగమమున॥ ౨౨॥

వ॥ ఇట్లధిగతాగణ్యతారుణ్యలావణ్యాదీపితరూపకలాకలాపంబులతోనొక్కనాఁడు కన్నియ సిద్ధ విద్యాధరప్రముఖసభికాకీర్ణ సౌవర్ణసభాభవనరత్నపీఠంబున నాసీనుండగు జనకునిసన్నిధానంబున సహజస్మితగుణలంకారసంప్రకాశితంబుగ నున్నయవసర

రంబునం దివినుండిదివిజగురుండచటికరుదెంచిన నతనిసముచితసత్కారంబుల నారాధిం
చినుఖోపవిష్టుంగావించిపురజైత్రుండగ్గురుచరణంబులకుఁదనముద్దుబిడ్డలఁజేయివట్టిప్రమొ
క్కించియిక్కన్నియకేయేలక్షణంబులుగలవరుండులభించునీయలంకారచంద్రుండెట్టిప్ర
భావంబుగలవాఁడగుననియడిగిననాశుభప్రశ్నంబులకుంగొండొకతడవూహించిసముచిత ౬౪।
మనీషావాక్పతియగు నవ్వాక్పతి గంధర్వపతికిట్లనియె॥

మ॥ వనజాతాక్షువరప్రభావముననివ్వామాక్షిజన్మించెఁగా।
వునభూమండలభర్తయైసిరులకున్బ్రోవైగుణాంబోధియై।
దనుజార్యంశజుఁడైసువిక్రమయశోధారేయుఁడౌనొక్కచ।
క్కనిమర్త్యేంద్రుఁడుదీనికిన్విభుఁడగున్గంధర్వరాజోత్తమా॥ ౬౫॥

వ॥ మఱియు లక్ష్మ్యంశసంభవయగు నిక్కళావతీసతీమతల్లికిసహజన్ముఁడగు నీ
యలంకారచంద్రుండు ప్రథమభవంబున దేవదానవు లమృతంబునకై క్షీరసాగరంబుమం
దరధరాధరంబుచే నమందగతిమథించుతఱియందబ్జాలయయగు నిందిరాదేవికిందోఁబుట్టు
వై యబ్జుండనునామంబుననుద్భవిల్లి రోహిణీపతియనవిశ్రుతింబొంది నిశాధినాథుండైవ
ర్తిల్లె. ద్వితీయభవంబున నత్రియనుమహర్షికి ననసూయాదేవియందు హరిహరులయంశం
బులంబ్రభవించిన దూర్వాస దత్తాత్రేయులతోఁబుట్టువై బ్రహ్మాంశంబునఁజంద్రుండ
నుపేర జనియించి నావలనసకలశాస్త్రంబులభ్యసించి యింద్రియలోలత్వంబున బాల్యప
శంబునంజేసినాకపకారంబుఁగావించితారాప్రియుండైయుడుపతియనంబ్రసిద్ధివహించె.
నీతృతీయజన్మంబునవిశ్వరూపుఁడగు శ్రీమన్నారాయణువరదానంబునం జేసి తత్సంకల్పవ
శంబున "చంద్రమాహృదయేజాత" యనువాక్యానుసారంబుగనీకళావతీసతికిననుజన్ముం
డైనీకుంజన్మించె నీగంధర్వలోకంబుసత్పథాధిష్ఠితంబెగావునగగచరుండైకువలయాధినా ౬౬॥
థుండనంబ్రఖ్యాతింబొందుమఱియును॥

సీ॥ కవిచకోరకదంబకంబులానందించువిమతాననాబ్జపాళిముకుళించు।
లలిమిత్రకువలయంబులువికాసమునొందుఖలజనచక్రవాకములుగుందు।
బంధుబృందానందసింధువులుప్పొంగుఁగనదధర్మధ్వాంతగతులడంగు।
సత్సంతతులకభీష్టార్థంబులిరవొందుఁగుమతిచోరప్రచారములుడిందు॥
గీ॥ నవనిఁబొగడొందుఁబరమసౌహార్ద్రహృదయుఁ।డమితదరహాసచంద్రికావిమలుఁడాప్త।
భూరికరుణాసుధారసపూర్ణుఁడగుచు।సత్పథాప్తినలంకారచంద్రుఁడలరు॥ ౬౭॥

చ॥ అనివాచస్పతిముఖ్యభావిశుభవాక్యారూఢివాక్ప్రచ్చియా।
త్మనివాసంబునకేఁగనప్పలుకులత్యంతప్రమోదంబున।
న్వినియిక్కన్నియనాఁటఁగోలెసురలన్వీక్షింపదయ్యక్షునం।
దనులంగోరదుమానసంబిడదుగంధర్వాదులందున్దమిన్॥ ౧౮॥

కం॥ జననాథాగ్రణియైస।జ్జనవినుతచరిత్రుఁడైనచక్రినినరపా।
లునివరియించెదననినె।మ్మనముననన యముఁదలంచుమానినినెమ్మిన్॥ ౧౯॥

శా॥ ఆగంధర్వకుమారియీచెలివయస్యల్వీరలిచ్చోటహా।
చ్చైగన్పట్టెడురత్నసౌధములుశుద్ధాంతప్రదేశంబులీ।
శ్రీగంధామ్రమధూకకల్పసుమనోరింఛోళికాసంగిభృం।
గీగానోపవనీనికుంజచయముల్క్రీడావిహారస్థలుల్॥ ౨౦॥

కం॥ అనుచుఁగలవాణికన్యా।జననాగతియుంతదీయసద్వాంఛితము।
న్వినయమునఁదెలుపఁబురజి।త్తనయామణినధిపుఁడాత్మధనముగఁదలఁచెన్॥ ౨౧॥

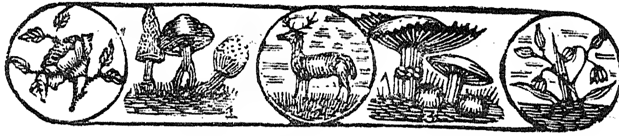
చ॥ తలఁచినశేంద్రుఁడప్పుడుముదంబుననచ్చెలితోడవెండియుం।
బలుకుభవాదృశత్రిదశభామినులందిలకించిమాకు।
మీకలితవిపంచికామధురగానసుధారసధారవీనుల।
న్నెలకొనముచ్చటించుటలునేఁడుగదాగలిగెన్దలోదరీ। ౨౨।

తే॥ గీ॥ అనిననవ్విభుహృదయమావనజనయన।భావమునెఱింగికలవాణిపలికెనిట్లు।
లోకనాయకనీదగురాకవలన।నధిగతాభీష్టయయ్యెమాహంసయాన॥ ౨౩॥

కం॥ పురుషోత్తమనీసన్నిధి।పరిపూర్ణములుగమదీయభాగ్యములెల్ల।
న్వరుసఫలింపనొనర్చె।న్వరశోభమదీయపద్మపాణికిఁగూర్చెన్॥ ౨౪॥

కం॥ కావునమునుదేవగురుం।డేవరవునానతిచ్చెనిపుడదిసఫలం।
బైవెలయుశుభముతటిరా।దైవంబనుకూలుఁడగుచుఁదానెఘటించున్॥ ౨౫॥

చం॥ ధరణినృపాలకోటికవతంసమవీవునెలంతలందుభా।
స్వరగుణరూపశీలములవన్నియకెక్కెత్రిలోకసన్నుత।
స్ఫురితకళావిశేషములఁబొల్పగునీపురజిత్కుమారిమీ।
యిరువురఁగూర్పఁడేని,విధినెంతురెవేల్పులువేల్పుపెద్దఁగన్॥ ౨౬॥

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ మఖధ్వజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీగౌరీకుచకుంకుమ। రాగోద్భాసితసువక్షరమణీయమహః।
భోగీంద్రభూషసంస్తుత। యాగామ్యగయాపురీశ యఘచయనాశా॥ ౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుముమునుమృకండాత్మజుండు। క్రోష్టికిత్తెఁగించినట్లు సద్గోష్ఠినమర।
జైమినికి నెమ్మనముకడు సంతసిల్లఁ। బక్షిరత్నంబులిట్లు చెప్పందొడంగె॥ ౨॥

కం॥ ఆవిధమున మణిగృహమున। నావిభుతో గోష్ఠిసల్పి యచటఁ దదనుసే।
వావిధిభృత్యుల నునిచిని। జావాసంబునకుఁ బురజిదాహ్వయుఁ డరిగెన్॥ ౩॥

ఉ॥ పిమ్మట నమ్మహీవిభుఁడు పెల్లనురాగముతోడ వేలుపుం।
గొమ్మను నెమ్మదిందలఁచి కొంచుఁ గనుంగొనలందునశ్రువు।
ల్గ్రమ్మఁగ నమ్మణీభవనరంగమునన్గలయంగ వేమఱుం
గ్రుమ్మరు నమ్మరుండు పళుకుజ్జిలుకుల్బలుకిన్క నేయఁగన్॥ ౪॥

సీ॥ లలితపంజరశుకాలాపములివ్వనైననతివపల్కులటంచు నాలకించుఁ।
గాంచనపాంచాలికాశోభగనైన బాలికాకృతియంచు భ్రమవహించుఁ।
బటువజ్రముకురబింబములచాయలఁజూచి ముదితాస్యరుచులంచు మదిఁదలంచుఁ।
గురువిందకుట్టిమసరణులారసి యోషిదంఘ్రిలాక్షాంకంబులంచు నెంచుఁ॥
తే॥ గీ॥ జితభిత్తికందద్రూపచిత్రలీలఁ। గాంచి క్రొమ్మించుబోఁడి నీక్షించితి నిప్పు।
డంచు డాయఁగ గమకించుఁ బంచబాణ। బాణధుతధైర్యుఁ డగుచు భూపాలసుతుఁడు॥ ౫॥

చం॥ అసదృశకల్పపాదపఫలాతిరసాద్యము లెల్లజాళువా।
వెసలలనుంచియూడిగపు వేల్పువెలందులు దెచ్చియిచ్చిన।
న్మెసవఁడు వేఁడికొన్న బలిమిన్జవిఁజూచునుగాని చూడఁడిం।
పెసఁగఁగముచ్చటాడఁడు మహీపతి తద్విరహార్తచిత్తుఁడై॥ ౬॥

తే॥ గీ॥ అనిశము తదీయనిశ్చలధ్యానయుక్తి। నలరునృపునకు బహురూపములఁబ్రసన్న।
యయ్యె మోహనలక్ష్మి నానప్పుడెల్ల। కడలలో వెలిఁగనుపట్టు కలికిరూపు॥ ౭॥

వ॥ ఇట్లు మితవేదనాచలితహృదయుండై నృపతనయుండు నిజాంతర్గతంబున॥ ౮॥

సీ॥ తొలిజన్మములను నెచ్చెలులేమి నోములు నోచిరో చెలి చెల్మి మోచియుండ।
రతనాలపీఁటెయెట్టి తపంబు సల్పెనో బాలిక చేపట్టుఁ బాయకుండ।
సుమణిహారంబు లే సుకృతంబొనర్చెనో కాంతాకుచాగ్రభాగముల మెలఁగ।
సదనదర్పణము లే సద్విధుల్ చేసెనో ప్రమదాను బింబభాగ్యములుగలుగ॥

తే॥ గీ॥ నిచటిమణిచిత్రసౌధంబు లిచటి తమ్మి। కొలఁకు లిచ్చటి యుపవనీకుంజతటులు।
నెట్టియుపకృతిఁగావించి యొసఁగెనొక్కొ। రమణికేళీవిహారసంప్రాప్తినొనర॥ ౯॥

చం॥ అలచెలియూరురంభలభుజాచ్ఛబిసంబుల హాసచంద్రికన్।
బలితపుగబ్బిగుబ్బవిరిబంతులఁ జెక్కులికప్పురంపుబి।
ళ్లలజిగిమోవిపానకములందనివొందినఁగాక యేక్రియ।
న్దలమగుచున్న యివ్విరహతాపభరంబు శమించు నాకిఁకన్॥ ౧౦॥

చం॥ చెలిదలపువ్వు చంద్రునిగఁ జెందిరపుం దిలకంబు ఫాలమం।
దలి సెగకన్నుఁగా నెదఁగనంబడు హారములన్భుజంగభూ।
షలుగ జటన్గపర్దముగ సారెదలంచి గిరీశభీతిచేఁ।
గలఁచుట మానినన్నొకనిఁ గ్రాఁచుట యోవలరాయ? న్యాయమా॥ ౧౧॥

ఉ॥ ఎన్నఁడు కన్నులారఁ దరళేక్షణఁ గ్రమ్మరఁ గాంతుఁ గాంచియ।
యన్నులమిన్న తోడ నెనరానఁగ ముచ్చటలాడి మోవిమేల్।
జున్నులు గ్రోలి మక్కువలఁ జొక్కుచుఁ గౌఁగిఁట గారవించుచు।
న్గ్రొన్ననవింటివాని బలుకూటమి నెన్నఁడు గూడఁగల్గునో॥ ౧౨॥

కం॥ అనియిట్లు మోహవివశత। మనుజాధిపనందనుండు మణిమయసదనం।
బున నుండెనిటఁ గళావతి। యును దదధీననిజమానసోత్కటవృత్తిన్॥ ౧౩॥

తే॥ గీ॥ ప్రాణసఖులవింతపడఁతులుగాఁజూచు। పలుకరింప దెలమి చిలుకనైనఁ।
జెదరుకురులఁజక్కఁజేయదు మైమర। పూనినిలుచుఁజింత నుస్సురనుచు॥ ౧౪॥

మ॥ మృదుమధురోపహారములాకించుక వాచవికైన మోవిఁజే।
ర్పదువరపారిజాతసుమవల్లరులంటదు కేలనైనఁజూ।
డదుకడకంటనైన నెదుటందగుపంకజపాళి మైనలం।
దదుఘనసారసాంకవకదంబమునంబుజనేత్ర చింతచేన్॥ ౧౫॥

సీ॥ హృదయస్థితానంగుఁ డెదనేయములుతుల మొనలు పైఁదోఁచె నా మొలచెఁ బులక
లానంగశిఖికిఁదోడై వచ్చుకమ్మవీవడులనవలపుటూర్పులు జనించెఁ।
దద్వాతనిహతిచేత వియోగజలధియుప్పొంగె నాఘర్మాంబుపూర మొదవె।
నానీటివెల్లిపైనలముడిండీరకాంతులు నాఁగ నెమ్మేనఁ దెలుపువొడమె॥
తే॥ గీ॥ తెలుపునకుఁదోడునీడలై వెలయుహార। కలితమౌక్తికములు పెనుగాకఁ గ్రాఁగి।
బాష్పధారలఁగరఁగి పైపైనఁ గ్రమ్మ। కొమ్మసాలిండ్లమరె వెండికొండలట్లు॥ ౧౬॥

కం॥ అనిశధ్యాతనృపతినం। దనవదనేందురుచిమరుప్రతాపప్రభచే।
తనునర్థముకుళితములై। కనుదమ్ములుతనరె నమరకామినికంతన్॥ ౧౭॥

ఉ॥ వారకస్రుక్కెబాహుబిసవల్లులు వాడెఁగుచాబ్జకోశము।
ల్తోరపుఁగంకణావళులుతోడనెజాఱె సమంచితోర్మిక।
ల్పారెగలంగె జీవనము శ్వాసమహోష్మసమీరవారవి।
స్ఫారగతిన్వియోగవసువర్తి దినంబునఁజారువేణికిన్॥ ౧౮॥

కం॥ సొగసగుచనుబంతులపై। జిగిదగుమగరాలసరులు చెలిసాంజననే।
త్రగళజ్జలములఁజుయ్యని। పొగలెగయఁగనింద్రనీలములసరులయ్యెన్॥ ౧౯॥

ఉ॥ నూతనమండలీకృతధనుర్లతికాపరివేషధారిపాం।
థాతతహృద్భయంకరశరాళికరప్రకరుండుచిత్తసం।
జాతవిభాకరుండు వెలుచంబలుచందములంగలంపఁగం।
జాతముఖీకుముద్వతి వెసన్వివశత్వమునొందెస్రుక్కుచున్॥ ౨౦॥

తే॥ గీ॥ చెలివిరులపానుపున మేనుఁజేర్పనవియు। స్మరునిశరములె కాన నేచందొడంగెఁ।
గడునలసి చెల్మికత్తెలఁగన్మొఱంగి। భూరివిరహార్తినరిగె శృంగారవనికి॥ ౨౧॥

కం॥ కలికిమలయంపువలిగరు। వలికిన్జలదళులబలురవలికిమయూరా।
వళికీరశారికామం। దలికిన్మదినులికి తద్వనంబున మెలఁగున్ ౨౨॥

సీ॥ తలిరుటాకులజొంపములుదావశిఖలంచు నెంచియందులఁ బ్రవేశించఁజూచు।
నునుఁదీవలురగంబులనిడాసితత్పల్లవాగ్రజిహ్వలు కేలనంటఁదివురు।
వెడలుపూఁదేనియవిషధారలనుచువితర్కించిసారెకుఁ ద్రావఁదలఁచు।
శశికాంతకృతమహీజాతాలవాలంబులౌనరడిగ్గియలంచునురుకఁదొడరుఁ॥
తే॥ గీ॥ గదిసిమదనుండువదలకయదనెఱింగి। పదులునూరులుగుదులుగ నెదనదిమెడు।
నురుశరమ్ములవిసరులకోర్వలేక। తనువుఁదొలగంగఁదలఁచియవ్వనజగంధి॥ ౨౩॥

ఉ॥ నెచ్చెలులత్తఱిన్వరమణీభవనాంతరపుష్పశయ్యపై।
నచ్చపలాక్షిఁగానకరయంబునమారుని బాఱికోర్వలే।
కిచ్చటనుండిగోలయిపుడెచ్చటికేగెనొయంచుఁదద్వనిన్।
జొచ్చినికుంజపుంజములచోటులనారసియందునొక్కచోన్॥ ౨౪॥

కం॥ కలువలచెలివెలుఁగులచే। నలువుఁదొలిగినిదురఁజెందునలినియుఁబోలె।
న్దలమగువలరాయనికా। కలనలయుచుసొలయులలనఁగనుఁగొనియెలమిన్॥ ౨౫॥

కం॥ దరియంజనినునుఁజెక్కులఁ। దొరఁగెడుకన్నీరువోవఁదుడుచుచునంసా।
పరిప్రదిలిజాఱుఘనకచ। భరమునుసవరించియిట్లుపలికిరిచెలిమిన్॥ ౨౬॥

ఉ॥ అరనిముసంబుమమ్మునకటాయెడఁబాయనిదానవొంటినే।
తెరఁగునవచ్చితమ్మదరిఁదేలనిభూరిమరందసింధులే।
తెఱఁగుననీదితమ్మవనిఁదెప్పరమాకపురంపుతిప్పలే।
తెఱఁగునదాఁటితమ్మసుదతీతెగువల్తగునమ్మయిమ్మెయిన్॥ ౨౭॥

చం॥ ఇలనెలఁబ్రాయపుంజెలువలిచ్చవహింపరటమ్మదివ్యమా।
చెలువముగల్గుచెల్వలకుచిత్తమునందిటుతాల్మిఁదక్కెచిం।
తిలుదురటమ్మమేనువెనుతియ్యనితియ్యనివింటిమేటికా।
కలనలయింతురమ్మకొఱగాములునెల్లునటమ్మయింతికిన్॥ ౨౮॥

ఉ॥ నెమ్మదితాపమేలతరుణీధరణీరమణుండునిన్నుశ్రీ।
క్రమ్మునగారవింపననురాగమునన్విభవంబులందెదో।
యమ్మరొనమ్మమద్వచనమాత్మఁధనమ్ముగనెమ్మరమ్ముతో।
రమ్మగునివ్వనమ్మునదిరమ్మగుసంపదఁజూతమిమ్ములన్॥ ౨౯॥

క౦॥ అనిబాలంగనికేలం,గొనిలీలందిగిచియెత్తికూరిమితోఁదో।
డ్కొనికేళీవనపాళికిఁ।జనెనాళీజనముమనముసంతసమందన్॥ 3౦॥

సీ॥ అధరబింబములకైయరుదెంచుచిలుకలుతనుసంతమదగంధముననుఁబఱవ।
ముఖపంకజములపైముసరుతేఁటులచాలువిమలనాసాచంపకములఁదొలఁగ।
నక్షిమీనములడాయఁగవచ్చుకోకముల్నగవువెన్నెలలచేనెగసిపోవ।
భుజమృణాళికలఁగప్పమరాళికలునీలకబరికాభ్రములచేఁగలఁగిపాఱఁ॥
తే॥ గీ॥ జనుచెలులమూపులఁగరంబులునిచిపొదలవిరులనిట్టూర్పుగాడ్పులవేఁడినులియ।
చివురుటాకులునెమ్మేనుఁదవిలివాడ।విరహతాపాప్తివనవీధివెడలెరమణి॥ 3౧॥

క౦॥ ఓజవనీభూజసుమస।మాజవిభవమెఱుకపరచెమానినికపుడా।
ళీజనమేతత్కథన।వ్యాజంబునఁబ్రొద్దుపుత్తమనుచున్ బ్రేమన్॥ 3౨॥

చం॥ వరసుమనోనురాగవిభవంబునగుచ్ఛకుచంబులానిసం।
భరితరుచింజెలంగుమృదుపల్లవపాణులఁబూగనాథుకం।
ధరనుగవుంగలించుచులతావనితామణిభృంగనాదసా।
దరమృదువాగ్విలాససముదారతమంతనమాడెఁజూచితే॥ 33॥

చం॥ మునుపువుఁదేనెనల్కఁదెలిమొగ్గలముత్తెపుముగ్గువెట్టియిం।
పొనరుప్రవాళదీపికలునొప్పగుపూఁబరపుల్ఘటించియుం।
జనిలయసీమలిట్లువరుసన్గయిసేసిమరుద్వరాప్తికై।
కనదళివీక్షలైయెదురుగన్గొనెఁగంటెలతాసతీతతుల్॥ 3౪॥

చం॥ అనిశమహానురాగసముదంచితలాసరసాంతరంగప।
ద్మినులమదాంధతన్విడచిద్రిమ్మరుతుమ్మెదనెమ్మికాఁడుచా।
ననయముఁజూచితేయవినయమ్మునఁబుష్పిణులైనకొమ్మలన్।
దనరఁగనొందుచుండెవనితామధుపాళులకేడనిల్కడల్॥ 3౫॥

సీ॥ వితతాళిమాలికావేణువుప్రోయించిబలునెమ్మినటనముల్వెలయఁజేసి।
కలకంఠకాకలీగానంబులలరించిఘనమండలవిలాసగతులుపూని।
కమనీయశుకభాషణములముచ్చటలాడిపలుపూరవిపులనవ్వులొదవించి।
మంజుకింజల్కరోమాంచగుచ్ఛస్తనాంచన్మహీళాసహస్రములనెనసి॥
తే॥ గీ॥ క్రమశాఖాభుజంబులఁగౌఁగలించి।కలరవస్వనమణితంబులాలయరాస।
కేళిఁజూపించెఁదాపింఛకృష్ణమూర్తి।యివ్వనంబునఁగనుఁగొంటెయిందువదన॥ 3౬॥

కం॥ వనిసాధుమాధుకరగోష్ఠినివర్తిలుచున్నతపసిచిత్రంబుగనూ।
తనశోభనలరుగణికల। నెనసి మొగడఁజన్నులంటెనిదిఁగనుఁగొంటే॥ ౩౭॥

మ॥ నలుపైకారు మొయిళ్లభంగిదివినంటన్ బ్రాకిసాంద్రచ్ఛదో।
జ్జ్వలతంబొల్చుతమాలసాలములలోసంపుష్పితాశోకశా।
ఖలుమందానిలకందళాహతులచేఁగంపింపుచుందీవమిం।
చులుఁబోలెం నెటిమించెఁగాంచితెవనిన్శోణప్రవాళాధరా॥ ౩౮॥

సీ॥ ఆమ్రవల్లరికేలనంటుమల్లెనె బాలతిలకింపుమీదినిఁదిలకమేని।
ఘుటతిళాచఁగదమ్మయిడియశోకపుఁగొమ్మకౌఁగిలింపుము తావిఁగనయఁగ్రోలి।
యిద్రిప్రియాళువునాతిగదిసిపాడుముగీతిముచ్చటాడుచు నేగుముదితగోఁగు।
కాంచనంబిదియింటినించితేముఖకాంతిచేరినవ్వుము పొన్నచెలియమిన్న॥
తే॥ గీ॥ శ్వాసమొందింపుమిదిసింధువారమళివ। యువిదకేసరమిదిదీనినుమియుమమ్మ।
యిటులొనర్చినఁగాకయివ్విటపములుసు। మంబులీనవువింటివేమంజువాణి॥ ౩౯॥

కం॥ అనిజవ్వనికవ్వనితలు। వనితరువిభవంబు దెలిపివరసురభిరజం।
బునఁబసిమిఁదాల్చితనులత। లొనరఁగఁబుష్పాపచయసముత్సుకలగుచున్॥ ౪౦॥

ఇభగతిరగడ। పొలఁతి? యీగొజ్జంగి పొదల తేనియసోన।
కళులు పటుచాతకములై మసలె వనిలోనఁ।
జిన్నినునుఁజివురాకుఁ జిదిమితివె కెంగేల।
కన్ను లెఱ్ఱగఁ జేసెఁ గదవె కోకిల బాల?।
ఘనకనకములుఁ గొనుచుఁ గదలె దిమ్మెరమ్రుచ్చు।
వనలక్ష్మిసొమ్ము లని వదలఁ డేమనవచ్చుఁ।
గొమ్మ?కయి నంటి ననఁ గోయు మిఁక వంపకుము।
నెమ్మొగము చాయలననిచి నదీచంపకము।
కనదనిలగతినెగయు కప్రపు దుమారములుఁ।
గని వెన్నెలని పఱచెఁ గద కోకవారములు!
బింబ మని యెదురుకొనె విడచి శుక మెలమావి।
నంబురుహనయన? దవ్వ రసి నీకెమ్మోవి।
జడిగొనఁదొరంగెఁ గేసరముల మరందములు।
తడిసెఁదద్బిందువుల ధమ్మిల్లకుందములు।

పటు మధుప వితతులభ్రములని మయూరములు।
నటియించెఁ గంటె తన్నటనపుటొయారములు।
క్రూరఫణులనుఁ జుట్టుకొనియె నీచందనము।
చేరఁబోకచటి కోచెలినీకు వందనము।
కేవంగిఁ గోయ కేగెద వేటికి మిటారి।
కావటే? మరునకది కడుబంగరుకటారి।
కలికి వనదేవతల కర్ణికాకారములు।
దెలిపెనిచ్చటఁ జూచితే కర్ణికారములు।
వేడుకగ వినవేల పికకుహూకారములు।
చేటె యవి విరహిణుల చెవులకుఁ గఠోరములు।
లతలచాటునఁ బెంపలరు నీదు కొనగోరు।
నతివ యల్లయదిపూవని కేలఁ గొనఁగోరు।
నరవిరియు మొల్లవిరులల్లచట మొల్లములు।
మరచిపోఁదగునటే మరునకవిభల్లములు।
మరువంపు సౌరభము మఱలించెఁ గురువేరు।
సరిగాదు దానికిఁక జగతి వేఱొక వేరు।
సుదతిరో చేకొనవె సురపొన్న క్రొన్ననలు।
చదలంటెఁ బుష్పాదులు సారె తద్వాసనలు।
కొలఁదిగననివిరాలిఁ గొని సొలసినదికొమ్మ।
జలజాస్త్రిఁ గొల్తమిక సఖులార రారమ్మ॥ ౪౧॥

తే॥ గీ॥ అనుచువనకేళిసల్పిపద్మాయతాక్షు।లతులవివిధలతాంతసంతతులలోన।
నమితసౌరభరుచిరములైనవాని। నెంచిమదనునకర్పింతమంచువెడలి॥ ౪౨॥

కం॥ చిత్రింబుగనిటుమరునివి।చిత్రాకృతివ్రాసిపూజఁ జేయుచుభక్తిన్।
స్తోత్రములొనర్చిపంకజ।పత్రాక్షులుకేళిసౌధభాగముఁ జేరన్॥ ౪౩॥

కం॥ చరమమహీధరశిఖరాం।తరసరణిన్దరణిజరుగఁ దద్గైరికసాం।
ద్రరజశ్ఛన్నతఁగ నెనన।స్ఫురితజపాశోణకిరణశోభితుఁడయ్యెన్॥ ౪౪॥

మ॥ తరుసంఘంబులకెల్లఁ బల్లవితచూతత్వంబుఁ గల్పించి భా।
ధరశృంగంబులకెల్ల మేరుశిఖరత్వంబుఁ బ్రసాదించి భా।
స్వరసౌధాగ్రనతేందుకాంతములకున్ సౌగంధికచ్ఛాయలన్।
విరచించెన్ జరఠారుణాతపములవ్వేళం గనుప్పట్టులన్॥ ౪౫॥

కం॥ ఖరకరుఁడరిగెను రమ్మని। స్ఫురదుదయాచలము వెనుకఁ జొచ్చిన యిరులన్।
ద్వరఁ బిలువఁ జనుఁ దదాప్తుల। కరణినరిగె నీడలు తొలిగడకు నిడుపులై॥ ౪౬॥

కం॥ బారులు దేరుచుఁ గూడులఁ। జేరెం బతంగములు భానుశిలలకుఁ దాపం।
బారెన్ మృగతృష్ణావా। ర్ధారం జెడెఁ దీరె మింటరక్తిమ మీఱెన్॥ ౪౭॥

మ॥ వరసన్మార్గగతుండినుండు త్రిజగద్వంద్యుండనన్ బొల్చి దు।
స్తరమౌ దైవనియుక్తిఁ బంకజరజస్సంపర్కుఁడై యెసాంద్రశ్రీ।
ఘురసంబానినపద్మినిం గలసి తద్దోషంబువాయన్ మహా।
పరపాథోనిధిలోనఁ దామునిఁగెనా భానుండుఁ గ్రుంకె న్వెసన్॥ ౪౮॥

సీ॥ చరమదిక్చండికార్చాకాలశాక్తేయరచితకుంకుమరజోరాశియనఁగ।
సింధునాథసగంధసింధురోపరిపరిష్కృతరక్తరాంకవశ్రీయనంగ।
పశ్చిమాంభోనిధిప్రాంతసైకతసముద్భూతవిద్రుమలతాజాతమనఁగ।
స్ఫుటనటత్పటుమహానటశిరస్తటఫణీశ్వరఫణామణిగణచ్ఛాయయనఁగ॥
తే॥ గీ॥ విరహిజనహృద్భయంకరవిషమబాణ। జైత్రయాత్రాసమారంభసంభవాబ్జ।
జాండపూర్ణతదీయశౌర్యాగ్నికీల। సముదయంబన సంజకెంజాయ మెఱసె॥ ౪౯॥

కం॥ అనుఁగుజవరాలికౌఁగిట। నెనయక సుఖముడిగి చింత నేగెరవిసనం।
గనియొకజక్కవ యకటా। యినహీనతనున్న చక్రమెట్లు సహించున్॥ ౫౦॥

చం॥ ఇనుఁడపరాశఁ జెందెనిఁక నేటికి జీవనమంచుఁ బద్మినీ।
వనిత విషాదవేదనలఁ బొల్పడి తుమ్మెదచాలు పేరిట।
న్జనువిషధారగ్రోలననిశంబమృతస్థితిఁ గల్గుటన్ మృతిం।
బొనరక మూర్ఛఁ గన్నుఁగవ మోడ్చెననన్ ముకుళించెఁ బద్మముల్॥ ౫౧॥

చ॥ తనపతి వచ్చునంచుఁ బ్రమదంబున రేజవరాలు నెమ్మొగం।
బున మృగనాభికాతిలకమున్ ఘటియించెనన న్తమంబునౌ।
య్యనబలుక్రొమ్ముడిన్ముడిచినట్టి వినూతనఫుల్లమల్లికా।
ఘనకుసుమస్రగోఘమనఁగానఁగనయ్యెనుడుప్రతానమున్॥ ౫౨॥

సీ॥ వైకుంఠశితికంఠవరకంఠకలకంఠకాలకంఠాభల మేలమాడి।
తత శైలతనయాలఘుతమాలహరినీలకాకోలరుచులఁజీకాకుపఱచి।
యళిపుంజమృగభంజనలవాంజనశుభాంజనాగ్రకుంజరలీలలవహళించి।
యమునాంబరబలాంబరమహాంబుదకదంబకాదంబకాంతులఁగలయ మెలసి॥

తే॥ గీ॥ వేల్పుదొరగ మేనిచాయతో వియ్యమంది। కదిసెసదసాభిసారికాకాముకప్ర।
కామదమృగీమదాలేపకల్పమగుచుఁ। గటికచీఁకటి బ్రహ్మాండగహ్వరమున॥ ౫౩॥

తే॥ గీ॥ ఘనతిమిరసంగమున సంధ్యఁ గాంచిలోక। ములకుఁ బెంచుకొనఁగ నిద్దలలితతర్ష।
ధృతజనకరూపనైజసంతతులనంగఁ। గజ్జలయుతాగ్రగృహదీపకళికలమరె॥ ౫౪॥

కం॥ ఘనకువలయపాలనకుం। జనుదెంచెడి రాజు విడియఁ జతురతఁ బ్రాగ్దీ।
క్కున ఖేచరులెత్తిన ధా। తనవపటకుటీరమనఁగ ధవళిమ పొడచెన్॥ ౫౫॥

చం॥ సమయవిటుండు గన్మొఱఁగి శక్రదిశావిటి గబ్బిచంటసాం।
ద్రముగ విదిర్చు చెందిరమనం దగెఁ బాటలరేఖ యవ్విభు।
న్నమకిక నంగనవ్వెలఁదినెమ్మొగమెత్తెననన్ సుధాంశుబిం।
బము వెసఁదోఁచెఁ గాంచిగరిమన్నగనా విలసిల్లె వెన్నెలల్॥ ౫౬॥

తే॥ గీ॥ సోముఁడుదయాద్రికైలాససీమ వెడలి। లోకభీకరమేచురాస్తోకతిమిర।
హాలహలమానెఁగాని నాడంకదంభ। కలితతత్కంఠకాళిమగానఁబడునె॥ ౫౭॥

సీ॥ వనములెల్లను గల్పవనములుగావించి రాలనెల్లను మగరాలఁ జేసి।
కొండలెల్లను వెండికొండలుగావించి నదులనెల్లను నభోనదులఁ జేసి।
జలధులెల్లను దుగ్ధజలధులుగావించి కరులనెల్లను వియత్కరులఁ జేసి।
సరసులెల్లను సుధాసరసులుగావించి నరులనెల్లరనుగిన్నరులఁ జేసి॥

తే॥ గీ॥ దైవసృష్టికిఁ బ్రతిసృష్టి దొరచించి। బ్రహ్మమును బోలె జగదంతరంబునిండెఁ।
గుండలిపచంద్రడిండీరఖండకాండ। సమవిమలధామ కౌముదీసముదయంబు॥ ౫౮॥

కం॥ కుముదంబులకు ముదంబులు। కొమరారెఁ జకోరికలకుఁ గోరిక లొదవెన్।
రమణులకును రమణులకును। దమి వెలసెన్ దమియు వెలసెఁ దనపతి శోభన్॥ ౫౯॥

కం॥ పగఁటి విరహంపు వేఁడిమి। నొగిలిన కుముదినులు చలువనూలాక్కొనసాంద్రం।
బుగఁబన్నీరుకరంబులఁ। దొగ చెలిచిలికెననరాదె దుహినకణంబుల్॥ ౬౦॥

వ॥ మఱియు సుతోదయోల్లాసంబున వియదుల్లీఢకల్లోలంబై యుల్లసిల్లి పాలవెల్లి వెల్లివాడిచి పుడమి నెల్లెడల నల్లుకొనియెనన నంతకంతకు ననంతంబుగా దిగంతంబులనా

క్రమించుచు నంబరతరంగిణీఝురంబులనుండి భూమండలంబునకు డిగ్గు మరాళమాలికల
పోలిక నస్తోకవ్యాకోచకైరవవిసరంబులగు సరోవరంబుల ప్రసరించుచు విధుంతుదవద
నగహ్వరప్రవేశాభ్యాసవశంబునం బోలె శాద్వేంద్రనీలజాలగోళంబులందూఱుచుఁదిమి
రజలదసమయ విగమంబగుటయుఁ బెల్లుఱెల్లువిరిసెనన విశాలంబులగు కూలంకషాకూ
లంబులం గ్రాఁగుచుఁగుసుమసముదయంబుచందంబునఁదరులతాఛదంబుల ధాళధళ్యంబు
న మెఱయుచు మదకేసరికిశోరవారంబుతీఱున శిఖరిశిఖరంబులెక్కుచు లీలం దేలియా
డువాలుగుమీలబెళుకులచెన్నున మున్నీటిపెన్నీటికరఁడులమీఁద దీపించుచుఁగౌముదిదా
నగుట నభివ్యక్తశుద్ధవర్ణంబై ద్విజముఖంబులవ్యాపించుచుఁజంచద్విధుమండలహారిణము
ఖపరిచ్యుతరోమంధబంధురఫేనపుంజంబులవడువున సంకేతకుంజంబులపైరంజిల్లుఫుల్లమ
ల్లికామంజరులమేదురామోదంబున మోదంబురెట్టింపఁదొలుతఁగలసి యలసినకాముక
లబదరియుపరిసురతంబు నెఱపు తరుణులసుఖస్ఖలత్కుళలతెరంగుననగ్గరంగి తొరంగు చెంగ
లువరాచట్టుల జలజలని తెలినీటితళుకుల నేకీభవించుచుఁ బెంపుగాఁగురియు నమృతధా
రాపరంపరలకుఁగుంపులై యింపొలయు వియత్తలంబునకెత్తిన కుత్తుకలువంపక బెంపార
బెంపిల్లుగూయుచుఁ గుత్తుకబంటిఁగ్రోలి వెక్కసంబుగ బుక్కిళ్లంబట్టియొండొంటికంది
చ్చుచు హెచ్చినమచ్చికలంగలయు నచ్చకోరదంపతులసొంపునఁ బటికంపుగిన్నెలఁజె
న్నలరు నారికేళాసవంబు లాసకొలందిఁగమిచితదీయమదోన్మాదంబున వినోదంబుగా
బాడు విచిత్రగీతంబుల వ్యత్యస్తసల్లాపంబుల వింతవింతనటనంబుల వికృతచేష్టావిలా
సంబుల నకారణహాసంబుల మెలంగి తెలివిఁగని వలపుఁగొని మణిమంజీరసింజితంబులు
లియ నలరుఁబొదలకుంజని వనీపవనంబునం బయ్యెదలుఁదొలఁగింపక యెతొలంగ బంగారు
బొంగరాలహారంగునఁబొంగారు మొలకచనుంగవల మిలమిలలంగనుపట్టు శిబ్బెంబులు
గుబ్బటిల్ల గొబ్బునంగవుంగలించు ప్రాణవల్లభులతో మల్లడిగొని వివిధబంధచమత్కారం
బులంగూడి క్రీడించు మించుఁబోడుల చంచలదృగంచలప్రభలరాణించు వజ్రతాటంక
లాలాటికాచాకచక్యంబులతో సఖ్యంబొనర్చుచు నిట్టఖండపాండురచ్ఛాయామండలం
బుల మెండుకొని పండువెన్నెలలుగాయఁగాయజొండేయెడంజూచినఁదానయై యమే
యవిక్రమంబునంబాయక చాయలుదేరు సాయకనికాయంబులేయ దాయయై మలయా
నిలుండుడాయ నుల్లంబుఝల్లనందాలిమిఁదూలి నిదురనొందక కెందలిరుపాన్పుడిగ్గి పవ
మానవిలోలబాలవల్లరియుంబోలె సోలుచు నక్కళావతీసతీతిలకంబు నిరంతర నిజస్వాం
తచింతిత మహీకాంతకాంతాకారంబు కన్నులగ్గట్టినట్లై కంటిఁగంటినని దిగ్గన లేచి బయ

లుఁగవుంగలించుచుఁగలవళించుచు నక్కటా దైవంబునిర్దయుండయ్యె నేమి సేయుదు
నని బుడిబుడి కన్నుంగవ నీరుజడిఁగొన నడుగులుతడఁబడ నడుముగడగడవడఁక వెన్నెల
యేటనురికెదనని చంగునందుముకఁ జూరుకుఁజూరుక్కున చొక్కపుమేన నక్కజంబుగ
వెన్నెలలుగ్రక్కునసోక మిక్కిలి వెక్కసంబునమూర్ఛిల్లిన నొయ్యన నొయ్యారంబుగ
నెయ్యంపుతొయ్యలులు చయ్యనయ్యింతినెత్తికొనివచ్చి శిశిరజల బిసకిసలయ శశిశక
లాదుల శీతలోపచారంబుఁగావింప నెట్టకేలకు సేదఁదేరి తేటిచూచి చంద్రునుద్దేశించి
యుపాలంభంబుగా నిట్లనియె॥ ౬౧॥

మ॥ సుమనఃప్రీతియొనర్చిసత్పథచరిష్ణుత్వంబుసర్వజ్ఞమా।
ళిమణిత్వంబును గాంచురాజవయిహాళింశంబరారాతిస।
ఖ్యమునన్మిఱుచుభీరుతాకలితపాంథాళిన్ దయాశూన్యతన్।
శ్రమమొందించికలంచుటెంచనృపధర్మంబేనిశానాయకా॥ ౬౨॥

చం॥ హితసరణిన్నిరంబునవహించెమహేశ్వరుఁడంచుగర్వభా।
సితగతిమిన్నుముట్టెదుశశీమతినిన్నరకాలఁదన్నిము।
న్నతఁడెకదాకళాగతివటంచుదయన్విడఁజెన్నతావమా।
నతఁగని, సిగ్గుఁజెందవుమనంబుననీవుఁబరాకువచ్చెనే॥ ౬౩॥

కం॥ తొలిలోకములకువంకరఁ।గలిగింతువటంచు నెంచి, కమలభవుఁడని
న్నిలఁబుట్టినపుడెవంకరగలవానిఁగఁజేసెఁగా దెకమలవిరోధీ॥ ౬౪॥

సీ॥ ఇందిరావిభుఁడాత్మహృదయస్థితునినిన్నుదోషాకరుఁడవంచుఁదొలఁగఁజేసె।
నతఁడుధాతయుస్వకీయాబ్జపీఠికిఁజేటొదవునంచునత్రినేత్రముననునిచె।
నందుండితారాపహరణవైఖరిఁజూపనతఁడుపాథోరాశియందువైచె।
నచటరాజీవసంహరణంబుఁగావింతువనియభ్రియంబరంబునకుఁద్రోచె॥
తే॥ గీ॥ నచటరాహువుప్రమింగియునఱుగకునికి।మఱలఁగ్రక్కంగనీరీతిమసలిజగతి।
నందఱికిఁగంటకుఁడవౌచునిందనొందు।నీకునిలకడగలుగునే నీరజారి॥ ౬౫॥

ఉ॥ ఇంతటివానినిన్నుఁదమహాత్పథమందుఁదలన్ భరించుశ్రీ।
కాంతునకుంగిరీశునకుఁగాననదావహలాహలానలా।
నంతనితాంతకీలములనానుటలెంతటివింతయామినీ।
కాంతతలంపదద్వయముఁగాంచునెధాత్రిభవత్సమాగ్రితన్॥ ౬౬॥

వ॥ అనిపలికి తళుకువిరిములుకులుచిలుకు వలఱేనినుద్దేశించి॥ ౬౭॥

కం॥ కమలాక్షునికొమరుండవై। సుమనోధర్మంబుఁ బూనుచుం బ్రవర్తిలియుఁ గా।
కమలాక్షుల నేచెదవా। మమత మధుప్రవతగుణంబు మానవు మదనా॥ ౧౮॥

తే॥ గీ॥ తొలుతఁ గుజనుల నలరించు చెలిని బనిచి। బలమునడవుల నిడియించి పాంథజనుల।
మానధనములఁ గొంచు దుర్మార్గనియతి। నలగు శంబరఘాతి వీవబ్జబాణ॥ ౧౯॥

కం॥ యుగవిగమజగత్క్షయదం। బగు శర్వుని కంటి మంట నంటి కెడసియు।
న్మగుడ న్ప్రతికితి వీవ। ధ్వగజనదురితమునఁ గా దెవారి చరాంకా॥ ౨౦॥

ఉ॥ శంబరదానవుండు నినుఁ జౌర్యమునం గొని పోయి వార్ధిలో।
నంబడఁ ద్రోయ నందొక ఘనంబగు మీనము మ్రింగ దానిగ।
ర్భంబున నప్పు జీర్ణతనుఁ బాటిలి నవ్విరహి ప్రజంబులో।
కంబున దావవహ్నినిటు గ్రాఁగి కృశించు నెయో మధుప్రియా॥ ౨౧॥

వ॥ అనిపలికి చెంగట న్జెంగలువల పుప్పొడులు జిమ్ము కమ్మతెమ్మెర పైనలిగి॥ ౨౨॥

కం॥ జగమునకుఁ బ్రాణంబని। పొగడుదు రందఱు నిన్ను భువిలో హృదయా।
శగమగుట యెఱుఁగ రిఁక నీ। దగునడవడి యేమి చెప్పనగును సమీరా॥ ౨౩॥

కం॥ గుణతరులకు ఫలభంగం। బొనరించుట జేజనించు నుగ్రుపాపము లె।
ల్లనుఁ గాల భుజగరూపము। లను నినుఁ గబళించు మఁజంచలగుణాపవనా॥ ౨౪॥

చం॥ అనిహరిణాంక జీవనచరాంక సమీరుల దూఱి వారిజా।
ననమణిమందిరాంతరమున న్విరిపాన్పుపయి న్విరాలి సో।
లినఁ గడుజాలి నెచ్చెలులు లెమ్మిదె దెత్తుము రాజనందను।
న్ననివినియంచు నూరడిలఁ బల్కఁగ నంతఁ బ్రభాతమాటయుఁ గా॥ ౨౫॥

సీ॥ కాల్లజ్ఞతనురథాంగములకు రవిరాకఁ దెలిపె నాగ్రుకవాకులెలమి మ్రోసెఁ।
దనరాక నినుఁడు పద్మినికిఁ జెప్పఁగఁ బంపు శుభదూతయన వేగుఁ జుక్క వొడిచెఁ।
దపనుండు దమసంపదలు గొనునను భీతి నన దీపికలు వెల్లనై వడంకె।
వరుణరతిత్రుటద్వారుణీస్తనహీరమండనంబన సుధాంశుండు గ్రుంకె॥

తే॥ గీ॥ త్వరనరుగుదెంచు కమలబాంధవుని మేటి। తేరుమీద నుగను పట్టు తెల్లపట్టు।
పెక్కియపు జాయయనఁగఁ బెంపెక్కి ప్రాచి। నల్లనల్లనఁ దోలి వెల్ల తెల్లమయ్యె॥ ౨౬॥

చం॥ ఉదయనగాగ్రవేదిపయినుజ్జ్వలకల్యవరుండుసంభ్రమం।
బాదవద్విజాగ్రణుల్ శ్రుతిహితోక్తిశుభస్వనముల్చెలంగఁబ్రా।
క్పదమలకన్యకంఠమునఁగట్టినరత్నసువర్ణసంపదా।
స్పదమగుతాళిబొట్టనఁగభాస్కరబింబముతోఁచెఁదూర్పునన్॥ ౭౭॥

తే॥ గీ॥ ప్రియునితోఁగూర్మిరేతెల్లఁగ్రీడసల్పి।యలసినిద్రించెఁగుముదినులనఁగమొగిచెఁ।
దొగలినకరాళిగిలిగింతఁదగిలిపద్మి।నీతతులునవ్వెననవిచ్చెనీరజములు॥ ౭౮॥

కం॥ మక్కువలరనక్కననిడి।ఱెక్కలతోఁగౌఁగలించుజోనికిముద్దు।
గ్రిక్కనఁదనముక్కననిడి।జక్కవకవఁగూడెనొక్కజలజపుటెంకిన్॥ ౭౯॥

చం॥ ఒకపొలయల్లచేఁగలయనొల్లకపంతములాడిగుట్టుపు।
చ్చకతరితీపుచూపులనెజాగొనరించుమవెన్కఁగూడికూ।
రుకుఁగనినట్టిదంపతులరూఢిగమేల్కొలుపందలంచెనా।
శుకపికశారికల్వలుకఁజొచ్చెగృహాంతరపంజరంబులన్॥ ౮౦॥

ఉ॥ రాతిరిచంద్రకాంతితిమిరంబులగీటడగింపఁదచ్ఛశు।
వ్రాతములబ్జకోశవివరంబులడాగిభయాప్తినాత్మరూ।
పాతిశయంబుమానియితరాకృతిఁగైకొనెనోయనన్సరో।
జాతరజఃపిశంగతనుసంగతిఁబొల్చిమెలంగెభృంగముల్॥ ౮౧॥

సీ॥ ఈరీతినిజవిభాపూరితాఖిలదిశామండలుండగుచుభానుండుదోఁప।
నపుడువీణాధరీవ్యాప్తమంగళగీతరాజిమేల్కనిమఖవ్రజవిభుండు।
తత్సమయార్హకృత్యములునిర్వర్తించిరమణీయమణిమందిరముననుండ।
దివ్యదృష్టినెఱింగిదేవసమానుండుగాలవుండుమృకండకణ్వముఖ్య॥
తే॥ గీ॥ మునులతోనటకరుదేరజనవిభుండు।సముచితవిధానములవారిసత్కరించి।
కన్యనడుగంగఁబురజైత్రుకదకుఁబనుప।వారలరిగిరితత్సభావాసమునకు॥ ౮౨॥

వ॥ ఇట్లువిచ్చేసినమునిపుంగవులను॥ ౮౩।

మ॥ కనిగంధర్వవిభుండువారికినమస్కారాదికృత్యంబులిం।
పునఁగావింపుచుదీవనల్వడసిమత్పుణ్యంబునేఁడొతపో।
ధనులారాఁ?ఫలియించెసర్వమునుభద్రింబయ్యెమీరిందువ।
చ్చినకార్యంబెఱిఁగింపుఁడేసఫలతన్జెందింతుశీఘ్రంబుగన్॥ ౮౪॥

చ॥ అనినమునీంద్రులిట్లనిరనర్ఘగుణోజ్జ్వలుఁడచ్యుతాంశసం
జనితుఁడుసర్వలోకనుతశౌర్యయశోబలరూపసత్కళా
ఘనుఁడుమఖివ్రజప్రభుఁడుగానభవత్తనయాలలామకు
య్యనఘునకిచ్చికీర్తిఁగనుమయ్యధరన్పురజిత్సమాహ్వయా॥ ౭౫॥

వ॥ అనినవగ్గంధర్వవల్లభుండునిజాత్మజాంతరంగంబుకలవాణివలననంతకుమున్న యెఱింగినవాఁడుగావున॥ ౭౬॥

చ॥ అటులొనరింతునేననతశాస్త్రనుచున్మునులెల్లఁబల్కఁగా
చ్చటఁగలవాణితచ్ఛుభవచస్థితిఁదావినియేగితల్లిచెం
గటనలరారుకన్నియకుఁగ్రన్ననఁదెల్పగనవ్వెలందివి
స్ఫుటరమదాత్మమోదరసపూరితభూరితరాంతరంగయై॥ ౭౭॥

మ॥ మునివర్యుల్శుభలగ్నముద్దెలుపసమ్మోదంబుతోనప్పుడ
జ్జననాథోత్తముతండ్రిపాలికినభస్సంచారిజంఘాలునిన్
ఘనలీలన్శుభరేఖయిచ్చిపనిచెన్గంధర్వనాథుండు, వే
చనిశత్రుంజయుఁగాంచివాఁడుదెలిపెన్సమ్యక్శుభోదంతమున్॥ ౭౮॥

ఉ॥ ఆనరనాయకుండువినిహర్షమహాంబుధిఁదేలినందనుం
డైనమఖివ్రజాధిపుసమగ్రశుభంబునకైచనన్బ్రితి
స్థానపురంబువెల్వడెభటద్విరదాశ్వరథాతిసాంద్రసే
నానివహాప్తబాంధవజనద్విజమంత్రిసుహృత్సమేతుఁడై॥ ౭౯॥

కం॥ ఈరీతివెడలిశైలమహారణ్యాధ్వములుఁగడచియల్లననాథా
త్రీరమణుఁడుగంధర్వనగరంగమునందునున్ననిజసుతుఁగనియెన్॥ ౮౦॥

వ॥ కనుంగొనిశత్రుంజయుండుదనకునమస్కరించునందనుంగవుంగలించి శిరంబు మూర్కొని సంతోషితస్వాంతుండై నిజపరివారంబునయ్యారామంబునంబటకుటీరము లందువిడియించియుండె నంత నక్కడనప్పురజైతుర్గండంతఃపురంబును బురంబునలంకరించుటకు ఖచరకంచుకీజనంబులనియోగించి కుబేరాదిబంధువులరావించుటకుఁబ్రధానులఁ బంచెనంత॥ ౮౧॥

సీ॥ అపరంజినీటనూత్నపుఁజాయఁదీర్చిరికోటకొమ్మలహర్మ్యకూటములను।
కనకనిర్మితపతాకలునిల్పిరున్నతప్రాసాదగోపురోపరితటులను।
గలయఁబన్నీటిచేఁగలయంపిఁజల్లిరిరాజమార్గాంగణరంగములను।
కస్తూరికాగరుకర్దమద్రవములనలికిరికేళికానిలయములను।
తే॥ గీ॥ నెల్లెడలముత్తియఁపుమ్రుగ్గులుల్లసిల్లఁ।గదళికాక్రముకస్తంభకలితనలద।
కాయమానహరిన్మణీఖచితతోరణములుపన్నిరిద్వారభాగములగముల॥ ౯౨॥

లయగ్రాహి॥ లీలగృహలక్ష్మిగలమాలికలనెన్నఁదగుపోలికలఁగ్రాలుమణిడోలికలతీవిన్।
వాలికలమొత్తములకేలికలనమ్మెఱయుబాలికలదృగ్జలజపాలికలతేవన్।
మేలగుకపోతకులపాలికలవ్రాలినమరాళికలఁబొల్చుచునశాలికలవన్నెన్।
కేళికలనాంచితమదాళికచలాడుపచనాళికలనాదములప్రోలికళమించెన్॥

వ॥ ఆసమయంబున వివిధవిచిత్రవిమానవితానంబులతో నిందీవరాక్ష ప్రియంవద చిత్రసేన జీమూతవాహనాది గంధర్వులును నలకూబర వరాహకర్ణ గజకర్ణ సుకేతు మణిభద్ర ప్రభృతియక్షులును చైత్రప్రముఖగుహ్యకులునుమందారముఖ్యవిద్యాధరులును నేగుదేర వారలందోడ్కొని యప్పురజైత్రుండు శత్రుంజయమహారాజన్యుకడకరిగి సవినయప్రియసంభాషణాలింగనాదులనతనినాదరించి తత్పరిజనంబునుఁ దగినవిడిమట్టులవిడియించి మగిడి యాస్థానంబునకేతెంచి పెండ్లికొడుకున్గావించుటకుఁబంచినం దివ్యాంగనలుమంగళగీతంబులతోశోభనాక్షతంబులున్నపాలుఫాలతలంబుననునిచిరంత॥ ౯౩॥

ఉ॥ సంపఁగినూనెనంటిపెలుచన్నసపూనఁగనల్గువెట్టిమే।
ల్సైంపులనత్తుసొంపుదులకింపఁబునుంగుజనుంగవంగుబా।
ళింపమెఱుంగుముంగురులుతేఁజెమటన్నదనైనటింపనై।
లింపవధూటియొక్కతెసలీలగతిన్జగతీశుమౌళికిన్॥ ౯౪।

కం॥ అలకములువిప్పిగంధామలకంబిడిచెలులుసంకుమదపుమెఱుఁగుతోఁ।
దెలిగొజ్జఁగిపన్నీటన్జలకములాడించిరెలమిజనవరతనయున్॥ ౯౫

సీ॥ వలిపెమణుంగుచేఁజెలియొర్తుదడియొత్తఘనదుకూలములొర్తుగట్టనొసఁగె।
కస్తూరితిలకమొక్కతెదిద్దనొకతెసాంకవపటీరాగరుకలపమలఁదె।
మౌళిపైనొక్కతెమకుటంబుసంధింపనొకతెముత్తియఁపుబాసికముఁగూర్చె।
నొకతెకేయూరహారకలాపములుపూన్పనొక్కతెకట్టాణియొంటులునిచె॥

తే॥ గీ॥ నతివయొక్క తెకల్పమాల్యంబువైవ। నొక తెకంకణరత్నముద్రికలు దొడిగ।
నఖిలభూషణభూషితుఁడగుచు భావ। యుండు రంజిల్లెఁబూర్ణచంద్రుండు వోలె। ౯౭॥

మ॥ గంధర్వేంద్రనియుక్తులై కదిసె లగ్నంబంచు మంత్రుల్ద్వారల్।
గంధేభాశ్వశతాంగభూరిభటరంగజ్జైత్రవాదిత్రధా।
రంధర్యాన్వితులౌచు వచ్చియమరేంద్రప్రేషితాభ్రద్విప।
స్కంధారూఢునిఁ జేసి రుత్సవముతోఁ క్ష్మామండలాఖండలున్॥ ౯౮॥

మ॥ త్వరతోఁ నత్తఱిఁ బౌరవారవనితావారంబ పౌరప్రహా।
ర్షరసంబుప్పతిలన్ గృహాంగణమణీసౌధంబులన్నిల్చి భా॥
స్వరలీలన్ జతురంగసేన గొలువన్ జొదన్తిపై వజ్రబం।
ధురఘుంటాపథసీమ భూమివరసూనున్ గాంచె నంచద్గతిన్॥ ౯౯॥

చం॥ బలువలపూరఁ జెందిరికపావడపైసరిగం ముచీరకొం।
దళుకులు దేరఁ బెన్నెరులతావికిఁ దేటులు చేరఁగొల్లుల।
గళుకులు మీఱఁ దారకడకంటికిఁ దారదృగంశుపాళిక।
ల్వలజిగి తీరు గేరనొకవారవిలాసిని చూచె నవ్విభున్॥ ౧౦౦॥

చం॥ సగడఁపుమోవితో జిలుఁగుపయ్యెదతోఁ దమిఁగొల్పు బొల్పుతో।
నిగనిగమించు శిబ్బెములనిగ్గులతోఁ దగుగుబ్బదోయితో।
సొగసగు వేణితో బెళుకు చూపులతో లలితేతనవ్వుతో।
జగవగఁ గల్గి వచ్చి యొకచేడియ చూచె ధరాపురందరున్॥ ౧౦౧॥

చం॥ సురుచిరగల్లభాగములశోభలు గమ్మలనుల్లసిల్లఁదా।
మరనిరసించు నెమ్మొగమమందరుచుల్ వెదచల్లఁగం చెల।
స్గురుతరమై బిగిన్వడలు గుబ్బజగాజిగి గుబ్బటిల్లవే।
మరునిలు చెమ్మగిల్లనొకమానిని గాంచె ధరావరోత్తమున్॥ ౧౦౨॥

ఉ॥ బాలికయొర్తు వేగఁజని, బంగరుమేడనునిల్చి వేడ్క భూ।
పాలతనూజుఁ జూచు నెడఁ బయ్యెద యూర్పులగాలి దూలినన్।
గేలనమర్చ చోదమి నొగిన్విడి నీవి యుజారభర్మపాం।
చాలిక చాటుఁ జేరెఁగరసంగ్రథితాంశుకయై త్రపాగతిన్॥ ౧౦౩।

సీ॥ హీరభూషణధౌతయై రాచిలుకఁ గేలఁగొని జూచెనజు రాణియనఁగ నొకతె।
కనె మోహవివశయై కదలక మేడయంచున నిల్చె మణిపుత్రియనఁగ నొకతె।
హరినీలమంచకోపరి నుండి వీక్షించె ఘనము పై మించు మించనఁగ నొకతె।
పగడంపుగోణికదాపుగ హత్తి చూచెను ఘటితకాంచనవల్లిక యననొకతె॥

గీ॥ వ్యత్యయధృతాభరణలీలయగుచు సంభ్ర । మాంచితరయానుగతివచ్చి కాంచె నొకతె ।
భువనమోహనమంగళస్ఫురితరూప । వైభవోదారునమ్మహీవరకుమారు॥ ౧౦౪॥

వ॥ ఇత్తెరంగున ముదాయత్తంబులగుచిత్తంబులనలరు నత్తామరసనయనల తరళా విరళధవళధవళేతరదృక్ప్రసారంబులకనుసారంబులై కైరవేందీవరతోరణంబులు ద్దామ చామరసమీరవారంబులంజలింప నిలింప కింపురుష చంపకగంధుల చికురబంధగంధంబులకు వెఱచి గంధసింధురకుంభంబుల వ్రాలు బంభరంబులరొదలం బొదవు నారట్టజఘనోట్టాణఘోటకగళాటకహాటకకటకకింకిణీగణనటీకంకణమణిమంజుమంజీర శింజితంబుల దిదృక్షుజనవచనకోలాహలంబులను గ్రిందుపరచి క్రందుకొను సురదుందుభి డమామికా కాహళ మృదంగ పుంఖానుపుంఖశంఖవేణువీణాదివాదన నినాదంబులురోదసినిండ నిండారవిరిసినపుండరీకమండలంబు గండడంచు పాండురపుండరీకంబుల మెండుమీఱిన ముత్తెంపుజల్లులజిగివెల్లువలసల్లుకొను వెల్లపట్టుసిడంబులనడుమనుం బగడంబుడంబువిడంబించు దట్టంపుకెంపుటాలవట్టంబుల కట్టెనిగ్గులకునిట్టలంబుగం జుట్టంబులై నట్టువచెలుల యంగదట్టంబులమీఁదిపుట్టంబులంగప్పి యుప్పరంబెగయు సౌరకేయూరమకుటఘట్టన రత్నరజంబులు మెఱయ వఱదలుగం దొరంగు డిండిమవాదనోత్పాదితవేదండగండమదజలంబులం బంకిలంబగు నేలంగాలూనక సమ్మర్దంబునం ద్రోపాడం గ్రిక్కిఱిసి యెగయుపౌరుల విలాసంబుగన్పట్టం బట్టపగలు గాం జంద్రజ్యోతులుం వెలుంగ నభంగశృంగారరసతరంగంబులతెరంగునం గురంగధరమరీచిసద్రీచీసదృశ చిరంబై చీనిచీనాంబరకిరీటాంగదహారహీరచాకచక్యంబు చెన్నొందమందగమనంబునందగు చతుర్దంతదంతావళంబుపైనింద్రుండునుంబోలె నృపనందనుండు రాజభవనాంగణంబు చేరవచ్చె నంతనక్కడ। ౧౦౫॥

కం॥ సుందరులప్పుడుబంగరు । బిందెలపాటీరసలిలపృథుధారలన ।
య్యిందుముఖిజలకమార్చిర । హిందడియొత్తిరి నితాంతమృదుచేలములన్॥ ౧౦౬॥

చం॥ కలితదుకూలమింపలరంగట్టిలలిందిలకంబుదిద్దిక ।
జ్జలమిడిపారిజాతసుమసంఘములున్గలపంబుం గూర్చిస ।
ల్లలితమణిస్ఫుటాఖిలకలాపకలాపములన్ఘటించి కాం ।
తలపుడు దెచ్చిరవ్వికచతామరసాక్షి వివాహవేదికిన్॥ ౧౦౭॥

కం॥ ఇటభవనద్వారముముం । దటకున్వచ్చు న్నృపతనయునకు నెదురుగనం ।
తటవసుమంతుండుసనిచెం । గటంగరి డిగ్గి మ్రొక్కునతనిం గనిదీవించెన్॥ ౧౦౮॥

వ॥ దేవర్షిభూదేవమంగళాశీర్వాదనాదంబులును బృందారకవందిమాగధులకైవారంబులును వేల్పుగాణియల లక్ష్మీనారాయణకళ్యాణంపుం బాటలసన్నంపు టెలుంగులును భూనభోంతరంబు నిండ నభ్యంతరనిశాంతంబునకు సామంతహితమంత్రిసహితంబుగాం దోడ్కొనియేగుతఱి నృపనందనుం డందంద పుణ్యాంగనాజనమణిభాజననీరాజనోపచారం

బులాదరింపుచుఁ గక్ష్యాంతరద్వారపార్శ్వనిక్షిప్త మంగళకలశముకురాదిభద్రపదార్థంబుల
నీక్షించుచునుదయభానుండనుగంధర్వప్రధానుండొసంగునీఁగిగ్రామనిపువ్వు లక్కైదండఁగొ
నుచు నల్లనల్లననడచి గారుత్మతతోరణవిరాజితవిద్రుమస్తంభసంభారబింబితరంభాడిదివి
జరంభోరుకలకలకరంభితకళ్యాణక్రియారంభంబును సైరంధ్రీకరధృతకస్తూరికాది నిస్తుల
పరిమళవస్తుఘుమఘుమాయమాన కనకపాత్రంబును బురోహితబ్రాహ్మణబంధుపురంధ్రీ
బృందనీరంధ్రంబును నగు వైవాహికమందిరంబునడుమ నడరు మరకతమణివేదికోపరికు
రువిందచరణాంచిత కాంచనపీఠంబున నధివసించె నప్పుడు॥ ౧౦౯॥

కం॥ ఆగమవిధిసహితముగా। నాగంధర్వపతియొసఁగెనవనీపతికిన్।
దోగ్గోదధిమధుగుడసుప। మాగుంభితమై చెలంగుమధుపర్కంబున్॥ ౧౧౦॥

కం॥ కలుములచెలికెనయగుము। ద్దులకూఁతున్దానుదనమతోయ్యలియుధరా।
తలనాథతనయుహరిగతిఁ। బొలుపునసర్పించిధారవోసిరియెలమిన్॥ ౧౧౧॥

వ॥ ఇవ్విధంబున వైవాహికమంగళంబాచరించి గంధర్వవల్లభదత్తంబగు సుపా
యనంబులతోఁ గన్యారత్నంబును దోడ్కొని నిజపరివారంబుతో మఖవ్రజాధినాథుండుని
జపురంబుఁ బ్రవేశించి యభ్యంతరమందిరంబుఁ జేరిన నచ్చటిసుందరీబృందంబమందానం
దంబున॥ ౧౧౨॥

ఉ॥ అంతఁగళావతీసతినిహాళినికేళిగృహంబుచెంతన।
భ్యంతరమందిరంబునసుఖావహశోభనకార్యపద్ధతి।
న్సంతసమొప్పఁదల్పునటుఁజయ్యనమాయమఖవ్రజుండుదా।
నంతోముదంబుఁజెందివసనింతినిగాఁగిటఁజేర్చెఁబేర్మితోన్॥ ౧౧౩॥

ఉ॥ తోడనెయమ్మఖవ్రజుఁడుతొయ్యలినొయ్యనశయ్యపైఁదగ।
న్గూడఁగఁజేర్చిబల్మినుపగూహనమొప్పఁగఁజేసిచెక్కుల।
న్వేడిమిమీఱముద్దులిడి వాల్పరదచ్ఛదమానిమానిని।
న్గూడిసుఖాప్తినాత్మరతిఁగొల్లఁగఁదేలవిలాసవైఖరిన్॥ ౧౧౪॥

ఉ॥ ఒండొరుకోర్కె లిమ్ముగమహోత్కటమైవిలసిల్లరాగము।
ల్మెండగుచుండబల్మిమెయిమేకొనిబంధగతుల్ప్రగాఢమై।
యొండొరుమీఱిభూరిరతులొప్పఁగసల్పిరిముక్తకామిని।
న్దండిగఁగూడుయోగిగతిధన్యతనాత్మసుఖంబుఁదేలుచున్॥ ౧౧౫॥

వ॥ ఇట్లమ్మఖవ్రజనాథుండు నిరంతరసుఖానురాగంబుల భోగంబులుగాంచుచు
నక్కళావతీసతీతిలకంబుతో సుఖంబుండె॥ ౧౧౬॥

కం॥ అనిమార్కండేయమహా। మునిక్రోష్టికిఁజెప్పినట్లుముదమునఁబత్సు।
ల్వినిపించిననపుడాజై। మినిసంతసమందిపేర్మిమెయిసుఖముండెన్॥ ౧౧౭।

శా॥ ఆశాపాశవినాశభాసురదయాహాసస్ఫురద్భాకన!
ద్వేశాయీశదిగీశవంద్యవరనిర్వేశామహేశాసువీ!
కాశాసీనమునీశమానసలసత్కైవల్యరూపైకచి
త్కోశాశుభ్రశరీరపన్నగధరాకూటస్థసర్వేశ్వరా॥ ౧౧౮

కం॥ శ్రీపతివాక్పతినుతపర। మాపాజ్యోతిస్స్వరూపయపవర్గమయా।
పాపౌఘనాశశంకర। కాపథజనదూరధీరగౌరీరమణా॥ ౧౧౯॥

కవిరాజవిరాజితం॥ వినమితమౌనివరావనపావనవిశ్వకృతప్రవిచక్షణధీ॥
మనసిజసంహరమర్దితగహ్వరమంగళకారణమానసధీ।
ఘృణిశశిసూర్యవిలోకనశ్రీకరగృధ్నసుపూరణసర్వసుధీ।
జనవరవందితశాశ్వతభాస్వరసన్మయచిన్మయబోధనిధీ॥ ౧౨౦॥

మాలిని॥ కవిజనపరిపోషా-కావ్యవిద్వజ్జిగీషా। దివిజమధనరోషా-దివ్యభవ్యప్రభూషా।
సువినయపరిభాషా-శోభితానందవేషా। ప్రవిమలహతదోషా-భక్తచిత్తప్రజోషా॥

గద్య.

ఇది శ్రీమదిమ్మానేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
ణపూజావిధేయదిగంతరాక్రాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపౌత్రవీరే
శలింగనాయకపుత్రశ్రీమద్గౌరీరమణచరణారవిందామందమకరంద
పానతుందిలేందిందిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి
గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన
యలంకారచంద్రోదయంబను
మహాప్రబంధంబునందు
సర్వంబును
చతుర్థాశ్వాసము.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

